

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA

2119801

HODNOTENIE SPOLUPRÁCE MESTA KREMNICA
S PODNIKATEĽSKÝM A NEZISKOVÝM SEKTOROM
PRI PODPORE REGIONÁLNEHO ROZVOJA

2010

Marcela Kašová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**HODNOTENIE SPOLUPRÁCE MESTA KREMNICA
S PODNIKATEĽSKÝM A NEZISKOVÝM SEKTOROM
PRI PODPORE REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

Diplomová práca

Študijný program:	Manažment rozvoja vidieckej krajiny a vidieckeho turizmu
Študijný odbor:	3.3.5 Verejná správa a regionálny rozvoj
Pracovisko (katedra/ústav):	Katedra práva
Vedúci diplomovej práce:	Zuzana Ilková, JUDr., PhD.

Nitra 2010

Marcela Kašová, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Marcela Kašová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Hodnotenie spolupráce Mesta Kremnica s podnikateľským a neziskovým sektorom pri podpore regionálneho rozvoja“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 19. apríla 2010

Marcela Kašová

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie vedúcej diplomovej práce pani JUDr. Zuzane Ilkovej, PhD., za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Predkladaná diplomová práca sa zaoberá hodnotením spolupráce Mesta Kremnica s podnikateľským a neziskovým sektorom v súvislosti s podporou regionálneho rozvoja. Regionálny rozvoj je súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi. Rozvoj územnej samosprávy je nemysliteľný bez spolupráce s podnikateľmi, bez rozvoja podnikania v danom územnom regióne, ako aj bez spolupráce s organizáciami neziskového sektora. Spolupráca samosprávy s podnikateľskou sférou a neziskovým sektorom je dôležitým faktorom ako aj elementom rozvoja územia, v ktorom dané subjekty pôsobia. Vzájomná komunikácia, podpora, participácia na spoločných projektoch i spoločné riešenie problémov týkajúcich sa daného územia, patria k činiteľom ovplyvňujúcim rozvoj mesta a následne i rozvoj celého regiónu. Získaním údajov charakterizujúcich mikroregión Kremnica a okolie, Mesto Kremnica, podnikateľské subjekty, subjekty neziskového sektora a prostredníctvom dotazníkov i metódou riadeného rozhovoru sme zistili aktuálne hodnotenie medzisektorovej spolupráce dotknutými subjektmi. Analýzou strategického rozvoja Mesta Kremnica, možných oblastí spolupráce smerujúcich k regionálnemu rozvoju, ako aj spracovaním swot analýz boli vypracované odporúčania pre rozvoj a zdokonalenie spolupráce. Skvalitnenie a rozvoj spolupráce samosprávy Mesta Kremnica s podnikateľským a neziskovým sektorom vidíme v realizácii tímovej práce, v spolupráci založenej na zmluvnom základe, v zlepšení vnútornej i vonkajšej komunikácie a vzájomnej efektívnej informovanosti.

Kľúčové slová:

samospráva, podnikateľská sféra, neziskový sektor, medzisektorová spolupráca, regionálny rozvoj, komunikácia

Abstrakt

Submitted thesis deals with the evaluation of cooperation between the town of Kremnica and business and non-profit sector in the promotion of regional development. Regional development is a set of social, economic, cultural and environmental processes and relationships that take place in the region, which contribute to increasing of its competitiveness, sustainable economic development, social development and territorial development and balancing economic disparities and social disparities between regions. It is impossible to achieve local government development without the cooperation with business sector, business development as well as without the cooperation with non-profit sector organizations. Government cooperation with business and non-profit sector is a key aspect as well as the element of local territorial development of the area in which the entities operate. Communication, support, participation in joint projects and common problem solving related to the territory are the factors affecting the local town development and subsequently regional development. We researched the current status of assessment of cross-sectoral cooperation by the concerned agents by means of questionnaires and controlled interview and by obtaining data characterizing Kremnica microregion and surroundings, local businesses, entities and non-profit sector. Through analysis of the strategic development of the town of Kremnica and analysis of possible areas of cooperation with various institutions towards regional development, as well as through swot analysis, recommendations for cooperation improvement were developed. We see the improvement and development of cooperation between the local government of the town of Kremnica and business and non-profit sector, through implementation of teamwork, cooperation based on contractual basis, the improvement of internal and external communication and effective mutual information flow.

Keywords:

local government, business and non-profit sector, intersectoral cooperation, regional development, communication

„Mesto spokojných obyvateľov a návštevníkov,
mesto čisté, bezpečné, zdravé, ekologické,
príťažlivé, vzdelané, kultúrne, komunikujúce,
prosperujúce, dodržiujúce princípy trvalo udržateľného rozvoja.“

Obsah

Obsah	7
Zoznam skratiek a značiek.....	10
Úvod	12
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	15
1.1 Verejný sektor	15
1.1.1 Funkcie a štruktúra verejného sektora	15
1.1.2 Verejná správa	17
1.1.3 Samospráva	17
1.2 Podnikateľský sektor	23
1.2.1 Podnikateľská činnosť a právne formy podnikania	23
1.2.2 Podnikanie.....	23
1.2.3 Obchodné spoločnosti	25
1.2.4 Právna úprava živnostenského podnikania	28
1.3 Neziskový sektor	31
1.3.1 Právne postavenie neziskového sektora.....	32
1.3.2 Inštitúcie neziskového sektora	33
1.3.3 Trvaloudržateľný rozvoj neziskových organizácií a ich úloha v spoločnosti.....	36
1.4 Regionálny rozvoj	37
1.4.1 Definovanie pojmov región	37
1.4.2 Regionálny rozvoj.....	39
1.4.3 Úlohy obce v podpore regionálneho rozvoja.....	40
1.5 Medzisektorová spolupráca	41
1.5.1 Spolupráca medzi sektormi.....	41
1.5.2 Partnerstvá ako nástroj pre aktivizovanie miestneho ekonomického rozvoja	42
2 Cieľ práce.....	43
3 Metodika práce.....	44
3.1 Zvolené metódy a postupy.....	44
3.2 Dotazník ako základná forma zberu informácií	45
3.3 Metóda riadeného rozhovoru.....	45
3.4 SWOT analýza.....	46

4	Výsledky práce	47
4.1	Mikroregión Kremnica a okolie	47
4.1.1	Produkty mikroregiónu	48
4.2	Samosprávny subjekt – Mesto Kremnica	48
4.2.1	Poloha Kremnice.....	48
4.2.2	Charakteristika sídla.....	49
4.2.3	Obyvateľstvo.....	49
4.2.4	História Kremnice	50
4.2.5	Vybavenosť a sociálne služby.....	52
4.2.6	Rekreácia a cestovný ruch	52
4.2.7	Desať Kremnických jedinečností.....	53
4.2.8	Mesto Kremnica ako samosprávny subjekt	53
4.3	Podnikateľský sektor	56
4.4	Neziskový sektor	65
4.5	Analýza strategického rozvoja mesta Kremnica	71
4.5.1	Vízia mesta.....	72
4.6	Hodnotenie medzisektorovej spolupráce.....	72
4.6.1	Hodnotenie medzisektorovej spolupráce samosprávou	72
4.6.2	Hodnotenie medzisektorovej spolupráce podnikateľskými subjektmi	72
4.6.3	Hodnotenie medzisektorovej spolupráce subjektmi neziskového sektora.....	73
4.6.4	Swot analýza	74
4.7	Analýza rozvoja mesta Kremnica a okolia a možných oblastí spolupráce smerujúcich k regionálnemu rozvoju územia.....	74
4.7.1	Oblasti pre podporu regionálneho rozvoja.....	75
4.7.2	Priority mesta Kremnica	77
4.7.3	Základné problémy – zdroje dlhodobých problémov mesta.....	77
4.7.4	Nežiaduce javy	78
5	Návrh na využitie výsledkov	80
5.1	Odporúčania pre rozvoj a zdokonalenie spolupráce samosprávy s podnikateľským a neziskovým sektorom pri podpore regionálneho rozvoja.....	80
5.1.1	Samospráva	80
5.1.2	Podnikateľské subjekty	80
5.1.3	Subjekty neziskového sektora.....	81

5.2	Spolupráca na zmluvnom základe	81
5.2.1	Zmluvné vzťahy Mesta Kremnica s podnikateľským a neziskovým sektorom	81
5.2.2	Využitie majetku mesta na podporu podnikania.....	83
5.2.3	Medzisektorová spolupráca formou tímovej práce.....	83
	Záver	85
	Zoznam použitej literatúry	87
	Prílohy	93

Zoznam skratiek a značiek

a i.	a iné
a pod.	a podobne
a.s.	akciová spoločnosť
ASFK	Asociácia Slovenských Filmových klubov
atď.	a tak ďalej
CR	cestovný ruch
č.	číslo
EÚ	Európska únia
FO	fyzická osoba
km	kilometer
k. s.	komanditná spoločnosť
kV	kilovolt, jednotka napätia v sústave SI
LC	Lions Club
MKL	Mestský klub lyžiarov
mm	milimeter
m n. m.	metrov nad morom
MsP	Mestská polícia
MÚ	Mestský úrad
MVO	mimovládna organizácia
napr.	napríklad
OZ	občianske združenie
PO	právnická osoba
resp.	respektíve
SCEI	Slovenské centrum pre európsku integráciu
SR	Slovenská republika
s.r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
stor.	storočie
š.p.	štátny podnik

ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
V	volt, základná jednotka napätia v sústave SI
v.o.s.	verejná obchodná spoločnosť
ZI	základné imanie
ZŤP	zdravotne ťažko postihnutý

Úvod

Už od najstarších čias človek mohol prežiť len v spoločenstve iných ľudí. Významnou podmienkou existencie každého spoločenstva bola forma jeho organizačného usporiadania zodpovedajúca príslušnej dobe a historickým podmienkam. V neustálom kolobehu ľudských dejín vznikali, menili sa a zanikali rozmanité formy organizácie týchto spoločenstiev. Vyvíjali sa od prvotných rodových foriem až k súčasnej podobe verejnej správy (Nižňanský, 1999).

Právny systém v štáte kopíruje realitu spoločenských vzťahov, ktoré sú veľmi dynamické a menia sa podľa predstáv konkrétnych ľudí. Len ľudia a veci okolo nás sú reálne, ostatné je z hľadiska práva právnou fikciou. Takými sú aj pojmy ako štát, verejný či súkromný sektor. Sú to pojmy, ktoré sú viac, či menej odrazom reality a samé túto realitu ovplyvňujú. Je nemožné vracať sa k počiatkom, kedy sa tieto pojmy začali naplňovať pôvodným obsahom, pretože by to len ťažko mohlo zodpovedať ich súčasnému vymedzeniu. Napriek tomu základné východiská sú odrazom predstáv starorímskych právnikov, ktorí od čias Ulpiána rozlišovali medzi právom verejným a súkromným. A je treba k tomu dodať, že neskorším vývojom sa rozdiel medzi verejným a súkromným právom síce v stredoveku prehĺbil, ale v 21. storočí o to viac zúžil. Postavenie a význam verejného sektora sa v historickom vývoji mení v závislosti od ekonomických podmienok spoločnosti. Odráža sa to aj v ekonomickej teórii, v ktorej sú podstata, charakteristika a význam verejného sektora rôzne chápané a definované (Vymedzenie a právne zaradenie pojmov verejný, podnikateľský, neziskový sektor, 2009).

Samovoľné zoskupovanie ľudí, niekedy celých rodín, viedlo k vzniku určitého druhu spoločenstiev, ktoré týmto spôsobom vytvorili zárodok spoločnosti. V súvislosti s ich vývojom potom začali vznikať obce a ďalšia potreba obyvateľov, ktorí spolu žili v takýchto spoločenských celkoch – obecné samosprávy (Nižňanský, 1999).

Človek ako jednotlivec, ale tiež spoločnosť, si pred seba kladú určité ciele, ktoré chcú uskutočniť. Miera naplnenia cieľov jednotlivcov, ale i celého spoločenstva, vyjadruje kvalitu života. Preto, aby sa mohla naplniť kvalita života obyvateľstva v každej spoločnosti, je potrebné vytvoriť podmienky. Postaviť školy a zabezpečiť ich prevádzku, vybudovať cesty, komunikačné siete. Vytvorenie podmienok pre zabezpečenie kvality života si vyžaduje mať k dispozícii prostriedky. Jednotlivec i spoločnosť hľadajú prostriedky na vytvorenie podmienok, ktoré sú nutné k zabezpečeniu kvality života.

Požiadavka efektívne využívať obmedzené prostriedky pre naplnenie kvality života a zosúladiť a naplňovať ciele všetkých sektorov, ktoré tvoria ekonomický systém spoločnosti si nutne vyžaduje cieľavedome obstarávať a organizovať záležitosti, ktoré prináša život, zosúladiť potreby a záujmy všetkých podsystemov tvoriacich ekonomický systém spoločnosti.

Zatiaľ čo si občan alebo podnikateľ svoje vlastné záležitosti spravuje sám v medziach zákonnosti alebo prostredníctvom niekoho, pri zložitejších väzbách, pre väčšie skupiny obyvateľstva alebo celé spoločenstvo je potrebné podmienky a potreby organizovať. A je to práve verejný sektor, ktorý prostredníctvom sústavy orgánov, organizácií, inštitúcií organizuje (spravuje) tieto zložitejšie väzby.

Samospráva obcí má zároveň vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľskej činnosti, pretože práve podniky etablované v obci sú predpokladom rastu a prosperity územia. Nie je možné bez komunikácie a spolupráce s predstaviteľmi súkromného sektora formovať územie a vymedzovať priority rozvoja.

Rozvoj územnej samosprávy je nemysliteľný bez spolupráce s podnikateľmi, bez rozvoja podnikania v danom územnom regióne (Ilková, 1994).

Partnerstvo je spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja).

V rámci spoločnosti je oblasť spolupráce rozdelená do troch sektorov. Prvým sektorom je sektor verejný, ktorý predstavuje štátna správa a samospráva, druhým sektorom je podnikateľský sektor (podnikateľské subjekty) a tretím sektorom je neziskový sektor (mimovládne neziskové organizácie). Medzisektorová spolupráca je dobrovoľné, strategické spojenectvo, spolupráca medzi organizáciami verejného, podnikateľského a neziskového sektora (či len niektorých z nich) s cieľom vzájomného zvýšenia kapacity pri dosahovaní spoločných cieľov a zdieľaní zdrojov, zodpovedností, výnosov a rizík. Medzi základné dôvody iniciovania partnerstva v štátnej správe a samospráve možno zahrnúť: spojenie materiálnych a finančných zdrojov, lepšie využitie vnútorných zdrojov, získanie skúseností, vyššia zainteresovanosť na projektoch z fondov EÚ, vzájomná informovanosť a snaha o zabezpečenie vyššieho ekonomického a sociálneho rozvoja spravovaného územia (Kačírková, 2007).

Spolupráca samosprávy s podnikateľskou sférou a neziskovým sektorom je dôležitým faktorom, ako aj elementom rozvoja územia, v ktorom uvedené subjekty pôsobia. Rovnako i pre mesto Kremnica a jeho okolie považujeme spoluprácu s podnikateľmi a organizáciami tretieho sektora za nevyhnutnú pre rozvoj samosprávy, príslušného regiónu, pre zabezpečovanie vyššieho ekonomického a sociálneho rozvoja. Kvalitnejšia, bezproblémová spolupráca medzi subjektmi ovplyvňujúcimi dané územie bude smerovať k naplneniu vízie mesta Kremnica, ktorou je „Mesto spokojných obyvateľov a návštevníkov, mesto čisté, bezpečné, zdravé, ekologické, príťažlivé, vzdelané, kultúrne, komunikujúce, prosperujúce, dodržiujúce princípy trvalo udržateľného rozvoja“.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Verejný sektor

Verejný sektor je cieľovo orientovaný na vytváranie úžitku (nie zisku) pre všetkých obyvateľov, pre celé spoločstvo. Jeho existencia je podmienená potrebou napĺňania objektívnych cieľov v spoločnosti, t.j. takých cieľov, ktoré je nutné zabezpečiť v záujme všetkých obyvateľov, a ktoré nezabezpečuje súkromný sektor alebo ostatné podsystemy (Belajová - Balážová, 2004).

Verejným sektorom rozumieme tú oblasť spoločenskej reality, respektíve podsystem jednotlivých sfér spoločenského života, ktorá sa nachádza vo verejnom vlastníctve, v ktorej sa z politického hľadiska rozhoduje verejnou voľbou a uplatňuje sa v nej verejná kontrola, pričom účelom fungovania verejného sektora je napĺňovanie verejného záujmu a spravovanie vecí verejných. Verejný sektor je produktom verejnej politiky štátu (Marišová, 2002).

Tradične sa k odlíšaniu verejného a súkromného sektora pristupuje z pohľadu subjektov, ktoré ho reprezentujú. Verejný sektor reprezentujú výlučne subjekty, ktoré vznikli na základe právneho predpisu, kým súkromný sektor je tvorený fyzickými osobami a tými právnickými osobami, ktoré spravidla vznikli na základe súkromnoprávnej iniciatívy. Tieto subjekty sa rozdeľujú z hľadiska zásadného obsahového zamerania svojej činnosti na: (1) podnikateľské (obchodné spoločnosti, družstvá a živnostníci) a (2) neziskové (občianske združenia a im podobné inštitúcie zriaďované na základe zákona č. 83/1990 Zb., nadácie, politické strany a politické hnutia, náboženské spoločnosti, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby a podobne) (Kačírková, 2007).

1.1.1 Funkcie a štruktúra verejného sektora

Verejný sektor plní funkciu sociálnu, stabilizačnú, alokačnú, distribučnú, ekonomickú a i. Ak vychádzame zo súčasného stavu poznania a úloh, ktoré zabezpečuje verejný sektor v našich podmienkach, potom môžeme funkcie verejného sektora formulovať takto:

-
- zabezpečovanie produkcie verejných statkov a služieb v spoločensky žiaducom množstve a štruktúre, ktoré sú občanovi poskytované bezplatne, alebo formou rôznych poplatkov a dávok,
 - zabezpečovanie sociálneho transferu verejných zdrojov prospech tej časti obyvateľstva, ktorej vzniká nárok na rôzne sociálne dávky v záujme vyváženého ekonomického a sociálneho pokroku spoločnosti a v záujme prekonávania bariéry chudoby,
 - tvorba a realizácia programov v oblasti:
 - vedecko-technického rozvoja a rozvoja vedy,
 - vzdelávania a kultúry,
 - výstavby technickej a sociálnej infraštruktúry,
 - ochrany životného prostredia.
 - redistribúcia časti centrálnych zdrojov verejno-právnym inštitúciám a verejným fondom, ak ich vlastné zdroje nepokryjú nutné náklady na poskytovanie verejných služieb.

Štruktúra verejného sektora je rôzna a je závislá od toho, koľko klasifikačných aspektov sa zvolí. Iná štruktúra verejného sektora vznikne keď sa za klasifikačný aspekt zvolí typ vlastníctva, iná keď budeme brať do úvahy uspokojovanie jednotlivých potrieb obyvateľstva, iná ak zohľadníme organizačnú formu verejnej správy, alebo podľa charakteru statkov a služieb, ktoré verejný sektor zabezpečuje. Podľa právneho usporiadania subjektov verejného sektora sa člení na:

1. štátny verejný sektor,
2. samosprávny verejný sektor,
3. sektor nevládných verejných inštitúcií a organizácií.

Štátny verejný sektor tvoria štátne centrálné inštitúcie (vláda, ministerstvá, národný úrad práce a i.) a štátne decentralizované inštitúcie (krajské úrady, úrady všeobecnej a špecializovanej správy a ďalšie). Samosprávny verejný sektor tvoria subjekty regionálnej samosprávy (samosprávne kraje) a miestnej samosprávy (mestá, obce). Sektor nevládných verejných inštitúcií a organizácií v našich podmienkach zahŕňa pomerne pestrú paletu rôznych inštitúcií a organizácií.

(Marišová, 2002)

1.1.2 Verejná správa

Verejná správa predstavuje správu verejných záležitostí, ktorá sa realizuje ako prejav výkonnej moci v štáte. Na Slovensku je zabezpečovaná v troch úrovniach:

- ⇒ štát,
- ⇒ vyšší územný celok
- ⇒ obec (Marišová, 2002).

Verejná správa vo svojej vlastnej podstate predstavuje správu verejných záležitostí, ktorá sa realizuje ako prejav výkonnej moci v štáte. Pre túto výkonnú moc je charakteristické, že ide predovšetkým o verejnú moc, ktorou nedisponuje len štát, ale aj ďalšie neštátne subjekty, ktoré vykonávajú správu verejných záležitostí (Škultéty, 2008).

Verejná správa ako správa verejných záležitostí je správou vo verejnom záujme a subjekty, ktoré ju vykonávajú, ju realizujú ako právom uloženú povinnosť, a to z titulu svojho postavenia ako verejnoprávnych subjektov (Grúň – Pauličková - Vydrová, 2005).

1.1.3 Samospráva

Základnou črtou samosprávy je demokratický výkon moci občanmi. Termín samospráva už vo svojej podstate poukazuje na vlastnú správu vecí verejných uskutočňovaných vo vymedzenom území občanmi, prostredníctvom volených zástupcov. Samosprávu vykonávajú subjekty verejnej správy pre ktoré je charakteristické, že nie sú orgánmi štátu, ale sú neštátnymi právnickými osobami zriadenými zákonne a ich kompetencie sú vymedzené zákonom, alebo vznikajú na základe dobrovoľného združovania osôb. V súčasnej dobe možno v najvšeobecnejšej podobe charakterizovať samosprávu ako samostatnú, nezávislú a slobodnú sebasprávu. Samospráva predstavuje oprávnenie obcí a regiónov samostatne rozhodovať a uskutočňovať právom vymedzený okruh záležitostí, ktoré sú priamo späté so záujmami obyvateľstva žijúceho v území mesta, dediny, regiónu (Belajová - Balážová, 2004).

V najširšom zmysle možno samosprávu vymedziť ako samostatnú, nezávislú správu vlastných záležitostí. O samospráve hovoríme všade tam, kde subjektom, nadaným schopnosťou a právom sa samostatne spravovať, je spoločenstvo občanov.

V užšom zmysle je súčasťou práva spoločenstvo občanov samostatne sa spravovať autoritatívna normotvorba (Grúň – Pauličková – Vydrová, 2005).

Samospráva predstavuje vo verejnej správe výkonné pôsobenie a ovplyvňovanie spoločenského života prostriedkami neštátneho charakteru. Pod pojmom samospráva treba rozumieť výkon určitých, presne vymedzených úloh správy štátu samostatnými štátom uznanými verejnoprávnymi subjektmi. Samospráva sa v príslušných súvislostiach prejavuje predovšetkým ako činnosť riadiaceho charakteru. Tým si samospráva v značnom rozsahu taktiež sama určuje svoje ciele na ich dosiahnutie (Škultéty, 2008).

1.1.3.1 Odlišnosti manažmentu samospráv

Medzi manažmentom v samospráve a manažmentom v súkromnej sfére existujú podstatné rozdiely. Štangová – Valenčáková – Žigová (Závadský, 2004) za hlavnú príčinu považujú predovšetkým tieto skutočnosti:

1. neziskový charakter organizácií verejnej správy,
2. odlišný charakter cieľov,
3. základná orientácia na uspokojenie potrieb občana,
4. financovanie z verejných prostriedkov,
5. pôsobenie politických vplyvov a záujmových skupín na rozhodovanie manažéra,
6. charakter verejných statkov, o ktorých poskytovanie súkromná sféra nemá záujem.

Podľa Štefkovej (2004) má manažment verejnej správy svoje osobitné črty. Existuje tu absencia ekonomického trhu. Je tu málo stimulov na znižovanie nákladov, na zvyšovanie efektívnosti a celkového výkonu. Svoje robí legislatívny dozor a prejavuje sa výkonná hierarchia zákonov, prokuratúry, súdov, hierarchia organizačnej štruktúry a právomocí, vonkajšej i vnútornej kompetencie orgánov a organizácií.

Ako uvádza Kosorín (1999) programová funkcia orgánov verejnej správy objektívne zabezpečuje realizáciu verejného záujmu podľa podstaty moci. Tejto povahe moci zodpovedá aj správanie a uplatnenie plánovacích prvkov a plánovacieho postupu (Balážová - Papcunová, 2008).

1.1.3.2 Funkcie samosprávy

Samospráva plní nasledovné funkcie:

- koordinačnú – koordinácia zainteresovaných subjektov v rozvoji obce a regiónu,
- hospodársko-riadiacu – je podmienená ekonomickou podstatou samosprávy a jej kompetenciami kodifikovanými zákonom,
- motivačnú – motivovanie rozvoja podnikateľskej činnosti na území jednotlivými nástrojmi komunálnej politiky (utváranie prostredia na podnikanie),
- stabilizačnú – motivačnou funkciou a rozvojom svojich aktivít ovplyvňovať zamestnanosť a tým prispievať k stabilite lokálnej ekonomiky,
- alokačnú – jej význam z pohľadu samospráv je obmedzený, ale rozpočtovou politikou (investičné a neinvestičné výdavky) môže čiastočne dotvárať alokačnú funkciu štátu na území,
- redistribučnú – je tiež obmedzená, na jej realizáciu prostredníctvom miestnych daní a poplatkov je v slovenských podmienkach malý priestor (daňové určenie a daňová právomoc sú striktne dané platnými zákonmi v rámci daňového systému)

(Žárska a i. 2007).

1.1.3.3 Územná samospráva

Územná samospráva je verejná správa so zameraním samosprávneho subjektu na vlastné záležitosti vo vymedzenom území. V politickej rovine ide o výkon samosprávy občanmi, priamo, alebo nepriamo volenými zástupcami, v právnej rovine ide o pôsobenie samosprávy ako verejno-právneho subjektu, ktorý disponuje príslušným rozsahom verejnej moci. Je rozhodujúcim subjektom verejnej správy, ktorý vykonáva rozhodujúcu časť úloh verejnej správy.

Miestna samospráva je megasystémom zložitého a rozvetveného viacúrovňového systému riadenia celej spoločnosti, ktorý vychádza z úloh štátu a ústavných princípov jeho fungovania. Je súčasťou verejnej správy, ktorá sa pokladá za jednu z úrovní riadenia spoločnosti. Miestna samospráva nefunguje izolovane od širšieho prostredia svojej pôsobnosti. Toto je dané existenciou početnej množiny fyzikálnych, biologických a sociálnych systémov, ktoré rôznou intenzitou komunikujú so systémom miestnej samosprávy. Miestnu samosprávu musíme vnímať ako dynamický proces, v ktorom sa

permanentne vykonáva správa obce prostredníctvom poskytovania širokej množiny vecných služieb (verejných statkov) s vydávaním administratívnych rozhodnutí a vedenie evidencií (Berčík - Králik, 2007).

Miestna samospráva predstavuje oprávnenie obce (mesta, dediny) samostatne rozhodovať a uskutočňovať právom vymedzený okruh záležitostí, ktoré sú priamo späté so záujmami obyvateľstva obce (Gozora a i., 2007).

Miestna samospráva je vo svojej podstate organizujúca činnosť v špecificky výkonnom poňatí, rozšírená o oprávnenie tvorby samosprávnej moci, podzákonného a nariadenia charakteru. Realizuje sa vo vzťahu, ktoré túto činnosť vykonávajú, a na druhej strane v objektoch ich pôsobnosti, pričom táto činnosť nemá štátnomocenskú podstatu. Miestnu samosprávu môžeme vymedziť ako organizačnú formu verejnej správy, v ktorej spoločenstvo ako právnická osoba zabezpečuje riešenie úloh odlišných, ako zabezpečuje štát, ale realizácia týchto úloh sa rieši pod dozorom štátu. Zákonom stanovené úlohy rieši vo svojom mene a na svoju zodpovednosť a je viazaná len zákonmi, prípadne právnymi predpismi, ktoré sú vydané na ich realizáciu (Škultéty, 2008).

Európske princípy miestnej samosprávy

Prvý princíp je v právnej úprave miestnej samosprávy, druhý je obsiahnutý v samotnej koncepcii miestnej samosprávy, tretí princíp sa dotýka rozsahu pôsobnosti miestnej samosprávy, štvrtý princíp predstavuje povinnosť štátu umožniť každému samosprávnemu orgánu zvoliť si primerané prostriedky na efektívne splnenie jeho samosprávnych funkcií. Piaty princíp je vyjadrením solidarity, šiesty princíp vyjadruje právo miestnej samosprávy na združovanie, siedmy princíp zakotvuje participáciu na správe vecí verejných nielen v rámci samostatnej pôsobnosti, ale i tam, kde je štát oprávnený určovať politiku alebo priamo konať. Ôsmy princíp spočíva v práve miestnych orgánov na určovanie ich vlastnej štruktúry (Berčík - Králik, 2007).

1.1.3.4 Obec ako objekt samosprávy

Obec je samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky, združujúca občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt.

Úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a obyvateľstva v ňom žijúceho. Obec má svoj názov, katastrálne územie, právo na vlastné symboly (erb, vlajka, pečať, hymna), združovať sa s inými obcami.

Obec je právnickou osobou. Ako právnická osoba je obec spôsobilá mať práva a povinnosti ako ktorákoľvek právnická osoba. Má vlastnú spôsobilosť na právne úkony. Obec ako ekonomická jednotka má svoj majetok, s ktorým môže nakladať v zmysle zákonom stanovených podmienok a rozhodnutia zastupiteľstva. Má tiež svoje finančné prostriedky, ktorými financuje samosprávne úlohy, ktoré jej ukladá zákon a zabezpečuje i rozvojové programy. Obec je tiež sociálna jednotka. Na svojom území združuje rôzne skupiny obyvateľstva, ktorým vytvára podmienky pre vyššiu kvalitu života. Obyvateľstvom obce je každý občan, ktorý je v nej prihlásený na trvalý pobyt (Gozora a i., 2007).

Obec je právnickou osobou, konštituovanou na základe zákona č. 369/1990 Zb. a jeho noviel. Podľa zákonného vymedzenia obec je samostatný samosprávny územný celok. Reálna samospráva obcí vychádza z právnej subjektivity územného spoločenstva občanov, a nie z právnej subjektivity ich orgánov. Ekonomicky je založená na vlastnom majetku a vlastných finančných zdrojoch, ktorými môže v záujme spoločenstva občanov hospodáriť (Ilková, 1994).

Obec je v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov samostatný územný a správny celok, združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a finančnými prostriedkami. Svoje potreby financuje z vlastných príjmov, ako aj zo štátnych dotácií. Využívaním možností právnickej subjektivity obec vstupuje do mnohých, početných vzťahov. Ide o vzťahy so štátnymi orgánmi, vzťahy v rámci subjektov činných vo verejnom a súkromnom sektore.

Obec má ako subjekt na jednej strane právo regulovať rozvoj daného územia a na druhej strane má aj povinnosť zabezpečovať kvalitatívne rastúce potreby občanov osobitne v sociálnych službách. Zároveň má obec utvárať ekonomické podmienky na podnikateľské aktivity, zabezpečovať regionálne využívanie územia procesom lokalizácie, organizácie územného rozvoja, disponovanie so stavebnými pozemkami, poľnohospodárskou a lesnou pôdou v katastri. Môže pritom slobodne vstupovať do vzťahov s inými obcami, s podnikateľskou sférou a štátom. Obec sa stáva integrujúcim činiteľom s cieľom účelného rozvoja územia, tým nadobúda úlohu koordinátora. Úlohu koordinátora realizuje využívaním rozmanitých foriem nakladania so svojím majetkom a rozpočtovým hospodárením obcí, čo je obsahom činností vyplývajúcich z výkonu samosprávy. Ide o formy riadenia a usmerňovania rozvoja obce, a to tak vo vzťahu

k podnikateľským subjektom, ako aj formovaním ekonomickej základne obcí (Žárská a i., 2007).

Kompetencie obce uvádzame v prílohe č. 1.

Základnými orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Starosta je štatutárnym orgánom obce v majetkovoprávných a pracovnoprávných vzťahoch, v administratívno-právných vzťahoch je starosta správnym orgánom. Môže pozastaviť výkon uznesenia obecného zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu alebo je pre obec nevýhodné.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Počet poslancov obecného zastupiteľstva na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce. Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť obecnú radu, ktorú tvoria poslanci obecného zastupiteľstva. Obecnú radu a jej členov môže obecné zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať. Spôsob volieb upravuje rokovací poriadok obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo môže zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Komisie sú zložené z poslancov obecného zastupiteľstva a obyvateľov obce zvolených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo zriaďuje funkciu hlavného kontrolóra, volí a odvoláva ho na obdobie 6 rokov. Hlavný kontrolór je zamestnancom obce a za svoju činnosť zodpovedá obecnému zastupiteľstvu. Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť ako svoj poriadkový útvar obecnú políciu, ktorej právne postavenie je upravené osobitným zákonom.

Výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu je obecný úrad, ktorý zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom (Škultéty, 2008).

Kvalitný manažment obce reprezentovaný flexibilnými, odborne kvalifikovanými výkonnými pracovníkmi a volenými predstaviteľmi obce vytvára predpoklady pre zvládnutie náročnej úlohy samosprávy obce ako nositeľa rozvojových procesov. Takýto manažment by mal byť schopný definovať priority rozvoja, spôsoby ich realizácie a spracovať stratégiu rozvoja obce. Zároveň je potrebné od neho očakávať aj využitie možností a priestoru pre koordináciu aktivít v širšom zázemí obce a implantovanie moderných manažérskych, marketingových a komunikačných prístupov v riadení obce.

Vysoké nároky na profesionalitu a schopnosti volených a výkonných predstaviteľov samosprávy obce si vyžaduje ich trvalé vzdelávanie (Žárska a i., 2007).

1.2 Podnikateľský sektor

Podnikateľský sektor - oblasť spoločnosti a ekonomiky, ktorá zahŕňa všetky podnikateľské subjekty. Často je označovaný aj ako druhý alebo ziskový (Podnikateľský sektor, 2009).

1.2.1 Podnikateľská činnosť a právne formy podnikania

Základnou právnou normou pre oblasť podnikania je v Slovenskej republike Obchodný zákonník, ktorý upravuje postavenie podnikateľa, záväzkové vzťahy, ako aj vzťahy, ktoré s podnikaním súvisia. Podniky živnostenského podnikania a kontrolu ich dodržiavania upravuje Živnostenský zákon.

Subjekty podnikania:

- 1) fyzická osoba - je každý človek, ako prirodzený nositeľ práv a povinností. Mať práva a povinnosti začína narodením a končí smrťou. Spôsobilosť občana na právne úkony vzniká dovŕšením plnoletosti (18 rokov),
- 2) právnická osoba - je každý subjekt, ktorý má práva a povinnosti a nie je fyzická osoba.

1.2.2 Podnikanie

Podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Podnikateľom podľa Obchodného zákonníka je:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Podnikom sa na účely Obchodného zákonníka rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.

Obchodným menom sa rozumie názov, pod ktorým podnikateľ vykonáva právne úkony pri svojej podnikateľskej činnosti.

Ak je podnikateľ fyzická osoba, koná osobne alebo za neho koná zástupca. Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.

Členenie podnikov:

→ podľa predmetu činnosti

Výrobné podniky: priemyselné, ťažobné, spracovateľské, stavebné,
poľnohospodárske, lesnícke

Nevýrobné podniky: dopravné, obchodné, spoločné stravovacie podniky,
cestovného ruchu, kultúrno-vzdelávacie, finančné

→ podľa veľkosti

Malé a stredné podniky - pôsobia vo sfére obchodu, službách a remeslách, v priemysle najmä v odvetviach spracovateľského priemyslu (textilný).

Malé inovačné firmy - špecializujú sa na vývoj a zavádzanie nových technologicky náročných výrob, o ktoré nemajú veľké firmy záujem. Vznikajú najmä v odvetviach mikroelektroniky a biotechnológií.

Podnikateľské inkubátory - ich úlohou je vytvoriť chránené prostredie pre novovzniknuté malé podniky vo forme služieb rôzneho druhu (výskumné, výrobné kapacity). Zakladateľmi inkubátorov sú miestne úrady, univerzity, atď.

Veľké podniky - sú to najčastejšie a. s., ktorých výhodou sú nižšie náklady pri veľkosériovej výrobe.

→ podľa formy vlastníctva

Štátne podniky - zakladajú ich miestne alebo ústredné orgány štátnej správy (ministerstvá), ktoré vykonávajú voči podniku funkciu orgánohospodárskeho riadenia.

Rozdelenie:

- manažérske - ich cieľom je dosahovanie zisku,
- verejnoprospešné - predmetom ich činnosti je uspokojovanie prospešných záujmov, nie zisk.

Súkromné podniky - motívom ich zakladania je dosahovanie zisku.

Rozdelenie:

- podnik jednotlivca - vlastníkom je jednotlivec, ktorý vkladá do podniku časť svojho majetku a dodatočný kapitál získava z úveru. Vlastník ručí za záväzky svojej firmy neobmedzene, celým svojim majetkom. Výhodou je, že celý zisk z podnikania zostáva po zdanení podnikateľovi,
- spoločnosti - združenie dvoch alebo viacerých podnikateľov (spoločníkov), ktoré vzniká na základe zmluvy s cieľom vykonávať podnikateľskú činnosť pod spoločným názvom,
- osobné spoločnosti - neobmedzené ručenie všetkých spoločníkov a ich osobná účasť na riadení a zastupovaní firmy,
- kapitálové spoločnosti - neručia za záväzky spoločníci ale firma,
- družstvo - vzniká na základe dobrovoľného združovania majetku súkromných vlastníkov s cieľom jeho spoločného využívania. Je právnickou osobou a za svoje záväzky ručí celým svojim majetkom (družstvo). Jednotliví členovia za záväzky neručia.

Zmiešané podniky - vznikajú kombináciou dvoch foriem vlastníctva, najčastejšie ide o spojenie štátneho a súkromného vlastníctva (výroba zbraní).

Join Ventures - podnik so zahraničnou majetkovou účasťou. Sú to podniky, ktoré zabezpečujú svoju činnosť za účasti zahraničného a domáceho kapitálu. Zahraničný podnik môže byť zdrojom kapitálu a devíz potrebných na rekonštrukciu a rozvoj, môže poskytnúť novú technológiu a iné skúsenosti.

1.2.3 Obchodné spoločnosti

Verejná obchodná spoločnosť (v. o. s.):

Je spoločnosť, ktorej aspoň dve osoby (fyzické alebo právnické) podnikajú pod spoločným obchodným názvom a zodpovedajú za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdelene celým svojím majetkom. Zakladá sa podpísaním spoločenskej zmluvy,

ktorá obsahuje všetky práva a povinnosti spoločníkov. Spoločenská zmluva okrem toho musí obsahovať obchodný názov a sídlo spoločnosti, mená a bydliská spoločníkov a predmet podnikania. Vzniká dňom zápisu do obchodného registra. Práva a povinnosti upravuje spoločenská zmluva. Riadiť a zastupovať spoločnosť môže každý spoločník, alebo sa dohodnú, koho zo spoločníkov poveria vedením spoločnosti. Zisk sa delí rovným dielom. Zaniká dňom výmazu z obchodného registra.

Komanditná spoločnosť (k. s.):

Je osobná spoločnosť, ktorá združuje 2 druhy spoločníkov (fyzické a právnické osoby) s rozdielnym postavením komplementárov a komandistov. Komplementári ručia za záväzky spoločnosti neobmedzene celým svojím majetkom. Komandisti ručia za záväzky obmedzene len do výšky nesplateného kapitálového vkladu. Vzniká spísaním spoločenskej zmluvy, ktorá musí obsahovať obchodný názov a sídlo spoločnosti, mená a bydliská spoločníkov, predmet podnikania a určenie, ktorý zo spoločníkov sú komplementári a ktorí komandisti. Riadiť a zastupovať spoločnosť môžu iba komplementári, o ostatných záležitostiach rozhodujú komplementári aj komandisti väčšinou hlasov. Dosiahnutý zisk spoločnosti sa delí na dve časti. Komplementári si delia zisk rovným dielom a komandisti podľa výšky podielov vkladov. Zaniká výmazom z obchodného registra.

Spoločnosť s ručením obmedzením (s. r. o.):

Patrí medzi kapitálové spoločnosti, povinnosťou spoločníkov nie je osobná účasť na podnikaní spoločnosti, ale musia do spoločnosti vložiť určitý kapitálový vklad. Môže ju založiť jeden alebo viacero spoločníkov. Spoločnosť zodpovedá za záväzky celým svojím majetkom. Spoločníci ručia obmedzene do výšky nesplatených vkladov. Zakladá sa podpísaním spoločenskej zmluvy (zakladateľskej listiny ak zakladá spoločnosť 1 zakladateľ). Zmluva musí obsahovať obchodný názov a sídlo spoločnosti, určenie spoločníkov, predmet podnikania, výšku základného imania a výšku vkladu každého spoločníka pri založení spoločnosti vrátane spôsobu a lehoty splácania vkladu, mená a bydliská konateľov spoločnosti a spôsob akým zastupujú spoločnosť a mená a bydliská členov dozornej rady. Spoločnosť vzniká zápisom do obchodného registra. Pred zápisom sú zakladatelia povinní splatiť najmenej 30% svojich peňažných vkladov. Ak zakladá spoločnosť jeden zakladateľ, je povinný pred zápisom splatiť celý vklad. Základné imanie spoločnosti (ZI) tvorí súhrn kapitálových vkladov jednotlivých spoločníkov. Minimálna hodnota ZI musí byť 5 000 eur a minimálny vklad každého spoločníka je 750 eur. Každá s. r. o. je povinná pri vzniku vytvoriť rezervný fond vo

výške najmenej 5% zo ZI a každoročne ho dopĺňať o časť zisku (min 5%). Základnou povinnosťou každého spoločníka je splatiť vklad v lehote maximálne 5 rokov od vzniku s. r. o. Každý spoločník má právo na riadenie spoločnosti a na podiel zo zisku. Štatutárnym orgánom spoločnosti je jeden alebo viac konateľov. Konateľov menuje valné zhromaždenie, ktoré je najvyšším orgánom spoločnosti a rozhoduje o najdôležitejších otázkach týkajúcich sa činnosti s. r. o. Kontrolným orgánom je dozorná rada, ktorá vykonáva kontrolnú činnosť vo vzťahu ku konateľom a na úseku účtovníctva. Spoločnosť zaniká výmazom z obchodného registra.

Akciová spoločnosť (a. s.):

Je kapitálová spoločnosť, ktorá získava kapitál vydaním a predajom akcií akcionárom. Spoločnosť zodpovedá za záväzky celým svojím majetkom, jednotliví akcionári za záväzky neručia a nezodpovedajú. Akcia je cenný papier, ktorý je dokladom o kapitálovej účasti v spoločnosti. Z vlastníctva akcií vyplývajú práva akcionárov - právo podieľať sa na riadení spoločnosti a právo podieľať sa na zisku a na likvidačnom zostatku pri zániku. Podiel na zisku, ktorý pripadá na jednu akciu sa nazýva dividenda.

Akciovú spoločnosť môže založiť jeden zakladateľ, ak je to právnická osoba, inak sa vyžadujú minimálne 2 zakladatelia. Hodnota ZI musí byť minimálne 25 000 eur. Spoločnosť sa zakladá spísaním zakladateľskej zmluvy alebo zakladateľskej listiny a musí obsahovať názov firmy, premet činnosti a sídlo, navrhované ZI, počet akcií a ich nominálnu hodnotu, upísané vklady jednotlivých zakladateľov a ak sú vkladmi nepeňažné vklady, tak aj ich popis a vyjadrenie hodnoty. Spoločnosť vzniká zapísaním do obchodného registra. Návrh na zápis musia podpísať všetci členovia predstavenstva a návrh treba podať do 90 dní od založenia spoločnosti. Pri vzniku a. s. musí byť splatených 30% ZI. Orgánmi a. s. sú valné zhromaždenie akcionárov, predstavenstvo a dozorná rada. Rezervný fond vzniká pri založení v minimálnej výške 10% ZI a ročne sa dopĺňa minimálne o 5% z čistého zisku. O zrušení a. s. rozhoduje valné zhromaždenie 2/3 väčšinou prítomných hlasov. Spoločnosť zaniká výmazom z obchodného registra.

Družstvo

Družstvo je spoločenstvo neohraničeného počtu osôb, založené na účel podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Členom družstva môžu byť fyzické aj právnické osoby, členstvo zaniká dohodou vystúpením z družstva alebo zánikom, u fyzických osôb aj smrťou. Družstvo je

právnická osoba a za svoje záväzky zodpovedá celým svojím majetkom, členovia za záväzky neručia a nezodpovedajú. Kapitál - ZI tvorí súhrn členských vkladov vo výške minimálne 1 660 eur.

Družstvo zakladá minimálne 5 fyzických osôb alebo 2 právnické osoby. Založenie družstva si vyžaduje konanie ustanovujúcej schôdze družstva, ktorá určuje zapisované ZI, schvaľuje stanovy, volí predstavenstvo a kontrolnú komisiu. Družstvo vzniká zápisom do obchodného registra. Pred zápisom musí byť splatená aspoň polovica ZI. Nedeliteľný fond sa tvorí minimálne vo výške 10% ZI a ročne sa dopĺňa najmenej o 10% z čistého zisku. Orgánmi sú členská schôdza, predstavenstvo, kontrolná komisia.

Družstvo je možné zrušiť uznesením členskej schôdze, vyhlásením konkurzu, rozhodnutím súdu, uplynutím doby, na ktorú bolo založené a dosiahnutím cieľa, kvôli ktorému družstvo vzniklo. Družstvo zaniká výmazom z obchodného registra.

(Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a predpisov)

1.2.4 Právna úprava živnostenského podnikania

Základným predpisom upravujúcim živnostenské podnikanie je zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení zmien a doplnkov. Živnostenský zákon vychádza z čl. 35 Ústavy SR, podľa ktorého má každý právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť, zákon však môže ustanoviť podmienky a obmedzenia vo vzťahu k určitým povolaniam a živnostiam.

Predmetom úpravy živnostenského zákona sú verejnoprávne pravidlá výkonu živnostenského podnikania, podmienky získavania, prevádzkovania a zániku oprávnenia na výkon živnostenského podnikania z hľadiska ochrany verejných záujmov. Zároveň zákon upravuje pravidlá kontroly dodržiavania podmienok výkonu podnikateľskej činnosti.

Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených živnostenským zákonom. Na rozdiel od pojmu podnikanie vymedzené v Obchodnom zákonníku živnosťou je len podnikanie vykonávané v súlade s podmienkami upravenými v živnostenskom zákone. To znamená, že každá živnosť je podnikaním, ale nie každé podnikanie je živnosťou. Podľa živnostenského zákona je živnosť podnikaním akéhokoľvek rozsahu (t.j. živnosťou sú i živnosti vykonávané továrenským spôsobom) bez ohľadu na spôsob jeho výkonu, organizáciu práce a počet zamestnancov.

Živnosť môže prevádzkovať fyzická (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené živnostenským zákonom. Zákon takto zakotvuje nárok na vydanie živnostenského listu pre každého, kto splní predpísané podmienky. Subjektom oprávneným prevádzkovať živnosť môžu byť aj právnické osoby, ktorých hlavným predmetom činnosti nie je podnikateľská činnosť (napr. občianske združenie). Fyzická osoba s bydliskom alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky (ďalej len "zahraničná osoba") môže na území Slovenskej republiky prevádzkovať živnosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenská fyzická osoba alebo slovenská právnická osoba, ak z tohto zákona alebo z iného osobitného predpisu nevyplýva niečo iné. Na účely tohto zákona sa slovenskou fyzickou osobou rozumie fyzická osoba s bydliskom na území Slovenskej republiky a slovenskou právnickou osobou právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky.

Všeobecným podmienkami prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- a) dosiahnutie veku 18 rokov (plnoletosť),
- b) spôsobilosť na právne úkony,
- c) bezúhonnosť.

Za bezúhonného sa na účely živnostenského podnikania nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania, ak sa naňho nehladá akoby nebol odsúdený, u právnickej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať fyzická osoba alebo osoby, ktoré sú jej štatutárnym zástupcom.

U slovenskej právnickej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať fyzická osoba alebo osoby, ktoré sú jej štatutárnym orgánom. U podniku zahraničnej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať osoba vedúceho podniku zahraničnej osoby a u organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby osoba vedúceho organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby.

Živnosti sú:

- a) ohlasovacie, ktoré pri splnení určených podmienok sa smú prevádzkovať na základe ohlásenia,
- b) koncesované, ktoré sa smú prevádzkovať na základe koncesie.

Ohlasovacie živnosti sú:

- remeselné, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore,
- viazané, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná inak,
- voľné, ak nie je ako podmienka prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť.

Živnosti z hľadiska predmetu podnikania:

- a) obchodné,
- b) výrobné,
- c) poskytujúce služby.

Obchodné živnosti sú najmä:

- kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod), alebo na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod),
- pohostinská činnosť.

Výrobné živnosti

Podnikateľ má právo v rámci živnostenského oprávnenia:

- a) vykonávať súbor nadväzných činností súvisiacich so zabezpečením výroby finálneho produktu,
- b) zhotovovať stroje, náradie a prípravky určené na výrobu finálneho produktu,
- c) predávať a opravovať výrobky,
- d) nakupovať za účelom ďalšieho predaja a predávať výrobky aj iných výrobcov, ako aj ich príslušenstvo,
- e) vyrábať a potláčať obaly, etikety a iné pomocné prostriedky umožňujúce predaj výrobkov, ktoré vyrába,
- f) prenajímať výrobky vlastnej výroby a výrobky iných výrobcov rovnakého druhu, ako aj príslušenstvo,
- g) vykonávať montáž, nastavenie a údržbu výrobkov.

Živnosti poskytujúce služby

Službami na účely živnostenského zákona sa rozumie poskytovanie opráv a údržby vecí, preprava osôb a tovaru, iné práce a výkony na uspokojovanie ďalších potrieb (Bezáková, 2004).

Oprávnenie prevádzkovať živnosť (ďalej len "živnostenské oprávnenie") vzniká právnickým osobám už zapísaným do obchodného registra, právnickým osobám, ktoré sa do obchodného registra nezapisujú a fyzickým osobám s bydliskom v členskom štáte Európskej únie alebo v členskom štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj:

→ pri ohlasovacích živnostiach dňom ohlásenia, alebo pokiaľ je v ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, týmto dňom; za deň ohlásenia sa považuje deň, ktorým má ohlásenie všetky náležitosti podľa § 45 a 46,

→ pri koncesovaných živnostiach dňom doručenia koncesnej listiny.

Preukazom živnostenského oprávnenia je:

- 1) živnostenský list osvedčujúci splnenie podmienok ustanovených týmto zákonom na prevádzkovanie ohlasovacích živností, do vydania živnostenského listu rovnopis ohlásenia s preukázaným doručením,
- 2) koncesná listina, ktorou bola udelená koncesia,
- 3) výpis zo živnostenského registra.

(Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní)

1.3 Neziskový sektor

V posledných rokoch sme sa stali po celom svete svedkami významného nárastu záujmu o najširšiu škálu spoločenských inštitúcií, ktoré pôsobia mimo trhu a štátu. Tieto organizácie sú známe pod pojmami: „neziskové, mimovládne“, alebo „organizácie občianskej spoločnosti“, „tretí sektor“, alebo ako „nezávislý sektor“. Do tejto skupiny sú zahrnuté zástupy organizácií ako súkromné školy, nadácie, sociálne kluby, odborové organizácie, centrá dennej starostlivosti, záujmové kluby, environmentálne združenia, rodinné poradenské strediská, športové kluby, školiace strediská, organizácie na ochranu ľudských práv a mnoho iných. Napriek ich rozmanitosti majú tieto subjekty mnoho spoločných rysov, ktoré odôvodňujú ich zaradenie do jedného ekonomického sektora (Kelley - Kostolanská, 2004).

Tretí sektor plní úlohu sprostredkovateľa medzi štátom a občanmi. Prispieva k riešeniu problémov a tvorbe kompromisov medzi rôznymi skupinami v spoločnosti (Čihovská a i., 1999).

Sú to hlavne organizácie, ktoré majú inštitucionálnu štruktúru a charakter, ktoré majú neziskový charakter: t.j. nevracajú zisk svojim vedúcim pracovníkom alebo „majiteľom“, sú samosprávne, t.j. nepodliehajú žiadnej kontrole, rozhodujú o svojich vlastných záležitostiach, sú dobrovoľné t.j. ich členstvo nie je požadované zákonom a získavajú do určitej miery dobrovoľné príspevky v podobe dobrovoľnej práce alebo financií (Kelley - Kostolanská, 2004).

1.3.1 Právne postavenie neziskového sektora

Popri vládnom a podnikateľskom sektore existuje aj neziskový, mimovládny, dobrovoľnícky sektor. Inštitúcie tvoriace neziskový sektor svojou činnosťou vyplňajú oblasť medzi komerčnou činnosťou fyzických a právnických osôb a doménou štátu ako formou organizácie spoločnosti. Ich účelom je teda zasahovať a pôsobiť tam, kde z rôznych dôvodov nezasahujú a nepôsobia ostatné dva sektory, prípadne ich činnosť dopĺňať.

Právne garancie existencie neziskového sektora:

- obsah činnosti neziskového sektora (právne predpisy zakotvujú a garantujú základné ľudské, politické a sociálne práva osôb),
- formy činnosti neziskového sektora (právne predpisy zakotvujú rôzne formy združovania sa).

Neziskové organizácie majú niekoľko spoločných charakteristík. Neziskové organizácie sú verejnoprospešné, majú formálnu štruktúru, sú súkromné, fungujú na princípe samosprávy, majú dobrovoľnícky charakter, predstavujú doplňujúce zdroje na riešenie verejných problémov (Kelley - Kostolanská, 2004).

Organizácie tretieho sektora prispievajú k uspokojovaniu tých potrieb občanov a spoločnosti, ktoré neuspokojuje ani štát ani trh. Napomáhajú pri presadzovaní spoločných záujmov rozličných združení, ochrane práv skupín aj jednotlivcov a tvorbe programov a opatrení na zlepšenie kvality života (Čihovská a i., 1999).

Na úprave neziskového sektora sa na Slovensku podieľajú viaceré zákony. Každý typ neziskovej organizácie upravuje osobitný zákon. V súčasnosti naše zákonné normy požadujú, aby sa akékoľvek neziskové organizácie vtesnali do zákonom stanovených organizačných foriem. Pre každý typ takejto organizácie je vydaný špeciálny zákon. Všetky musia absolvovať zákonom stanovený registračný proces a v rámci neho štátu predložiť požadované dokumenty (formálny písomný návrh, stanovy, štatút, zápisnice).

Právne formy neziskových organizácií v SR

Ku štyrom základným právnym formám neziskových organizácií u nás patria:

- Občianske združenia
- Nadácie
- Neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby
- Neinvestičné fondy

1.3.2 Inštitúcie neziskového sektora

Neziskové inštitúcie sú právnické osoby slúžiace finančným a nefinančným korporáciám, štátnej správe a domácnostiam, ako napr. rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, ktorých tržby z činnosti nepresahujú 50 % vykazovaných nákladov, občianske združenia, spolky a kluby, politické strany, cirkvi a iné (Bulletin ŠÚ SR, 2008).

Neziskové organizácie môžeme členiť z rôznych hľadísk a preto je známa i ich rôznorodá typológia:

1. Podľa zdrojov financovania:

- organizácie financované z vládnych dotácií,
- z dobrovoľných príspevkov členov,
- z EÚ a iných medzinárodných zdrojov,
- z viacerých zdrojov súčasne.

2. Z hľadiska produktu ktorý poskytujú:

- na neziskové organizácie poskytujúce produkty hmotných výrobkov,
- nehmotných služieb,
- zmenu v správaní občanov.

3. Podľa právnej formy:

- občianske združenia,
- neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby,
- nadácie.

(Belajová, 2009)

Nezisková organizácia je organizácia, ktorej poslaním je naplňať určitý verejnoprospešný (prospešný pre širokú verejnosť) či vzájomne prospešný účel (pre istú skupinu). Podľa tvorby zisku delíme subjekty na ziskové a neziskové. Neziskové organizácie ďalej v závislosti od zriaďovateľa rozdeľujeme na vládne (verejné), t. j. štátne alebo samosprávne (nemocnice, školy a pod.), a mimovládne (občianske združenia, nadácie, neinvestičné fondy, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, združenia právnických osôb, organizácie s medzinárodným prvkom). Mimovládne neziskové organizácie sa vyznačujú piatimi charakteristikami: formálna štruktúra, nezávislosť od štátu, samosprávnosť, dobrovoľnícky charakter a neziskovosť.

Občianske združenia

Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších zmien a predpisov oprávňuje občanov zakladať rôzne spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie za účelom združovania sa. Občianske združenia sú združeniami osôb, ktoré zakladajú občania na uspokojovanie vlastných záujmov.

V rámci nich členovia svojpomocne realizujú záujmovú činnosť, pre ktorú sa rozhodli združiť. O službách poskytovaných občianskymi združeniami sa predpokladá, že sa budú týkať hlavne ich členov, t.j. užšej skupiny ľudí, nie verejnosti ako takej. Občianske združenia teda predstavujú platformu pre vyjadrenie a následnú realizáciu predstáv svojich členov. Členmi môžu byť ako fyzické, tak aj právnické osoby. Občianske združenia vznikajú na základe vôle minimálne troch osôb, pričom aspoň jeden z nich musí byť starší ako 18 rokov.

Zákon o združovaní občanov nepredpisuje žiadnu štandardnú organizačnú štruktúru a taktiež nelimituje nakladanie s majetkom občianskeho združenia. Občianske združenia môžu podnikat' a na vlastnú správu môžu použiť ľubovoľný podiel svojich celkových výdavkov.

Nadácie

Zákon č. 34/2002 Z.z. o nadáciách definuje nadáciu ako účelové združenie majetku, ktorý slúži na podporu verejnoprospešného účelu. Je právnickou osobou, zapisuje sa do registra nadácií. Majetok nadácie tvorí nadačné imanie, nadačný fond a ostatný majetok nadácie. Nadačné imanie je majetok nadácie zapísaný do registra nadácií. Pri založení nadácie je tvorené majetkovými vkladmi jednotlivých zakladateľov. Hodnota majetkového vkladu každého zakladateľa je najmenej 664

eur. Základná hodnota nadačného imania musí byť najmenej 6 639 eur, pričom túto základnú hodnotu môžu tvoriť len peňažné prostriedky a nehnuteľnosti. Hodnotu prevyšujúcu 6 639 eur môžu tvoriť aj hnutel'né veci, cenné papiere, ako aj iné majetkové práva a hodnoty oceniteľné peniazmi. Hodnotu nadačného imania nemožno znížiť. Nadačný fond tvoria peňažné prostriedky, ktoré nie sú súčasťou nadačného imania alebo ostatného majetku nadácie. Majetok nadácie sa môže použiť len v súlade s verejnoprospešným účelom a podmienkami určenými v nadačnej listine a na úhradu výdavkov (nákladov) na správu nadácie.

Neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby

Zákon č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby definuje neziskovú organizáciu poskytujúcu všeobecne prospešné služby ako právnickú osobu, ktorej predmetom činnosti je poskytovanie všeobecne prospešných služieb na území SR. Pod pojmom všeobecne prospešné služby rozumieme najmä činnosti zamerané na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti, humanitnú starostlivosť, rozvoj a ochranu duchovných a kultúrnych hodnôt, doplnkové vzdelávanie detí a mládeže, rozvoj športu a telesnej výchovy, tvorbu a ochranu životného prostredia, poskytovanie sociálnych služieb. Verejnoprospešné služby sú tie, ktoré sa poskytujú za vopred určených podmienok a sú prístupné pre všetkých užívateľov v rovnakom rozsahu v tej istej oblasti.

K ďalším typom neziskových organizácií patria cirkvi a náboženské záujmové združenia, združenia právnických osôb, politické strany a profesiové komory, registrované podľa samostatných zákonov.

Neinvestičné fondy

Zákon č. 147/1997 Z.z. o neinvestičných fondoch definuje fond ako neziskovú právnickú osobu, ktorá združuje peňažné prostriedky určené na financovanie všeobecne prospešných cieľov. Ide najmä o rozvoj a ochranu duchovných hodnôt, ľudských práv, životného prostredia, prírodných a kultúrnych hodnôt, zdravia, vzdelávania a rozvoj sociálnych služieb. Prostriedky neinvestičného fondu je možné poskytnúť nielen neziskovým organizáciám, ale aj na individuálne určenú humanitnú pomoc (napr.: financovanie konkrétnej operácie, kúpu zdravotníckeho zariadenia, rekonštrukcia kultúrnych pamiatok atď.).

Neinvestičný fond je skôr zameraný na jednorázové a krátke programy a projekty, i keď nevyklučuje sa ani realizácia dlhodobých cieľov.

Podobne ako u nadácií, zákon o neinvestičných fondoch predpisuje štandardnú základnú organizačnú štruktúru so striktnými vzájomnými vzťahmi, ktorým sa musí podriaďiť štatút.

1.3.3 Trvaloudržateľný rozvoj neziskových organizácií a ich úloha v spoločnosti

Na úlohu mimovládnych neziskových organizácií sa môžeme pozeráť z hľadiska vymedzenia štátneho, súkromného a neziskového sektora. Zatiaľ čo štátny sektor zabezpečuje predovšetkým zákonodarnú, výkonnú a súdnu moc, ziskový sektor sa sústreďuje na zhodnocovanie hmotného a intelektuálneho majetku v podmienkach trhu, tretí – neziskový sektor vychádza z priamej iniciatívy občanov a ich postojov charakterizovaných solidárnosťou, altruizmom a filantropiou (Slovník pojmov – Program na podporu a rozvoj firemnej filantropie, 2009).

Zabezpečiť trvaloudržateľný rozvoj mimovládnych organizácií znamená zabezpečiť riešenie finančných problémov, ktoré sú pre neziskovú sféru špecifické a možno v niečom páľčivejšie ako pre podnikateľský či verejný sektor. Špecifickosť sa prejavuje nielen v poslaní neziskovej organizácie či v spôsobe jeho napĺňania. Misia týchto organizácií sa často kráť dotýka čohosi nehmotného – presadzovanie hodnoty, dosahovanie zmeny postoja či správania, poskytovanie pomoci. Z toho vyplýva, že produkt, s ktorým neziskové organizácie prichádzajú „na trh“, je často kráť nehmotnej povahy, je to väčšinou služba. Do popredia sa dostáva aj skutočnosť, že v prípade neziskových organizácií sú cieľovou skupinou, adresátmi ich aktivít, ľudia, ktorí si za tieto služby väčšinou neplatia, alebo platia len čiastočne. Do financovania neziskových aktivít vstupuje darca, donor (nadácia, štát, samospráva, firma, jednotlivec), ktorý sa svojím vkladom spolupodieľa na podpore takejto vzájomno-prospešnej alebo verejnoprošpešnej aktivity (Kelley - Kostolanská, 2004).

Cieľom neziskových organizácií je zmeniť život ľudí a celej spoločnosti k lepšiemu, t. j. zmeniť správanie ľudí, okolností a situácie, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú, zlepšovanie zdravia, zvyšovanie vzdelanosti, skvalitňovanie životného prostredia a života spoločnosti ako takej (Čihovská a i., 1999).

1.4 Regionálny rozvoj

1.4.1 Definovanie pojmov región

Z pohľadu regionálnej ekonomiky je región priestorovým podsystemom krajiny, ktorý charakterizuje určitá priestorová štruktúra a úroveň ekonomického a sociálneho rozvoja. Je teda nielen priestorovou, ale aj ekonomickou a sociálnou jednotkou. Môže byť formálne (administratívne) alebo neformálne vymedzený na základe konkrétneho účelu, pričom veľkosť priestoru definovaného ako región môže byť rôzna (Belajová, 2009).

Beaujen-Garniera označuje región ako všetko pre všetkých a je používaný súčasne v hovorovom jazyku ako aj v technickom slovníku ekonómov a administrátorov, súčasne v geografických publikáciách, ako aj turistických brožúrach (Belajová – Fáziková, 2005).

Perroux rozlišuje medzi priestorom geonomickým a ekonomickým. Geonomický priestor možno definovať geonomickými vzťahmi medzi bodmi, čiarami, plochami a objemami. Ekonomický priestor možno definovať ekonomickými vzťahmi, ktoré existujú medzi ekonomickými veličinami. Z tohto pohľadu priestor chápe ako dynamický systém, kvantitatívne i kvalitatívne charakterizovaný premennými a ich vzťahmi medzi sebou (prírodné zdroje, technická a sociálna infraštruktúra, činnosti a pod.).

Wokoun (2008) chápe región ako komplex vznikajúcej regionálnej diferenciácie krajinej sféry. Veľmi dôležitou vlastnosťou regiónov je ich štruktúra. Na základe štruktúry rozlišuje dva základné typy geografických regiónov, a to homogénne regióny, ktoré sa vyznačujú rovnorodosťou svojich vlastností, a nehomogénne regióny (heterogénne, nodálne, spádové, uzlové, funkčné), ktoré sa vyznačujú nerovnorodosťou svojich vlastností, ale funkčnou jednotnosťou.

Hoover (1963) chápe regióny ako účelové jednotky, ktoré sa vymedzujú pre potreby štátnej regionálnej politiky. Rozlišuje rozvinuté a problémové regióny, pričom problémové klasifikuje ďalej na: zaostalé, deprimované a prekrvené a v závislosti od kategórie doporučuje pre ne prijať špecifickú rozvojovú politiku.

Na základe úvah o priestore Tvrdoň (1995) charakterizuje región ako dynamický prvok väčšieho celku (národného hospodárstva), ktorého skutočné rozmery nie sú navždy dané a skutočná veľkosť je daná intenzitou pôsobenia ekonomických síl. Región je priestorovo zviazaný systém, pričom systém znamená množstvo premenných, ktoré

sú medzi sebou v silnejšej interdependencii, ako iné premenné. Ako premenné vystupujú množstvá výrobkov a služieb a ich ceny a interdependencia znamená meniaci sa účinok premenných navzájom. Za hlavné kritérium definície regiónu považuje mieru homogenity priestoru z hľadiska ekonomického, demografického a geografického.

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja chápe región ako územne vymedzený priestor na tvorbu a uskutočňovanie regionálnej a štrukturálnej politiky na úrovni druhého a tretieho stupňa podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek.

V praxi možno región ponímať ako spojenie obcí, okresov alebo krajov podľa určitých kritérií. Takéto vymedzenie regiónu ponímať ako spojenie obcí, okresov alebo krajov podľa určitých kritérií. Takéto vymedzenie regiónu je preto pomerne variabilné a jeho konkrétna definícia súvisí s danými konkrétnymi podmienkami, požiadavkami a kritériami, ktoré by mali vytvárať homogénny región (Balážová - Papcunová, 2008).

Lauko (Bašovský - Lauko, 1990) považuje región za zložitý dynamický priestorový systém, ktorý vznikol na zemskom povrchu na základe interakcie prírodných a socioekonomických javov.

Demek (1987) definuje región ako územie (časť krajinnej sféry), ktoré sa súborom vlastností, stavov a javov odlišuje od susedných (prípadne) ďalších oblastí, pričom táto jednota je objektívnou podmienkou a zákonným výsledkom vývoja daného územia.

Na základe súboru predchádzajúcich definícií regiónu môžeme vo všeobecnej rovine vnímať región ako zložitý dynamický priestorový systém, ktorý vznikol na zemskom povrchu na základe interakcie prírodných a socioekonomických javov. Voči okoliu je otvorený, ale zároveň aj vnútorne spätý a integrujúci.

Rada Európy v návrhu charty o regionalizácii (Draft Community Charter of Regionalisation, 1988 in Plai, 1994) preferuje definíciu, ktorá v sebe zahŕňa dnes tak preferovaný ľudský rozmer a definuje región ako územie, ktoré z geografického hľadiska vytvára výraznú entitu alebo zoskupenie podobných území na báze historickej kontinuity a ktorého obyvateľstvo spájajú určité spoločné črty a pranie udržať a ďalej rozvíjať svoju identitu s cieľom podnecovať kultúrny, sociálny a hospodársky rozvoj.

Z uvedeného spektra názorov na pojem región vyplýva, že pri jeho vymedzení je potrebné uplatniť interdisciplinárny prístup nakoľko región možno charakterizovať ako bohato štruktúrovaný celok, ktorý sa vyznačuje geografickými, ekonomickými, sociálnymi, kultúrnymi, historickými, národnostnými a ďalšími znakmi. Pritom sa

možno na región pozerat' z každého uvedeného hľadiska, ktoré pri svojej dominantnosti len do určitej miery rešpektuje i ostatné znaky charakterizujúce región.

1.4.2 Regionálny rozvoj

Rozvoj je dlhodobý vzostup schopností poskytovať obyvateľstvu rozmanité tovary a služby. Táto schopnosť je postavená na rozvoji technológií, na inštitucionálnych a systémových zmenách, ktoré s rozvojom súvisia. Trvalý rast je výsledkom ekonomického rozvoja (Tvrdoň, 1995).

Regionálny rozvoj podľa Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne, a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi.

Podľa Sachsa (Sachs, 1989 in Maier, Tödtling, 1998) sa „rozvoj“ stal „ľazkopádnym“, améby pripomínajúcim slovom. Kto ho vysloví, nič nepomenuje, ale si prisvojuje všetky dobré predsavzatia tohto sveta. Rozvoj sa stal podľa neho prázdnyim pojmom.

Pojem „rozvoj“ je používaný v rôznych súvislostiach, najčastejšie však pojem rozvoj resp. regionálny rozvoj býva chápaný ako hospodársky rozvoj regiónu, predovšetkým ako hospodársky rast. Treba však podotknúť, že by malo ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý „neničí vlastnú zdrojovú základňu“, teda môže byť udržiavaný dlhší čas (Maier - Tödtling, 1998).

Tvrdoň – Hamalová - Žárska (1995) upozorňujú, že termíny ako „rozvoj“ a „rast“ je potrebné odlišovať. Pod rozvojom v najširšom zmysle slova chápu rozšírenie ekonomického systému pri zmenených a progresívnych parametroch rastových faktorov. Naproti tomu pod rastom chápu rozšírenie ekonomických systémov bez zmeny kvality parametrov základných rastových faktorov. To znamená, že rozvoj zahŕňa v sebe aj inovácie, ktoré spôsobujú kvalitatívne zmeny ekonomického systému, ktorý má v sebe zabudovaný mechanizmus nepretržite vytvárať zmeny a prispôsobovať sa inovačným zmenám.

Všeobecne možno povedať, že regionálny rozvoj je súbor predovšetkým sociálnych a hospodárskych procesov a vzťahov prebiehajúcich v regióne (Rajčák -

Rajčáková, 1999). Tieto procesy a vzťahy ovplyvňujú všetky zložky regiónu i keď možno nie všetky naraz, ale formou postupnej reťazovej reakcie. Naopak jednotlivé zložky regiónu (ako aj ich priestorová štruktúra) majú vplyv na priebeh regionálneho rozvoja (Hajasová, 2000).

„Účelom každého rozvoja je zlepšiť životy ľudí rozširovaním ich možností, slobôd a dôstojnosti. Rozvoj znamená odstraňovanie prekážok brániacich človeku v živote niečo robiť – prekážok ako negramotnosť, zlý zdravotný stav, nedostatok prístupu k zdrojom alebo nedostatok občianskych a politických slobôd.“ (Sakiko Fukuda-Parr, 2003 in Staroňová - Sičáková-Beblavá, 2006).

1.4.3 Úlohy obce v podpore regionálneho rozvoja

Obce sú zodpovedné za všestranný hospodársky a sociálny rozvoj územia a za starostlivosť o potreby ich obyvateľov. Musia riešiť nielen svoje vlastné vnútorné problémy a potreby, ale musia reagovať aj na čoraz rýchlejšie sa meniace vonkajšie prostredie. Rast iniciatívy miestnych orgánov moci podmieňujú procesy, ktoré priniesli potrebu tvorby dokumentov dlhodobého charakteru – stratégií rozvoja (Gozora a i., 2007).

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja:

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,

-
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
 - g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

(Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja)

Stratégia rozvoja obce je obsahovo širšie koncipovaná, i keď jej rozhodujúcou súčasťou je ekonomický rozvoj. Stratégia obce je vytýčenie cieľov v súlade s víziou obce a stanovením postupov a akčných plánov vedúcich k ich uskutočneniu. Vízia obce je poslanie obce s vyjadrením cieľov, ktoré chce obec v budúcnosti dosiahnuť v určitých oblastiach svojej pôsobnosti. Proces tvorby stratégie by mal byť realizovaný za spolupráce, resp. partnerstva jednotlivých aktérov v území obce: občania, územná samospráva, územná štátna správa, podnikateľské subjekty, neziskový sektor (Gozora a i., 2007).

1.5 Medzisektorová spolupráca

1.5.1 Spolupráca medzi sektormi

V rámci spoločnosti je oblasť spolupráce rozdelená do troch sektorov. Prvým sektorom je sektor verejný, ktorý predstavuje štátna správa a samospráva, druhým sektorom je podnikateľský sektor (podnikateľské subjekty) a tretím sektorom je neziskový sektor (mimovládne neziskové organizácie).

Medzisektorová spolupráca je dobrovoľné, strategické spojenectvo, spolupráca medzi organizáciami verejného, podnikateľského a neziskového sektora s cieľom vzájomného zvýšenia kapacity pri dosahovaní spoločných cieľov a zdieľaní zdrojov, zodpovednosti, výnosov a rizík (Kačírková, 2007). Kde sa stretávajú záujmy verejného, podnikateľského a neziskového sektora pre vzájomnú spoluprácu a model medzisektorovej spolupráce pri riešení spoločenských problémov uvádzame v prílohe č. 2.

Spolupráca s inými organizáciami neziskového sektora spočíva hlavne na organizovaní spoločných akcií, stretnutí a riešení spoločných projektov. Dôležitou súčasťou spolupráce je aj „odborná nezisková agenda“, teda výmena skúseností, vzájomná výmena informácií, poskytovanie konzultácií či metodická a odborná pomoc a vzdelávanie. Úplne iný charakter má spolupráca s druhým najčastejším partnerom neziskového sektora, ktorým je samospráva. Obsahom spolupráce so samosprávou je

predovšetkým poskytovanie financií, ale aj metodická a odborná pomoc a vzdelávanie alebo organizovanie spoločných akcií a riešenie spoločných projektov. Samospráva je tiež hlavným subjektom, od ktorého si neziskové organizácie prenajímajú priestory. I keď v menšom rozsahu, ale objavuje sa aj výmena skúseností, kontrolné činnosti a riešenie spoločných problémov (Kelley - Kostolanská, 2004).

1.5.2 Partnerstvá ako nástroj pre aktivizovanie miestneho ekonomického rozvoja

Medzisektorové partnerstvá ako forma užšej medzisektorovej spolupráce majú významné prínosy pre všetky zainteresované strany. Využívajú sa tu rôzne charakteristické vlastnosti jednotlivých aktérov rozvoja v priestore ako aj úlohy, ktoré naplňajú.

Partnerstvo je spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja).

Kľúčovým partnerom samospráv sa stávajú lokálni podnikatelia. Mnohé aktivity nedokážu samosprávy kryť z vlastných rozpočtov, niektoré služby zase dokáže poskytnúť súkromný sektor kvalitnejšie a efektívnejšie. Ide teda o to, zapojiť podnikateľov do diania v obci či meste a získať ich na svoju stranu (Horníková – Gáková, 2004).

2 Cieľ práce

Diplomová práca bude zameraná na hodnotenie spolupráce Mesta Kremnica ako samosprávy s podnikateľskou sférou a neziskovým sektorom v rámci podpory regionálneho rozvoja.

Spoluprácu samosprávy so subjektmi, ktoré sídlia v území mesta, považujeme za významný faktor budúceho rozvoja mesta, mikroregiónu i celého regiónu. Vzájomná komunikácia, podpora, participácia na spoločných projektoch i spoločné riešenie problémov týkajúcich sa daného územia patria k činiteľom ovplyvňujúcim rozvoj mesta. Budúce smerovanie rozvoja mesta Kremnica bude mať významný vplyv na rozvoj mikroregiónu Kremnica a okolie a zároveň Pohronskeho regiónu. Na základe uvedených skutočností sme vytýčili čiastkové ciele práce, ktorých riešenie bude náplňou hlavného cieľa práce.

Čiastkové ciele práce:

- charakteristika mikroregiónu, samosprávy – Mesta Kremnica, podnikateľských subjektov a organizácií neziskového sektora pôsobiacich v danom území,
- analýza strategického rozvoja Mesta Kremnica,
- hodnotenie súčasnej spolupráce Mesta Kremnica ako samosprávy s podnikateľmi a neziskovými organizáciami činnými v území mesta,
- analýza možných oblastí spolupráce smerujúcich k regionálnemu rozvoju územia,
- vypracovanie návrhu na zdokonalenie spolupráce, poukázanie na význam spolupráce uvedených sektorov v rozvoji regiónu.

3 Metodika práce

3.1 Zvolené metódy a postupy

1. Zhromažďovanie údajov

- preštudovanie literatúry súvisiacej s problematikou a zostavenie literárnej rešerše,
- štúdium príslušných právnych noriem (najmä Obchodný zákonník, Živnostenský zákon, zákony o neziskových organizáciách, Zákon o podpore regionálneho rozvoja),
- štúdium materiálov o Meste Kremnica, štruktúre a fungovaní samosprávy,
- získavanie údajov o podnikateľských subjektoch a neziskových organizáciách,
- zostavenie, rozposlanie a zozbieranie dotazníkov.

2. Analýza a vyhodnotenie údajov

- informácie bližšie charakterizujúce samosprávu, podnikateľské subjekty a organizácie neziskového sektora,
- analýza spolupráce medzi charakterizovanou samosprávou a ďalšími sektormi v súčasnosti formou vyhodnotenia dotazníkov,
- analyzovanie možných oblastí spolupráce smerujúcich k podpore regionálneho rozvoja,
- zostavenie SWOT analýz.

3. Vypracovanie záverov a návrhov pre prax

- návrhy spolupráce medzi Mestom Kremnica, podnikateľskými subjektmi a neziskovým sektorom s cieľom vytvárať priaznivé podmienky pre rozvoj regiónu.

3.2 Dotazník ako základná forma zberu informácií

Dotazník je výskumný (resp. prieskumný), vývojový a vyhodnocovací (najmä diagnostický) nástroj na hromadné a pomerne rýchle zisťovanie informácií o znalostiach, názoroch alebo postojoch opytovaných osôb k aktuálnej alebo potenciálnej skutočnosti prostredníctvom písomného dopytovania sa. Metóda dotazníka, ako jej názov naznačuje, je teda postavená na dotazoch (Švec, 1998).

„Je to podľa obsahových, logických a psychologických zásad zostavený súbor otázok, pomocou ktorého sa získavajú vyjadrenia vybraných osôb (respondentov) k problémom, ktoré sú predmetom skúmania.“ (Jacz, 1982).

Dotazník predstavuje jeden z hlavných nástrojov z inštrumentária výskumu. Je to veľmi flexibilný nástroj, ktorý sa využíva pri viacerých spôsoboch dopytovania. Dotazník je súbor otázok usporiadaných v určitom poradí, ktorý sa predkladá respondentovi. Jeho úlohou je vyjadriť svoj osobný názor vo forme odpovedí na predložené otázky (Čihovská a i., 1999).

Ako nástroj zisťovania informácií a údajov od podnikateľských subjektov ako aj neziskových organizácií sme v práci použili dotazníky uvedené v prílohách č. 3 a č. 4.

3.3 Metóda riadeného rozhovoru

Rozhovor je vzájomný hovor, rozprávanie, hovorenie, zhováranie sa dvoch alebo viacerých ľudí, beseda, debata, výmena podkladov pre tvorbu mienok alebo poznatkov a ich tvorba partnermi (Ekonomika a ekonomika, 2009).

V štandardizovanom rozhovore sú otázky úplne formulované ešte pred začatím rozhovoru a dávajú sa všetkým skúmaným osobám rovnakým spôsobom, bez zmien vo výrazoch alebo v poradí. Tento rozhovor sa často nazýva aj riadeným rozhovorom. Pri riadenom rozhovore má výskumník úplnú kontrolu obsahových oblastí rozhovoru tým, že určí jeho zámer a usmerňuje odpovede dotazovaného, aby ich udržal v medziach požadovanej štruktúry (obsahu) rozhovoru. Pod štruktúrou sa myslí vlastnosť otázok, stupeň špecifickosti obsahu, kým riadenosť sa týka správania výskumníka. Pri štandardizovanom rozhovore môžu byť otázky dvojakého druhu, a to vzhľadom na odpoveď môžu byť otázky také, ktoré vyžadujú od skúmanej osoby tvorbu odpovedí (otázky otvorené), alebo voľbu odpovedí z viacerých alternatív (otázky uzavreté) (Hlavčáková, 2009).

Metódou štandardizovaného rozhovoru sme získali informácie a poznatky od zástupcov samosprávy Mesta Kremnica. Otázky formulované v rozhovore uvádzame v prílohe č. 5.

3.4 SWOT analýza

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré spočívajú v danom projekte, obchodnej príležitosti, rozvoji mesta, regiónu, prípadne v inej situácii, v ktorej sa nachádza organizácia/subjekt so snahou uskutočniť určitý cieľ. Vynájdenie tejto techniky sa pripisuje Albertovi Humphrey, ktorý viedol výskumný projekt na Stanfordskej univerzite v 60-tych a 70-tych rokoch používajúc údaje o podnikoch z Fortune 500 (Ranking 500 najlepších spoločností v USA na základe hrubého príjmu).

- ❖ Silné stránky (**Strengths**) – interné / vnútorné atribúty / vlastnosti, ktoré môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa
- ❖ Slabé stránky (**Weaknesses**) - interné / vnútorné atribúty / vlastnosti, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa
- ❖ Príležitosti (**Opportunities**) – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť k dosiahnutiu cieľa
- ❖ Ohrozenia (**Threats**) – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa

Swot analýzou v práci budeme definovať vnútorné (silné a slabé stránky) a vonkajšie (príležitosti a ohrozenia) faktory spolupráce samosprávy s podnikateľským a neziskovým sektorom. Swot analýzu ako metodický nástroj použijeme i pri hodnotení vnútorných a vonkajších faktorov pre oblasť rozvoja cestovného ruchu a uspokojovania potrieb obyvateľov mesta, ako aj pre oblasť komunikácie. Oblasť rozvoja cestovného ruchu a uspokojovania potrieb obyvateľov mesta sme vybrali ako jednu z hlavných priorít rozvoja mesta Kremnica. Analýzu oblasti komunikácie formou swot analýzy sme zvolili z dôvodu, že komunikácia bola dotazovanými subjektmi označená ako najčastejší, hlavný problém spolupráce so samosprávou.

4 Výsledky práce

4.1 Mikroregión Kremnica a okolie

Mikroregión, resp. mikroregionálne združenie obcí, je definovaný ako geograficky ohraničené územie, ktoré má nejaké spoločné charakteristiky (prírodné, demografické, historické, kultúrne a pod.) za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia. Mikroregión Kremnica a okolie je historicky úzko spätý s baníctvom, ale jeho výnimočnosť spočíva aj v ojedinelosti prírodných krás v rôznych podobách. Banícke štôlne, pôvodné banícke domčeky a honosné meštianske paláce bývalých majiteľov baní patria dnes k najvyhľadávanejším kultúrnym a historickým pamiatkam.

Dominantu prírodných krás tvorí množstvo potokov, jazier, rozmanitá flóra a chránené prírodné útvary, hlboké staré lesy, prekrásne kvety, či zabudnuté lúky. Letná sezóna ponúka množstvo výletov, turistických výstupov, hubárčenia a samozrejme kúpania v jazerách alebo termálnych bazénoch. V zimnom období si tu prídu na svoje lyžiari na upravených lyžiarskych tratiach. Poloha regiónu, ktorá sa nachádza uprostred Európy, je predurčená k tomu, aby sa tu naplno rozvíjal cestovný ruch a aby sa región stal vyhľadávaným miestom relaxu pre návštevníkov zo Slovenska aj zahraničia.

Mikroregión vznikol v marci r. 2000 za účelom rozvoja obcí, regiónu a cestovného ruchu. Tvorí ho mesto Kremnica a 15 okolitých obcí, jeho celková rozloha je 21 393 ha. Je súčasťou regiónu Stredné Pohronie. Impulzom na jeho založenie bola potreba spoločne chrániť jedinečnosť krajiny, prírodné krásy a svojskú kultúru oblasti, ale tiež koordinovať sociálno-ekonomický rozvoj a riešiť špecifické problémy mikroregiónu. Medzi hlavné ciele patrí propagácia jedinečností a územia mikroregiónu ako celku, ako aj jeho jednotlivých častí. Združenie podporuje aktivity podieľajúce sa na rozvoji turizmu a poskytuje pomoc miestnym komunitám a občianskym aktivitám smerujúcim k rozvoju cestovného ruchu.

Mikroregión Kremnica a okolie uvádzame v grafickom zobrazení na mapách v prílohe č. 6.

4.1.1 Produkty mikroregiónu

- cyklotrasy, náučné chodníky,
- výlety – po stopách baníckej činnosti,
- lyžiarske, bežecké trate,
- termálne kúpalisko,
- chránené prírodné územia,
- kultúrne a športové zariadenia,
- historické, technické pamiatky,
- múzeum mincí a medailí,
- tradičné podujatia (Biela stopa, Bezroukov memoriál, Veľkonočné vajce, Bellov festival, Hudba pod diamantovou klenbou, Hrúzov memoriál, Kremnická zlatinka, Kremnický hradný organ, Dobýjanie kremnického hradu, Kremnický jarmok, Kremnická bašta, Kremnické gagy, Bicyklový memoriál života, Beh do vrchu Kalvária, Vianočný benefičný koncert),
- ubytovacie, stravovacie služby.

4.2 Samosprávny subjekt – Mesto Kremnica

4.2.1 Poloha Kremnice

Kultúrne dedičstvo na Slovensku tvorilo v roku 2000 18 mestských pamiatkových rezervácií, medzi ktoré patrí aj Kremnica (Klinda, 2000).

Kremnica a okolie patrí k subregiónom Pohronskeho regiónu.

Rozkladá sa na 48° 42' severnej zemepisnej šírky a 18° 54' východnej zemepisnej dĺžky. Je začlenená do Banskobystrického kraja, okres Žiar nad Hronom. Vo vzdialenosti cca 5 km od mesta je geografický stred Európy.

Kremnica je terasovite rozložená v centrálnej časti Kremnických vrchov v nadmorskej výške 561 m n. m. Má miernejšie podnebie, ako by sa pri takejto nadmorskej výške očakávalo, keďže kotlina je na severe ohraničená hradbou vrchov, ktorá bráni vzdušným prúdom zasiahnuť do tepelných pomerov. Preto v kotline na jar už kvitnú kvety, ale na horách a pláňach je ešte sneh. Má mierne teplú horskú klímu s priemernou teplotou v januári -3,5 až -6 ° C a v júli 17 - 17,5 ° C, ročné zrážky 650 až 850 mm. Najvyššie časti okolitých hôr majú mierne chladnú horskú klímu.

V blízkosti mesta Kremnica je prameň Kremnického potoka, tesne pred rozvodím Váhu a Hrona. Tento potok Kremnicou preteká, a dĺžka jeho toku po ústie do rieky Hron je 18,7 km. Má bystrinný charakter, jeho pramene sa nachádzajú v nadmorskej výške 990 m n. m. Podobne ako ďalšie toky pretekajúce priľahlými územiami, má i Kremnický potok najväčší prietok začiatkom jari, vyššie položené územia v marci. Zvýšený prietok súvisí s topením snehu, najnižšie vodné stavy dosahuje koncom leta.

Pre mesto Kremnica má tiež význam termálny prameň. Prírodná voda je mierne rádioaktívna, silne mineralizovaná s liečebnými účinkami. Jej teplota pri prameni v hĺbke 900 m je 46° C, teplota vody pri výtoku je 36°C (Vitajte v Kremnici, 2007).

4.2.2 Charakteristika sídla

V súčasnosti je Kremnica (podľa Koncepcie urbanizácie Slovenska) klasifikovaná ako regionálne urbanizačné centrum zabezpečujúce i niektoré špecifické funkcie, vyplývajúce z jeho urbánnych daností. Administratívne sídlo prináleží do okresu Žiar nad Hronom, Banskobystrický kraj. Svojou vybavenosťou Kremnica saturuje základné potreby obyvateľov mesta a ďalších obcí, tvoriacich jeho záujmové územie. Sídlo je vybavené základnou technickou infraštruktúrou. Občianska vybavenosť je koncentrovaná v centrálnej mestskej zóne, ktorá je identická s mestskou pamiatkovou rezerváciou. Obytné plochy prevažujú po obvode. Výraznejšie plochy výrobných zariadení sú umiestnené na vyvýšenom priestranstve nad mestom. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky je Kremnica koncipovaná ako cieľové mesto osobitného významu (história, pamiatky, atraktívne prírodné prostredie) (Golden Park Kremnica, 2009).

4.2.3 Obyvateľstvo

V Kremnici žije v súčasnosti (k 31.12.2009) 5 362 obyvateľov. Demografický vývoj v dotknutom sídle je tak ako na Slovensku charakterizovaný postupným spomaľovaním reprodukcie obyvateľstva, zásluhou znižovania pôrodnosti a zápornou migráciou.

Tab. 1**Vývoj počtu obyvateľov**

Rok	1970	1991	2001	2003	2007	2009
Kremnica	6 121	7 130	5 822	5 686	5 558	5 362

Zdroj: *Bilancia pohybu obyvateľstva v SR, ŠÚ SR, 2001. Encyklopédia Slovenska. SAV Bratislava 1977, Sčítanie obyvateľov, domov, bytov, r. 1991, 2001, ŠÚ SR Bratislava, www.statistics.sk*

4.2.4 História Kremnice

Mesto Kremnica ležiace v západnej časti stredného Pohronia patrilo v minulosti medzi najbohatšie mestá Uhorska. Patrilo medzi stredoveké mestá stojace v čase svojej slávy v centre pozornosti panovníkov, ale aj ďalších mocných vtedajšieho sveta, ktorí sa ju usilovali dobyť a získať pre seba. Jeho sláva a bohatstvo plynuli z ťažby zlata, vďaka čomu Kremnicu prezývali „zlaté mesto“. Podľa povesti sa o založenie Kremnice zaslúžil sám kráľ. Počas poľovačky v hlbokých lesoch okolitých hôr ulovil jarabicu. Keď v jej hrvoli objavil zlaté zrnká, vyslal baníkov, aby v okolí začali hľadať drahý kov. Zlaté zrnká v potočnom piesku ich priviedli k zlatej žile, ktorá bola dostatočným dôvodom na založenie osady Cremnychbanu. Skutočnosť však bola oveľa zložitejšia. Náhlý zrod nového banského mesta v 14. stor. súvisel s novou finančnou politikou kráľa Karola Róberta, vyvolanou poradami troch kráľov – uhorského, českého a poľského o spoločnej mene a o spoločných obchodných cestách. Dôsledkom týchto porád, ktoré sa konali v r. 1325 vo Vyšehrade a v r. 1327 v Trnave, boli radikálne zmeny uhorského baníctva a minciarstva. Závažným krokom bolo založenie deviatich stálych banských a mincovných komôr na území Uhorska. Za sídlo jednej z nich si kráľ vybral staršiu osadu Cremnychbanu, dnešnú Kremnicu, s výdatnými ložiskami zlatej rudy. Prečo si nevybral Banskú Štiavnicu, ktorá už vtedy patrila medzi najvýznamnejšie banské mestá v Uhorsku? Pravdepodobne kvôli zlatu, ktoré sa v Banskej Štiavnici nenachádzalo v takej miere ako v Kremnici. Zrejme už vtedy panovník uvažoval o zmene striebornej meny na zlatú. To bol asi hlavný dôvod, prečo Karol Róbert r. 1328 povýšil staršiu osadu na mesto. Predpokladá sa, že zlato a striebro sa v Kremnici a jej okolí ťažili už od 10. storočia, skutočný rozmach ťažby však nastal až začiatkom 14. storočia. V r. 1328 jej uhorský panovník Karol Róbert udelil výsady slobodného kráľovského a banského mesta. Mimoriadne dôležitým privilegiom bolo právo raziť mince. Kremnickú mincovňu založili minciari, ktorých kráľ pozval z českej Kutnej Hory. Už rok po jej

vzniku tu v r. 1329 vyrazili prvé uhorské groše. Popri grošoch sa osobitnej pozornosti tešili povestné kremnické dukáty. Pre svoju kvalitu a krásu patrili medzi najobľúbenejšie platidlá v Európe. V 16. storočí sa v Kremnici začalo okrem mincovníctva rozvíjať aj medailérstvo. Dodnes sa tu razia pamätne mince a medaily a vyrábajú platidlá do rozličných štátov sveta. Najstaršia časť Kremnice sa rozkladala na miernom svahu nízkeho návršia. Spomína sa pod názvom Alden Kammerhof, čiže starý banský komorský dvor. Kutnohorskí minciari a nemeckí kolonisti sa usídlili okolo námestia Ring. V r. 1405 sa v meste začalo budovať vonkajšie opevnenie s hradbami, baštami a tromi bránami. Ďalšiemu rozkvetu Kremnice výdatne napomohli privilégia kráľa Mateja Korvína z r. 1474, ktoré podporovali rozvoj obchodu. Nepriaznivé zmeny mesto postihli v 16. storočí. Vyvolali ich rozličné vplyvy, napríklad turecké nebezpečenstvo, epidémie a požiare, ku ktorým sa v 17. storočí pridali stavovské povstania. Trend úpadku sa nezastavil ani v 18. storočí, napriek tomu aj v tomto čase v meste vyrástli viaceré barokové stavby.

Hlbšie poznanie dejín mincovníctva a medailérstva v Kremnici ponúka Múzeum mincí a medailí umiestnené v meštianskom dome v južnom rade námestia. Založili ho v r. 1890 ako jedno z prvých na Slovensku. V priestoroch barbakánu v Dolnej bráne, kde sídli aj informačné centrum, možno nájsť aj ešte jedno unikátne múzeum. Ide o stálu výstavu venovanú histórii lyžovania. Téma expozície nie je náhodná, pretože Kremnica stála pri zrode tohto krásneho zimného športu na Slovensku. V jej blízkom okolí sa organizujú tradičné bežkárске preteky Biela stopa SNP. Vo východnom rade námestia sa okrem viacerých meštianskych domov nachádza aj budova tzv. novej radnice. Námestie a útroby príľahlých historických budov sa otriasajú smiechom počas letného festivalu humoru a satiry Kremnické gagy. Ďalšou atrakciou Kremnice je nádherné okolie Kremnických vrchov, ktoré poskytuje mnoho príležitostí na príjemné prechádzky i náročné pešie a cyklistické výlety. V sedle ležiacom severne od mesta sa nachádza stará banská obec Kremnické Bane, ktorú v 14. stor. založili Kremničania. Mimo dediny stojí pútnický Svätôjanský kostol. K románskej kaplnke z prelomu 12. a 13. stor. pristavali v 15. stor. gotickú chrámovú loď. Osobitosťou tohto krajinárskeho príľahlivého miesta je skutočnosť, že sa považuje za symbolický stred Európy. Pripomína to pamätník v podobe veľkého balvana umiestneného pri západnom múre kostola. V centrálnej časti pohoria sa nachádzajú dve významné turistické strediská s výbornými podmienkami na pešiu turistiku a lyžovanie. Prvý je rekreačná obec Krahule ležiaca na vysoko položenej náhornej plošine a druhým rekreačná obec Skalka

známa ako východisko peších túr do najvyššej časti Kremnických vrchov (Vitajte v regióne – Stredné Pohronie).

4.2.5 Vybavenosť a sociálne služby

Súčasná škála a sortiment zariadení občianskej vybavenosti približne zodpovedá veľkosti mesta. Základná občianska vybavenosť je viazaná predovšetkým na obytné časti mesta, z veľkej časti však o umiestnení jej zariadení rozhodujú priestorové možnosti a historické vplyvy. Vyššia občianska vybavenosť, ale aj významnejšie zariadenia základnej občianskej vybavenosti sú lokalizované prevažne v centrálnej mestskej zóne. Vybavenosť sociálneho charakteru je reprezentovaná predovšetkým objektmi materských škôl, základných, stredných a špeciálnych škôl, zariadení pre pedagogiku voľného času a zariadeniami pre zdravotníctvo a pre sociálnu starostlivosť. Ostatná občianska vybavenosť má komerčný charakter.

Maloobchodná sieť je prevádzkovaná na komerčnej báze. Jej základ tvoria obchody s potravinárskym sortimentom, prípadne i s rozšíreným sortimentom drogistického tovaru, domácich potrieb a drobného tovaru. Sieť predajní je viazaná na obytné zóny mesta, najmä na sídliská, ale aj centrum mesta, kde sú umiestnené aj špecializované predajne a obchodný dom Jednota.

Verejné stravovanie je zabezpečované na komerčnej báze. Sieť zariadení pohostinstiev, bufetov, reštaurácií, je viazaná najmä na centrum mesta, alebo na obytné súbory v meste, výnimočne i v jeho okrajových častiach.

4.2.6 Rekreačia a cestovný ruch

Historické danosti, okolité prírodné prostredie, osobitný svojráz a architektonické a technické pamiatky, koncentrované najmä v pamiatkovej rezervácii a pamiatkovej zóne banských diel, dávajú mestu predpoklady stať sa atraktívnym rekreačným a turistickým centrom. Potenciál umožňuje rozvíjať horskú rekreáciu, rekreáciu pri vode, mestskú a prímestskú rekreáciu, vidiecku rekreáciu, turizmus poznávací, kultúrny a športový. Kremnické vrchy s rekreačnou oblasťou Skalka ponúkajú kilometre lyžiarskych bežeckých tratí. Sú nimi spojené strediská Skalka, Krahule, Králiky a Turček. V letnom období Kremnické vrchy ponúkajú možnosti priaznivcom pešej turistiky, cykloturistiky, aj mototuristiky. Širokej verejnosti slúži termálne kúpalisko Katarína s prírodnou, silne mineralizovanou vodou s liečivými účinkami.

4.2.7 Desat' Kremnických jedinečností

- Mincovňa – svetová rarita – nepretržitá prevádzka od svojho vzniku v r. 1328 po dnes.
- Podzemná hydroelektrárň – najstaršia v Európe, v hĺbke 245 m.
- Morový stĺp – vysoký 22 m, najvýznamnejšia pamiatka svojho druhu na Slovensku.
- Dvojitý fortifikačný (obranný) systém – jediný na Slovensku, vďaka nemu nebola Kremnica nikdy dobytá.
- Diamantové klenby v meštianskych domoch – na Slovensku sú 3, z toho 2 sú v Kremnici.
- Organ v kostole sv. Kataríny – vynikajúci moderný nástroj a jedinečná akustika tvoria kombináciu, aká sa na Slovensku nevyskytuje.
- Kremnické gagy – najstarší festival humoru na Slovensku.
- Najviac kilometrov upravovaných lyžiarskych bežeckých tratí – viac ako 55 km.
- Geografický stred Európy – vzdialený 3 km od mesta.
- Turčekovský vodovod – prevádza vodu z povodia rieky Váh do rieky Hron.

(Kremnica 1328, 2007)

4.2.8 Mesto Kremnica ako samosprávny subjekt

Mesto Kremnica ako samostatný právny a samosprávny subjekt bolo zriadené (tak, ako všetky mestá a obce v SR) resp. obnovené ako výsledok demokratických reforiem po páde totalitného režimu v roku 1989.

Obecná samospráva bola obnovená zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Tento zákon nadobudol účinnosť dňom volieb do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali 23. – 24.11.1990. Účinnosťou tohto zákona došlo k obnove obecnej samosprávy v Slovenskej republike a tým aj k obnove právnej subjektivity Mesta Kremnica.

Právomoci Mesta Kremnica

Základné právne postavenie Mesta Kremnica je zakotvené v Ústave Slovenskej republiky, v štvrtej hlave – Územná samospráva, čl. 64 až 71. Podľa týchto ustanovení je Mesto Kremnica samostatný územný a správny celok Slovenskej republiky, združujúci osoby, ktoré majú na jeho území trvalý pobyt, a je právnickou osobou. Právomoci Mesta Kremnica sú uvedené v zákone SNR č. 369/890 Zb. o obecnom zriadení najmä v § - e 4.

Kompetencie Mesta Kremnica

Kompetencie mesta sa rozdeľujú na:

samosprávne – Mesto Kremnica vystupuje ako samostatný právny subjekt

prenesené – prenesený výkon štátnej správy, pri ktorom mesto koná ako podriadený subjekt príslušných štátnych orgánov (stavebný úrad, školský úrad a ďalšie).

Niektoré kompetencie Mesta Kremnica sú uvedené aj v iných osobitných zákonoch ako:

- zákon o sociálnej pomoci,
- zákon o sociálnoprávnej ochrane detí,
- zákon o vojnových hrobách,
- zákon o odpadoch,
- zákon o ochrane pred požiarimi a ďalších zákonoch.

Mestský úrad v Kremnici (ďalej len „mestský úrad“) je výkonným orgánom Mestského zastupiteľstva v Kremnici (ďalej len „zastupiteľstva“) a primátora mesta Kremnica (ďalej len „primátora“) a je zložený zo zamestnancov mesta, ktorí sú v pracovnom pomere s Mestom Kremnica ako zamestnávateľom (ďalej „zamestnanci mestského úradu“).

Zabezpečuje odborné, administratívne a organizačné veci súvisiace s plnením úloh zastupiteľstva, ním zriadených orgánov, primátora, platných zákonov a ostatných všeobecne záväzných prepisov.

Mestský úrad nie je právnickou osobou a nemá vlastnú právnu subjektivitu. Právnickou osobou je „Mesto Kremnica“, ktoré navonok zastupuje primátor. Zamestnanci môžu vykonávať právne úkony len na základe poverenia alebo splnomocnenia primátora. Poriadok úradu je záväzný pre všetkých zamestnancov Mesta Kremnica vykonávajúcich prácu na mestskom úrade.

Primátorka mesta – postavenie primátora podľa zákona

Predstaviteľom mesta a najvyšším výkonným orgánom mesta je primátorka. Funkcia primátora je verejná funkcia. Funkčné obdobie sa skončí zložením sľubu novozvoleného primátora. Spôsob voľby upravuje osobitný zákon. Primátor skladá sľub, ktorý znie: „Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem riadne plniť svoje povinnosti, ochraňovať záujmy obce a Slovenskej republiky, Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy budem pri výkone svojej funkcie primátora uplatňovať podľa svojho najlepšieho vedomie a svedomia“.

Funkcia primátora je nezlučiteľná s funkciou:

- a) poslanca mestského zastupiteľstva,
- b) zamestnanca mesta, v ktorom bol zvolený,
- c) štatutárneho orgánu rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie zriadenej mestom, v ktorej bol zvolený,
- d) predsedu samosprávneho kraja,
- e) vedúceho zamestnanca orgánu štátnej správy,
- f) podľa osobitného zákona.

Primátor/ka:

- a) zvoláva a vedie zasadnutia mestského zastupiteľstva a mestskej rady a podpisuje ich uznesenia,
- b) vykonáva mestskú správu,
- c) zastupuje mesto vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,
- d) rozhoduje vo všetkých veciach správy mesta, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom mesta vyhradené obecnému zastupiteľstvu.

Primátor je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných vzťahoch mesta a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov mesta, v administratívno-právných vzťahoch je správny orgánom.

Môže pozastaviť výkon uznesenia mestského zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu alebo je pre mesto zjavne nevýhodné tak, že ho nepodpíše v lehote podľa § 12 ods. 6. Ak je zriadená mestská rada, primátor prerokuje uznesenie mestského zastupiteľstva pred pozastavením jeho výkonu v mestskej rade. Uznesením mestskej rady však nie je viazaný.

Ak bol výkon uznesenia mestského zastupiteľstva podľa odseku 6 pozastavený, môže zastupiteľstvo toto uznesenie trojpätinovou väčšinou hlasov všetkých poslancov potvrdiť; ak zastupiteľstvo uznesenie nepotvrdí do dvoch mesiacov od jeho schválenia, uznesenie stráca platnosť. Výkon potvrdeného uznesenia primátor nemôže pozastaviť.

V súčasnosti mesto Kremnica svoju činnosť zameriava predovšetkým na rozvoj turizmu, čomu napomáha skutočnosť, že v meste a v jeho blízkom okolí nie je rozvinutý priemysel. Naopak v meste sa nachádza značné množstvo historických objektov, ktoré sú evidované ako Národné kultúrne pamiatky v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky a objektov pamätihodností, evidovaných v Súpise pamätihodností mesta Kremnica. Prínosom pre rozvoj turizmu sú aj dodnes i po

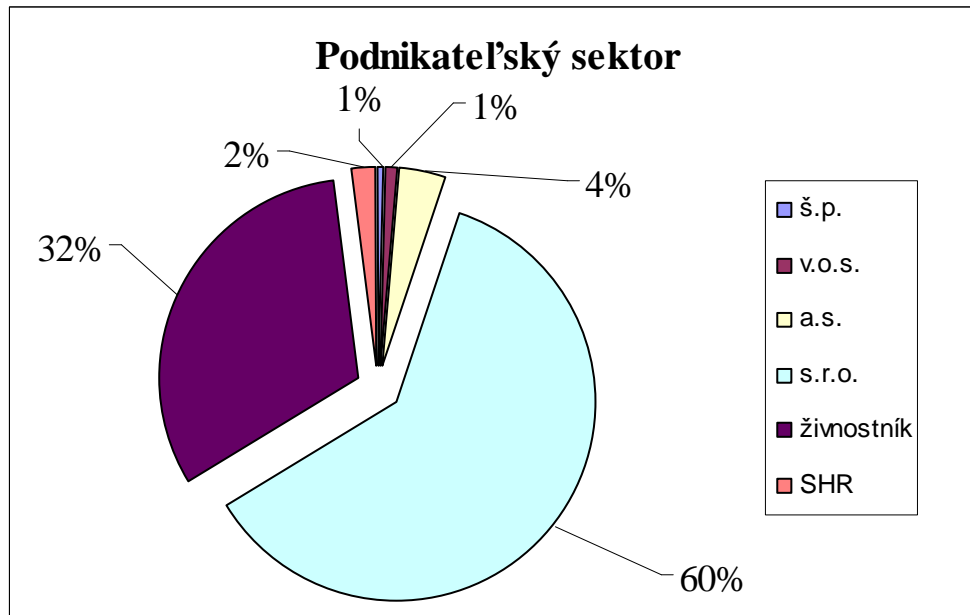
stáročia viditeľné stopy po baníckej činnosti sústredené na pomerne malej ploche kremnického rudného revíru.

Na území mesta je vyhlásená „Pamiatková rezervácia Kremnica“ a „Pamiatková zóna – Územie banských diel v okolí Kremnice“.

4.3 Podnikateľský sektor

Podnikateľský sektor v meste Kremnica je zastúpený podnikateľskými subjektmi nasledovne:

štátny podnik:	1
verejná obchodná spoločnosť:	1
akciová spoločnosť:	6
spoločnosť s ručením obmedzeným:	92
živnostníci:	48
samostatne hospodáriaci roľníci:	3

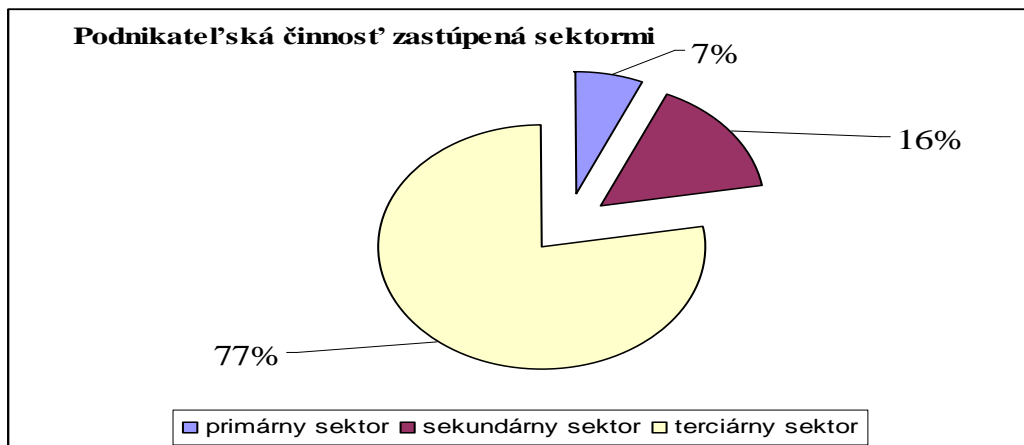

Obr. 1

Štruktúra podnikateľského sektora v meste Kremnica

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Obchodného registra a Živnostenského registra)

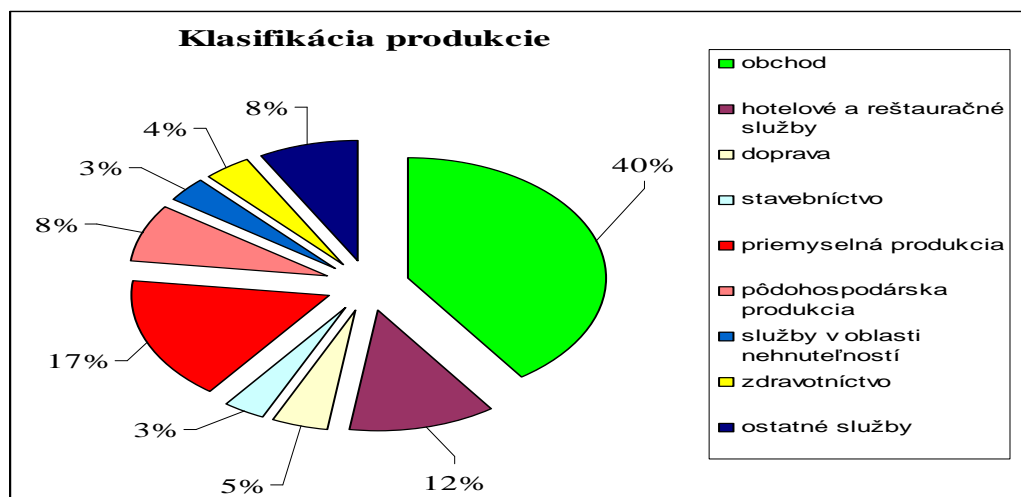
Z uvedených údajov vyplýva, že podnikateľský sektor v meste Kremnica je zastúpený väčším počtom malých a stredných podnikov, spoločností s ručením obmedzeným a živnostníkmi. Medzi najvýznamnejšie výrobné závody v meste Kremnica patrí Mincovňa Kremnica, š.p., Kremnická banská spoločnosť, s.r.o., ELBA, as.s., ZAL, s.r.o., AMI DESIGN, s.r.o. a iné.

Obr. 2

Zastúpenie sektorov podnikateľskej činnosti v meste Kremnica

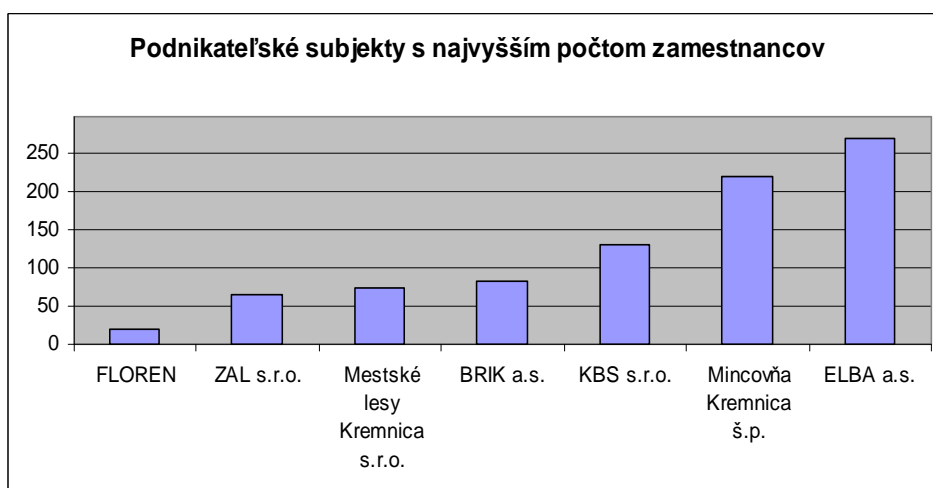
Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Obchodného registra a Živnostenského registra)

Obr. 3

Klasifikácia produkcie podnikateľských subjektov v meste Kremnica

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Obchodného registra a Živnostenského registra)

Obr. 4

Počet zamestnancov v podnikateľských subjektoch v meste Kremnica

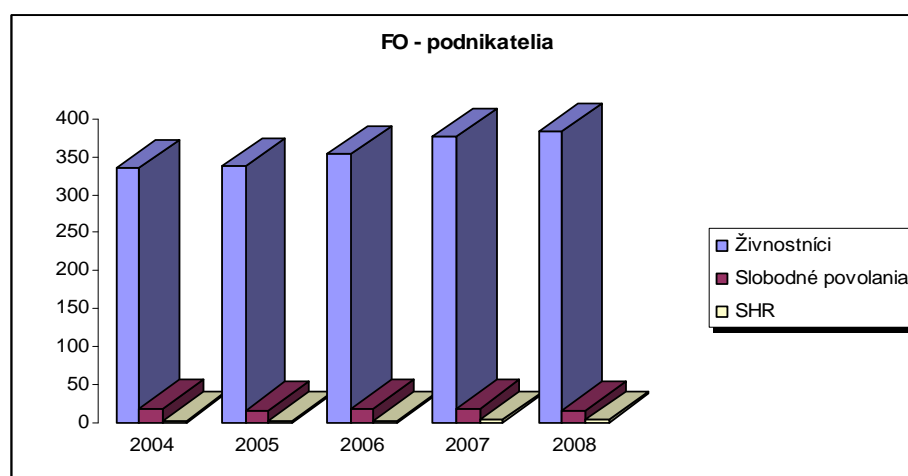
Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Obchodného registra a Živnostenského registra)

Tab. 2

Vývoj počtu podnikateľov – fyzických osôb v meste Kremnica

Rok	FO podnikatelia	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR
2004	355	335	18	2
2005	355	337	16	2
2006	374	354	18	2
2007	398	377	18	3
2008	402	383	16	3

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Štatistického úradu SR)

Obr. 5

Zloženie podnikateľov – FO v meste Kremnica

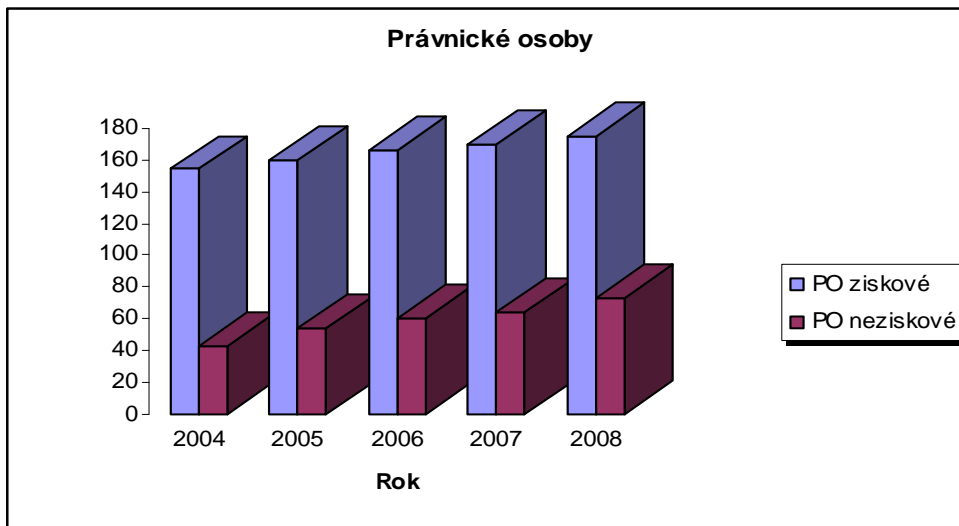
Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Štatistického úradu SR)

Tab. 3

Vývoj počtu právnických osôb v meste Kremnica

Rok	PO spolu	PO ziskové	PO neziskové
2004	197	154	43
2005	214	160	54
2006	226	166	60
2007	234	170	64
2008	248	175	73

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Štatistického úradu SR)

Obr. 6

Zloženie právnických osôb v meste Kremnica

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Štatistického úradu SR)

Uvádzame bližšiu charakteristiku niektorých podnikateľských subjektov, ktoré majú najväčší vplyv na zamestnanosť ako aj na tvorbu hodnôt v analyzovanej oblasti:

Elba a.s.

Súčasná akciová spoločnosť začala výrobu 1. júla 1950. Počas svojej existencie prešla viacerými zmenami a to v oblastiach organizačného členenia a technológie.

Podnik v roku 1993 rozšíril svoj hlavný výrobný program - výrobu spojovacích a mechanických prvkov pre elektrické siete napät'ových hladín 400 V – 400 kV o výrobu a montáž bránových systémov. Spoločnosť sa tak zaradila medzi prvých výrobcov rolovacích a sekcionálnych brán na Slovensku. ELBA, a.s. od roku 2005 zabezpečuje

dodávku tesniacich límcov, vyrovnávacích mostíkov, rýchlobežných a plotových brán, závor a pohonov. Poskytuje priamo na mieste stavby kvalifikované poradenské služby v oblasti technického riešenia zabudovania brány ako i výberu vhodného typu brány a zabezpečuje záručný i pozáručný servis, odborné prehliadky a odborné skúšky zdvíhacích zariadení. Prednosťou spoločnosti ELBA, a.s. je uzavretie akéhokoľvek stavebného otvoru v krátkom dodacom termíne a rýchla realizácia servisných služieb a dodávok náhradných dielov (Elba a.s., Kremnica).

Mincovňa š. p.

Mincovňa Kremnica, š.p., bola založená v roku 1328 a už takmer sedem storočí nepretržite vyrába minciarske produkty, ktoré patria z hľadiska viacerých kritérií medzi špičku vo svete. Sedem storočí skúseností v minciarstve umožňuje vyrábať široké portfólio produktov v najvyššej kvalite a uspokojovať tak stovky zákazníkov ročne.

Mincovňa Kremnica patrí medzi mincovne, ktorých produkcia nie je zameraná len na výrobu mincí a medailí. Kvalitné technologické vybavenie spolu s talentovanými ľuďmi umožňuje vyrábať vysokokvalitné plakety, žetóny, odznaky, prívesky, kravatové spony, známky, štítky, vyznamenania, primátorské reľaze, rády a mnohé iné produkty.

Všetky výrobky dokážu vytvoriť s najnáročnejšou vysokou plastikou, v ľubovoľných tvaroch, veľkostiach a povrchových úpravách (pozlátené, postriebrené, farbené, patinované,...) vždy podľa objednávky zákazníka. Produkty sa zhotovujú z drahých a farebných kovov ako zlato, striebro, meď, mosadz, hliník a iné (Mincovňa š.p., Kremnica).

Kremnická banská spoločnosť s.r.o.

Spoločnosť bola založená v roku 1993 zápisom do Obchodného registra. Hlavným predmetom činnosti spoločnosti je ťažba a spracovanie bentonitov, výroba elektrickej energie a obchodná činnosť so zameraním na bentonit a bentonitové výrobky.

Podnikateľský subjekt sa zaoberá výrobou čistého bentonitového produktu Zverlit priamo z prírody, ktorý je vhodný ako podstielka pre zvieratá chované v domácnosti. Od roku 1972 sa zaoberá ťažbou a spracovaním bentonitov, ktoré zahŕňajú cca 50 oblastí použitia v poľnohospodárstve a v priemysle, vrátane využitia v ekologických skládkach odpadov (Kremnická Banská Spoločnosť s.r.o., Kremnica).

BRIK a.s.

Spoločnosť Brik, a.s. pôsobí na trhu v oblasti realizácie interiérov od roku 1992. V tomto roku bola založená i spoločnosť Brik spol. s r.o., ktorá sa v období rokov 1992 až

1996 zaoberala zákazkovou interiérovou výrobou pre bytové i nebytové interiéry prevažne na Slovensku, ale i v ďalších štátoch Európy.

V roku 2000 vedenie spoločnosti Brik spol. s r.o. rozhodlo o transformácii spoločnosti na akciovú spoločnosť - Brik, a.s. a došlo k zásadnej zmene zamerania spoločnosti - prechod od individuálnych interiérových zákaziek pre jednotlivých odoberateľov k vytvoreniu produktu Brik, tzn. k vývoju ucelenej rady pôvodného designového nábytku pre bytové i nebytové interiéry sériovým spôsobom v moderných výrobných kapacitách. Predaj produktu Brik je zaistený v širokom teritoriálnom zábere hlavne koncovým klientom prostredníctvom vlastnej obchodnej siete pod značkou Brik interiérových štúdií (Praha, Bratislava, Budapešť, Kremnica, Košice, Žilina, Zlín a Brno) a zmluvných autorizovaných predajní v Českej republike, na Slovensku a v Maďarsku.

Flexibilita, profesionalita a kvalita výrobného zázemia spoločnosti Brik, a.s. umožňuje schopnosť reagovať na dopyt nielen v rámci terajšieho typového sortimentu Brik, ale i v oblasti atypického riešenia bytových i nebytových interiérov.

Spoločnosť Brik, a.s. realizovala za dobu svojej existencie niekoľko tisíc bytových interiérov v uvedených teritóriách a zúčastnila sa na realizácii veľa projektov, hlavne hotelového typu.

Spoločnosť Brik, a.s. prezentuje výsledky svojej činnosti nielen v rámci všetkých expozícií Brik interiérových štúdií a jednotlivých autorizovaných predajní, ale aj na všetkých významných veľtrhoch a výstavách v uvedených teritóriách a pravidelnou prezentáciou vo väčšine kvalitných odborných časopisov (Brik a.s., Kremnica).

Mestské lesy Kremnica s.r.o.

Spoločnosť vznikla v roku 1994 na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva, a to transformáciou pôvodného Mestského podniku lesov, ktorý začal svoju činnosť v roku 1992.

Jediným spoločníkom je mesto Kremnica so 100% účasťou. Spoločnosť obhospodaruje lesný majetok mesta Kremnica, ktorého výmera je 9 617,56 ha. Podnik má sídlo v Kremnici, podriadenými zložkami sú lesné správy v Kremnici, Turčeku, v Hornej Štubni a expedičný sklad v Diviakoch. Firma zabezpečuje komplexné obhospodarovanie prenajatého lesného majetku vrátane predaja lesných produktov a poľovného hospodárstva.

Drevinové zloženie je pomerne pestré s dominanciou ihličnatých drevín. Najrozšírenejšou drevinou je smrek so 70% zastúpením. Ďalšou drevinou je jedľa s 3%,

borovica s 1% a smrekovec s 1% podielom. Najviac zastúpenou listnatou drevinou je buk s 20% podielom. Javor tvorí 2 % a jaseň 1%.

Ročná výška ťažby predstavuje cca 43.000 m³, z toho ihličnatá 32 000 m³ a listnatá 11.000 m³ (Mestské lesy Kremnica s.r.o., Kremnica).

ZAL – Zlievareň AL spol. s r.o.

Spoločnosť bola založená v roku 1993 a zapísaná do Obchodného registra v roku 1994. Svoju činnosť začala v priestoroch, kde zlievarenstvo AL – zliatin malo svoju tradíciu už od roku 1963. Podnikateľský subjekt sa začal orientovať hlavne na zahraničných obchodných partnerov, ktorých podiel na výrobe sa pohybuje medzi 60 – 70 % ročného objemu výroby. Hlavným predmetom činnosti spoločnosti je výroba hliníkových odliatkov ako aj ich opracovanie a povrchové úpravy (ZAL s.r.o., Kremnica).

AMI DESIGN spol. s r.o.

Spoločnosť Ami Design, spol. s r.o. Kremnica sa zaoberá montážou antikorových a oceľových konštrukcií. Vyrába nábytok a moderné prvky stavebnej a bytovej architektúry. Spoločnosť vznikla v roku 1990 ako združenie podnikateľov a postupnými zmenami sa vypracovala do súčasnej podoby ako spoločnosť s ručením obmedzeným. Cieľom podnikateľského subjektu je možnosť zavedenia a rozvíjania sériovej výroby typových výrobkov v oblasti nábytku a bytových doplnkov v kombinácii rôznych materiálov. S tým je spojených mnoho výhod v oblasti výrobného procesu, zákazníkovi bude môcť ponúknuť kvalitný a cenovo prístupný slovenský výrobok, ktorý na trhu evidentne chýba.

Po rokoch existencie spoločnosti sa stala znalosť kovových materiálov a technológií devízou spoločnosti. Podnikateľský subjekt sa zaraďuje medzi odborníkov v spracovaní antikora, kvalitou remeselnej práce dokáže konkurovať známym európskym značkám na domácom i zahraničnom trhu. Na Slovensku sa tomuto druhu výroby venuje len málo subjektov pre svoju náročnosť technológie výroby a remeselného prevedenia (Ami Design s.r.o., Kremnica).

Hotelový dom Floren

Nachádza sa v historickom centre mesta Kremnica. Ponúka ubytovanie v súkromí v 1–4 lôžkových izbách s kompletným vybavením (kuchynský kútik, chladnička, WC, kúpeľňa, TV, a pod.), pre náročnejších ubytovanie za ľudové ceny v exkluzívnych barokových, secesných, koloniálnych a Louises apartmánoch. Ďalej ponúka stravovacie

služby v reštaurácii na prízemí hotelového domu, alebo priamo v apartmánoch. Súčasťou hotela je strážené parkovisko, garáže, sauna, obchod so starožitnosťami a suvenírmi. V ponuke pre ubytovaných sú i služby ako masáže, požičovňa športových potrieb a iné (Hotelový Dom Floren, Kremnica).

Vinotéka Biely bocian

Myšlienka urobiť vinotéku v Kremnici vznikla v priebehu roka 2002, keď majiteľ objavil pivnicu priamo v centre mesta, v jednom z najstarších a najhonosnejších mešťanských domov. Priestor slúžil posledných 60 rokov ako sklad uhlia, dreva a "nepotrebných vecí". Nové informácie o víne a ideálna teplota v pivnici, to bola tá správna kombinácia, aby začal šíriť a rozvinul kultúru vína v Kremnici a okolí.

Rekonštrukcia pivnice trvala od septembra do novembra 2002. Začínali asi s osemdesiatimi druhmi vína, dnes je to už viac ako dvestodvadsať druhov. Hneď vedľa vinotéky majiteľ sprevádzkoval "degustačnú miestnosť" (kedysi to bola tiež pivnica) s kapacitou 45 miest. Prvá degustácia a zároveň aj oficiálne otvorenie sa konalo 6. februára 2003, degustovali sa moldavské a francúzske vína. Degustácie sa už stali pre mnoho hostí samozrejmosťou a konajú sa pravidelne každý mesiac. Svoje vína tu prezentovali nielen slovenskí, ale aj zahraniční vinári - Moldavsko, Francúzsko, Španielsko, Rakúsko a samozrejme aj Čechy a Morava. Z domácich producentov sa predviedli - Vinanza Vráble, Víno Nichta Čajkov, PD Mojmírovce, Vinohradnícka spoločnosť Modra, Vinárske závody Topoľčianky a iní.

Vinotéka je v tomto kraji hotovou atrakciou, preto ju navštívili a boli veľmi prekvapení zahraniční hostia z mnohých kútov sveta - USA, Kanada, Japonsko, Švédsko, Holandsko, Francúzsko, Poľsko, Rusko, Taliansko, Nemecko, Rakúsko a samozrejme Čechy a Morava (Vinotéka Biely Bocian, Kremnica).

Mesto Kremnica zriadilo okrem Mestských lesov Kremnica s.r.o., ktoré sme bližšie charakterizovali v rámci podnikateľských subjektov, aj ďalšie organizácie, ktoré v nemalej miere ovplyvňujú rozvoj a spoluprácu samosprávy s inými subjektmi. Sú nimi Informačné centrum mesta Kremnica, Mestský bytový podnik a Mestská polícia.

Informačné centrum mesta Kremnica

Informačné centrum mesta Kremnice bolo zriadené v roku 2005 ako rozpočtová organizácia. V súčasnosti sa pretransformovalo na príspevkovú organizáciu. Zamerané je okrem iného na poskytovanie služieb obyvateľom mesta a turistom podávaním informácií o kultúrno-spoločenských a športových podujatiach so zabezpečením vstupeniek na podujatia, o odporúčaných turistických trasách, cyklotrasách

a lyžiarskych možnostiach, stravovacích a ubytovacích možnostiach. Oboznamuje návštevníkov s históriou a súčasnosťou mesta a regiónu i osobnostiach mesta. Zabezpečuje propagáciu mesta prostredníctvom médií v rozsahu svojej činnosti, predaj turistických materiálov a zabezpečuje sprievodcov (Informačné centrum Kremnica).

Mestský bytový podnik

Mestský bytový podnik bol zriadený uznesením Mestského zastupiteľstva ako príspevková organizácia mesta Kremnica od 1.1.1994 s počtom zamestnancov 11. Predmetom hlavnej činnosti je zodpovednosť za správu bytového fondu, udržiavanie a prevádzka bytového fondu vrátane strojového vybavenia a zariadenia domov, údržba a opravy bytového fondu, preberanie nových domov do správy a prevádzky, adaptácia, rekonštrukcia a modernizácia bytového fondu, spolupráca s miestnym zastupiteľstvom pri rozvoji účasti užívateľov na správe a údržbe bytového fondu, kontrola dodržiavania domového poriadku a zásad spoluzitia v domoch, udržiavanie poriadku, čistoty v domoch a v ich okolí, vrátane chodníkov, dvorov a vnútroblokových komunikácií v ktorých zodpovedajú za upratovanie, drobné opravy pre užívateľov nájomných bytov, údržba a opravy domov, v ktorých sú umiestnené nebytové priestory.

K predmetom vedľajšej činnosti na základe živnostenského oprávnenia patrí správa bytového a nebytového fondu, obstarávanie služieb spojených so správou bytového a nebytového fondu, vodoinštalatérsstvo, kúrenárstvo, zámočníctvo, zväračské práce, plynoinštalatérsstvo, montáž, oprava a údržba vyhradených elektrických zariadení, mechanické čistenie odpadových potrubí, zemné, búračské a výkopové práce, maliarske a natieračské práce, murárske práce, nákladná cestná doprava vozidlami do celkovej hmotnosti 3,5 t vrátane prípojného vozidla, rozmnožovacie a kopírovacie služby, kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi /maloobchod/ v rozsahu voľných živností, kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živností /veľkoobchod/ (Mestský bytový podnik Kremnica s.r.o., Kremnica).

Mestská polícia

Mestská polícia v Kremnici pracuje v počte 10 zamestnancov (8 príslušníkov MsP zaradených v priamom výkone služby, 1 administratívna zamestnankyňa, 1 náčelník MsP), od 1.11.2008 sú z dôvodu mestského kamerového systému zamestnaní 2 zamestnanci v rámci projektu zamestnávania znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Hlavnou činnosťou Mestskej polície je práca v oblasti:

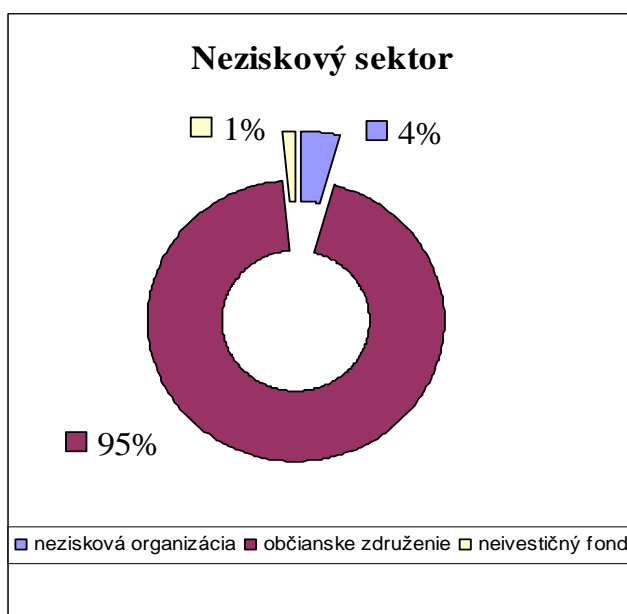
→ riešenie priestupkov,

-
- kontrola rešpektovania a dodržiavania všeobecne záväzných nariadení mesta, zameraných najmä na verejný poriadok a čistotu v meste,
 - odchyt túlavých a zbehnutých zvierat,
 - prevencia,
 - stredisko registrácie poplachov.
- (Mestská polícia Kremnica)

4.4 Neziskový sektor

Neziskový sektor je v meste Kremnica zastúpený zaregistrovanými organizáciami v počte 73 v nasledovnom zložení:

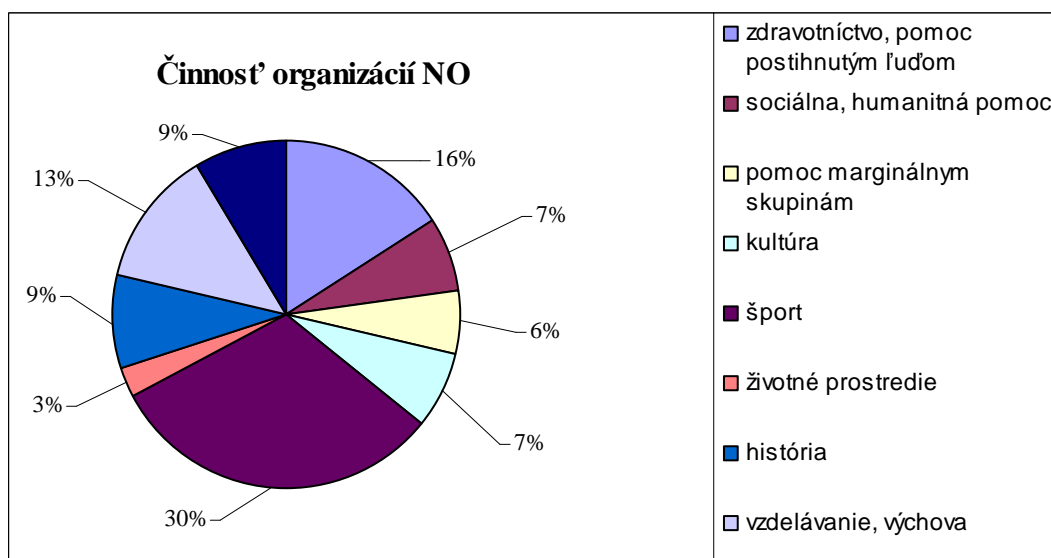
neziskové organizácie:	3
občianske združenia:	69
neinvestičné fondy:	1

Obr. 7

Štruktúra neziskového sektora v meste Kremnica

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Registra neziskových organizácií)

Obr. 8

Oblasti činností organizácií neziskového sektora v meste Kremnica

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Registra neziskových organizácií)

Uvádzame bližšiu charakteristiku niektorých zástupcov neziskového sektora:

Mestský klub lyžiarov

Mestský klub lyžiarov je občianske združenie, ktoré sa zaoberá výchovou, tréningovou prípravou a pretekárskou činnosťou mládeže (prípravka, žiactvo, dorast, juniorské kategórie) a dospelých v behu na lyžiach a organizovaním pretekov v behu na lyžiach celoslovenského i medzinárodného významu.

MKL Kremnica dokončilo prestavbu svojho objektu rozhodcovskej veže na tréningové centrum talentovanej mládeže Slovenského lyžiarskeho zväzu aj svoje prevádzkové centrum. Mestský klub lyžiarov Kremnica je vlastníkom objektu rozhodcovskej veže na štadióne na Skalke. Po jeho zrekonštruovaní ponúka ubytovacie služby aj pre verejnosť (Mestský klub lyžiarov Kremnica).

Občianske združenie Múzeum Gýča

Múzeum Gýča v Kremnici je podľa dostupných informácií jedinou expozíciou tohto druhu v Európe. Svoju činnosť začalo od 4.7.2008. Múzeum v súčasnosti vlastní a verejne predstavuje zbierku viac ako 666 exponátov. Je držiteľom slovenského rekordu v počte gýčov na jednom mieste. Prevádzkovateľom Múzea Gýča v Kremnici je Občianske združenie Múzeum Gýča. Združenie malo od začiatku ambíciu nielen zhromažďovať zbierkotvorné predmety, ale ich aj sprístupniť širokej verejnosti. Ihneď

po založení požiadalo primátora a Mestské zastupiteľstvo v Kremnici o pridelenie vhodných priestorov pre rozšírenie a vybudovanie stálej expozície. Tri roky bolo múzeum v provizórnom režime, otvorené len príležitostne pre kultúrne, spoločenské a športové akcie v meste (Kremnické gagy, Dobýjanie hradu, Biela stopa a pod.). Až usporiadanie majetkových vzťahov a prevádzkových pravidiel na zmluvnom základe umožnilo v tzv. Bellovom dome na Štefánikovom námestí v Kremnici urobiť z malej, stiesnenej a preplnenej výstavky väčšiu, do sekcií usporiadanú expozíciu. Je špecializovanou organizáciou, ktorá cieľavedome zhromažďuje, ochraňuje, vedecky a odborne spracováva, využíva a sprístupňuje hmotné dokumenty so vzťahom ku komplexnej dokumentácii vývoja a ochrany svetového gýča, so zvláštnym dôrazom na Slovenskú republiku. Múzeum je organizáciou v priamom riadení Občianskeho združenia Múzeum Gýča. Sídлом múzea je Kremnica. Múzeum získava, zhromažďuje, vedecky a odborne spravuje, ochraňuje a kultúrno-výchovne využíva hmotné dokumenty o vývine gýča, dokumenty z oblasti tvorby gýča s celoslovenskou pôsobnosťou. Plní funkciu metodického centra v oblasti gýča a prezentácie gýča (OZ Múzeum gýča Kremnica).

Občianske združenie Kremnica nad zlato

Občianske združenie Kremnica nad zlato vzniklo v roku 2006. Podľa stanov chce združenie napomáhať ochrane a tvorbe životného prostredia, ochrane kultúrnych a historických pamiatok a vytváraniu podmienok pre udržanie a zvyšovanie kvality života. Združenie má za cieľ chrániť životné prostredie pred negatívnymi dopadmi aktivít súvisiacich s ťažbou nerastných surovín v meste Kremnica a jeho okolí.

Občianske združenie, ktoré má v súčasnosti asi 3000 členov sa snaží dosiahnuť svoje ciele prostredníctvom spolupráce s občanmi, školami, orgánmi samosprávy i štátnej správy, mimovládnyimi organizáciami, podnikateľskými a inými subjektmi. Ako sa ďalej píše v stanovách združenia, ciele sa podarí dosiahnuť aj podporou, organizovaním a realizovaním:

- a) projektov a iniciatív zameraných na ochranu životného prostredia,
- b) projektov a iniciatív zameraných na vytváranie a presadzovanie participatívnych modelov ochrany životného prostredia,
- c) projektov a iniciatív za dodržiavanie ľudských, občianskych a environmentálnych práv,
- d) komunitných programov a aktivítami pre mládež,
- e) školiacou, vzdelávacou a publikačnou činnosťou.

Najväčším úspechom združenia bolo, že jeho zakladateľka sa stala primátorkou, keď vyhrala komunálne voľby v decembri 2006. Občianske združenie sa snaží o mobilizovanie občanov aj prostredníctvom petície. Na internetovej stránke podpísalo petíciu proti začatiu ťažby zlata v Kremnici 465 občanov. Motiváciou k zorganizovaniu petície bolo negatívne stanovisko občianskeho združenia, ako aj občanov mesta a okolia, k plánovanej ťažbe rudy s obsahom zlata a striebra povrchovým spôsobom kyanidovým lúhovaním spoločnosťou Kremnica Gold a.s. (OZ Kremnica nad zlato).

Občianske združenie Spolu

Poslaním občianskeho združenia je vytvoriť podmienky pre zlepšenie sociálnych, ekonomických, kultúrnych, duchovných, vzdelávacích a pracovných možností rómskeho etnika na základe analýzy potrieb. Upevniť sebadôveru Rómov, ich sebaorganizáciu, iniciatívu a vedenie pri riešení ich vlastných problémov v lokalite. Umožniť prezentáciu rómskej kultúry a jej pozitívnych hodnôt majoritnej skupine obyvateľov mesta a tým získať pozitívny postoj majority voči rozvoju rómskej minority v meste. Spolupracovať s ostatnými spoluobčanmi na území Slovenskej republiky, miestnymi štátnymi a neštátnymi inštitúciami, ako aj medzinárodnými inštitúciami. Získať skúsenosti za účelom polozenia základov pre projekty vo väčšom rozsahu, modelovosť projektu v lokalite na princípoch komplexnosti riešení.

Občianske združenie pri napĺňaní svojho poslania predovšetkým:

- a) organizuje a usporadúva rôzne vzdelávacie, kultúrne, duchovné, pracovné, telovýchovné a športové akcie,
- b) organizuje a usporadúva semináre a školenia pre jednotlivcov a organizácie s podobným poslaním,
- c) získava materiálnu a finančnú pomoc na podporu svojich aktivít,
- d) vykonáva samostatnú hospodársku činnosť na zabezpečenie svojho poslania,
- e) spolupracuje s inštitúciami podobného charakteru i jednotlivcami v SR, ako aj v zahraničí,
- f) propaguje v SR, ako aj v zahraničí informácie o svojich činnostiach a aktivitách.

Lions Club Kremnica

Medzinárodné združenie Lions klubov vzniklo ako myšlienka biznismena Melvina Jonesa z Chicaga. Bol presvedčený, že lokálne business kluby by mali rozšíriť svoje aktivity z čisto profesionálneho záujmu na širšiu oblasť – zlepšenie komunity v ktorej žijú a postupne celého sveta.

Jonesov klub postupne kontaktoval ostatné kluby v USA a 7.6. 1917 v Chicagu sa konala ustanovujúca schôdza, na ktorej vzniklo „Združenie Lions klubov“. Meno vzniklo z názvu jedného zo zakladajúcich klubov.

Dnes má lionské hnutie svoje hlavné sídlo tiež v Chicagu. Ako jediná nevládna organizácia je Lions Clubs International členom OSN. V 190 krajinách sveta je v 46 000 kluboch viac ako 1,4 milióna členov. Lionské kluby sa stali prísne výberovou organizáciou, do ktorej sú prijímaní ľudia najvyšších morálnych kvalít.

Prvý lionský klub bol založený v bývalom Československu v roku 1990. V roku 1992 boli kluby v bývalom Československu zastrešené Districtom číslo 122. Súčasťou Districtu 122 je aj Lions Club Kremnica. Bol založený 1. 5. 2004, počet zakladajúcich členov bol 22. Dôležitú úlohu pri zakladaní LC Kremnica a rozbehnutí jeho činnosti zohral LIONS CLUB Bratislava Pressburg (Lions Club Kremnica).

Spoločenstvo OTCOV DOM

Spoločenstvo je neziskovou organizáciou, ktorej hlavným poslaním sú aktivity zamerané na prijatie, ochranu a podporu ľudského života od počatia po prirodzenú smrť, predovšetkým akokoľvek znevýhodneného (telesne, duševne, duchovne, sociálne) a poznačeného biedami dnešnej doby. Poslaním Otcovho Domu je vytvoriť príjemné a láskyplné prostredie ťažko telesne znevýhodneným mladým ľuďom a vozičkárom – mužom a ženám, ktorí žijú v nedôstojných životných pomeroch, bez rodinného zázemia, bez zmyslu života. Cieľom je poskytnúť dočasný, ale i trvalý domov, náhradné rodinné zázemie a duchovné spoločenstvo v priateľskom prostredí, kde sa budú vzájomne obohacovať a zdieľať všetky životné problémy i radosti, pomôcť pri integrácii týchto ľudí do spoločnosti, spoločne hľadať možnosti k osamostatneniu sa v rámci ich možností, spoločne hľadať alternatívne spôsoby riešenia a zlepšenia zlých rodinných vzťahov telesne znevýhodnených s ich rodinnými príslušníkmi a dopomôcť im tak k možnému návratu do vlastnej rodiny, napomôcť im pri objavovaní svojich skrytých talentov a rozvíjaní praktických zručností v tvorivých dielňach (Spoločenstvo Otcov Dom Kremnica).

Občianske združenie 11:15

Je občianskym združením so sídlom v meste Kremnica. Má kultúrne zameranie, jeho hlavnou činnosťou je prevádzkovanie kina, filmového klubu a kaviarne v Kremnici. Za cieľ si kládie premeniť jednouúčelovú budovu kina na multifunkčný kultúrno-spoločenský priestor. V súčasnosti prevádzkuje kino Akropola, Filmový klub 11:15 a filmovú kaviareň vo foyer budovy. Je pridruženým členom neformálnej

iniciatívy Anténa, ktorá združuje organizácie pôsobiace na nezávislej kultúrnej scéne. Jej cieľom je zlepšovať pozíciu nezávislej kultúry a nezávislého umenia. Kino Akropola spolupracuje so všetkými distribučnými spoločnosťami na Slovensku a každý mesiac ponúka širokú škálu žánrov pre všetkých filmových divákov. Pre zdravotne ťažko postihnutých poskytuje zľavu 50%. Filmový klub 11:15 je registrovaný Asociáciou Slovenských Filmových Klubov a nadväzuje na tradíciu klubu náročného diváka ktorý bol v Kremnici založený v roku 1978. Členom filmového klubu sa môže stať každý milovník filmového umenia zakúpením členského preukazu ASFK. Členovia klubu majú nárok na zľavnené vstupné vo všetkých filmových kluboch na Slovensku. Film Café je nefajčiarska kaviareň vo foyer kina Akropola a je chráneným pracoviskom ZŤP. V kaviarni je k dispozícii Wifi signál na bezplatné pripojenie k internetu (OZ 11 : 15 Kremnica).

Občianske združenie SOS Kremnica

Kremnica bola v roku 1950 vyhlásená za Mestskú pamiatkovú rezerváciu. Jej pôvodné hranice boli vládou Slovenskej republiky rozšírené v roku 1990 - okrem hradného areálu sem patrí Dolná ulica a časť ulíc Kutnohorskej, Angyalovej, Zechenterovej, Kollárovej a časť Zámockého námestia. Dnešná doba nie je priaznivo naklonená ochrane a starostlivosti o pamiatky. Financovanie zo štátneho rozpočtu v podstate neexistuje a mestá na túto činnosť nemajú vytvorenú príjmovú základňu. Kremničania si uvedomili, že iniciatívy sa musia chopiť oni sami. Tak vzniklo začiatkom roku 2001 Občianske združenie Spojme občianske sily – SOS Kremnica. Zámerom jeho členov je postupné mapovanie, odborné spracovávanie a konzervovanie pamiatok mesta. Veľmi podnetným a osviežujúcim spôsobom sa toto združenie prihovára všetkým, ktorých zaujíma minulosť Kremnice. Historicko-spoločenský občasník *Kremnický rumaj* prináša pestrú mozaiku informácií, faktov i príbehov z bohatej a slávnej minulosti Kremnice. Hlavným cieľom však je cez atraktívnu minulosť preniesť záujem o Kremnicu súčasnú - ukázať, že toto mesto v sebe skrýva nesmierny (historicko-kultúrno-sociálny) kapitál, ktorý je potrebné využiť.

Občianske združenie Objektivita

Zámerom a cieľom občianskeho združenia Objektivita je:

- napomáhať pri rozvoji mesta a regiónu, objektívne informovať obyvateľstvo o problematike mesta Kremnica v oblasti kultúry, zamestnanosti, rozvoja cestovného ruchu a ochrany životného prostredia,
- zapájať sa do rozhodovacích procesov ktoré majú vplyv na rozvoj mesta a regiónu,

-
- informovať verejnosť (celoslovenskú) o negatívnej, nepravdivej a zavádzajúcej kampani vedenej proti ťažbe zlata pri Kremnici, ktorej jediným cieľom je zabrániť rozvoju pracovného trhu v meste a okolí,
 - otvorene, pravdivo, za pomoci odborníkov vysvetliť širokej verejnosti možné dôsledky, ktoré môžu vzniknúť účelovými zmenami zákonov na základe emotívnych, zavádzajúcich a nepravdivých informácií (OZ Objektivita Kremnica).

4.5 Analýza strategického rozvoja mesta Kremnica

Analýza poukazuje na zdroje dlhodobých problémov mesta, ktoré vyplývajú z nedostatočnej úrovne komunikácie a spolupráce medzi jednotlivými subjektmi. Mesto má nedostatok možností na využitie voľného času, navyše v Kremnici je slabá kúpyschopnosť obyvateľstva. Pracovníci mestského úradu neboli zvyknutí pracovať manažérskym spôsobom. Situáciu nezlepšuje ani úbytok obyvateľstva, sezónna návštevnosť turistami a absencia balíka financií na riešenie všetkých problémov. Dlhodobé ciele, ktoré si program kladie, sú teda zvýšenie kúpyschopnosti obyvateľstva o 2% do roku 2010 a vytvorenie podmienok pre nárast počtu obyvateľov do roku 2013. Medzi úlohami, ktoré program vytýčil, je napr. definovanie cieľového trhu v oblasti turizmu, a to v spolupráci so všetkými relevantnými subjektmi pôsobiacimi v meste. Vytvorenie a propagácia zážitkových turistických balíkov v oblasti kultúry, histórie, tradícií a športu. Prioritou ostáva definitívne sprístupnenie a propagácia Skalky. Program počíta s vytvorením nového územného plánu mesta, cenovej mapy pozemkov a spracovaním bytovej politiky pre predpokladaný nárast obyvateľstva. Zároveň si však kladie za cieľ zlepšiť štruktúru hospodárstva a vytvárať nové pracovné miesta. Mestský úrad by sa podľa programu mal nechať vyškoliť v manažérskych technikách a zlepšiť získavanie finančných prostriedkov z grantových projektov, zmeniť dotačnú politiku a kontrolu výdavkov. Poslanie mesta, ponúkať obyvateľom vysokú kvalitu života a návštevníkom výnimočný zážitok, program zdôvodňuje špecifikami Kremnice. Rozvoj mesta nie je možné dosiahnuť budovaním priemyslu, naopak, má predpoklady pre rozvoj turizmu. Vďaka svojim prírodným danostiam a histórii, môže byť Kremnica mimoriadne príťažlivá nielen pre turistov, ale aj ako miesto bývania pre pokoj hľadajúcich obyvateľov Slovenska (Balážová, 2008).

4.5.1 Vízia mesta

Mesto Kremnica má sformulované svoje poslanie nasledovne: Ponúkať obyvateľom vysokú kvalitu života a návštevníkom výnimočný zážitok z histórie, tradícií, kultúry, športu a okolitej prírodnej scenérie (Balážová, 2008).

4.6 Hodnotenie medzisektorovej spolupráce

4.6.1 Hodnotenie medzisektorovej spolupráce samosprávou

Spolupráca s podnikateľským a neziskovým sektorom je hodnotená zástupcami samosprávy ako spolupráca na primeranej úrovni. Pozitívnu stránkou, ktorú spolupráca prináša je hlavne vyššia kvalita života občanov mesta. Nepriaznivú stránku vidí samospráva predovšetkým v nedostatočnej vzájomnej informovanosti, komunikácii medzi jednotlivými subjektmi spolupráce. V budúcnosti by sa spolupráca mala zlepšiť predovšetkým vo vzájomnej komunikácii, v tímovej práci, v efektívnej informovanosti. K oblastiam, pre ktoré je medzisektorová spolupráca prínosom a zároveň tak prispieva k regionálnemu rozvoju mesta a okolia, samospráva zaraďuje kultúrno-spoločenskú, športovú oblasť a oblasť rozvoja cestovného ruchu. Samospráva s ostatnými organizáciami spolupracovala i pri vypracovaní „Programu sociálneho, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja mesta Kremnica do roku 2013“. Spolupráca spočívala v konzultáciách a pri vypracovaní stromu problémov.

4.6.2 Hodnotenie medzisektorovej spolupráce podnikateľskými subjektmi

Hodnotenie spolupráce podnikateľskými subjektmi sme zisťovali prostredníctvom dotazníkovej metódy. Návratnosť dotazníkov od respondentov, ktorými boli najvýznamnejšie vyššie charakterizované podnikateľské subjekty, bola 65-percentná. Dotazované podnikateľské subjekty spolupracujú s miestnou samosprávou a spoluprácu vnímajú pozitívne. Z ich pohľadu samospráva vytvára priaznivé podmienky pre podnikanie. Subjekty s mestom spolupracujú v oblasti dodávateľsko-odberateľských vzťahov, v príprave, spoluorganizácii programov, podujatí (kultúrnych, športových) i v oblasti cestovného ruchu. V spolupráci so samosprávou sa stretávajú podnikateľské subjekty i s určitými problémami, z ktorých najčastejšie označeným bol problém neefektívnej komunikácie a nedostatočné poskytovanie vzájomných informácií.

4.6.3 Hodnotenie medzisektorovej spolupráce subjektmi neziskového sektora

Formou dotazníkovej metódy sme získali i informácie a stanoviská hodnotenia spolupráce subjektmi neziskového sektora pôsobiacimi na území samosprávy mesta Kremnica. Z päťdesiatych odoslaných dotazníkov poskytlo informácie 70-percent respondentov. Rovnako ako aj podnikateľské, i subjekty neziskového sektora so samosprávou spolupracujú a spoluprácu vnímajú pozitívne. Podľa väčšiny respondentov vytvára samospráva priaznivé podmienky pre vznik a pôsobenie neziskových organizácií. Dotazované organizácie spolupracujú so samosprávou najmä v oblasti prípravy a spoluorganizovania rôznych programov a podujatí, niektoré i pri zabezpečovaní všeobecne prospešných služieb. Neziskové organizácie považujú za problémy v spolupráci so samosprávou nedostatočnú informovanosť a propagáciu. Podpora zo strany samosprávy pre neziskové organizácie v oblasti regionálneho rozvoja by mala spočívať v efektívnej komunikácii, v realizácii spoločných projektov ako aj v propagácii mesta, regiónu a neziskových organizácií. Respondenti vidia zlepšenie vzájomnej spolupráce v pružnej komunikácii, v efektívnej informovanosti a vzájomnej propagácii. Dvadsať percent respondentov navrhuje na zlepšenie spolupráce zmenu vo vedení mestskej samosprávy.

4.6.4 Swot analýza

Hodnotenie spolupráce samosprávy s podnikateľským a neziskovým sektorom

<i>Silné stránky</i> <ul style="list-style-type: none">- existujúca spolupráca- spoluorganizovanie podujatí, programov (kultúrne, športové)- spolupráca v oblasti CR- priaznivé podmienky pre podnikanie	<i>Slabé stránky</i> <ul style="list-style-type: none">- nedostatočná vzájomná informovanosť- neefektívna komunikácia- slabá vzájomná propagácia
<i>Príležitosti</i> <ul style="list-style-type: none">- zvýšenie kvality života občanov- tímová práca- spoločné projekty, programy- vytváranie priaznivých podmienok pre vznik, pôsobenie organizácií podnikateľ. a neziskového sektora- zmena v legislatíve- spoločné riešenie problémov- zmena vo vedení mesta	<i>Ohrozenia</i> <ul style="list-style-type: none">- nezáujem o vzájomnú spoluprácu- zlyhanie ľudského faktora- legislatívne zmeny- zníženie počtu obyvateľov – nepriaznivý vývoj pre podnikateľské subjekty

4.7 Analýza rozvoja mesta Kremnica a okolia a možných oblastí spolupráce smerujúcich k regionálnemu rozvoju územia

Rozvoj mesta je nevyhnutný z hľadiska dobrých sociálnych podmienok života obyvateľov a rastu životnej úrovne. Vzhľadom na špecifiká Kremnice, nie je možné dosahovať rozvoj mesta budovaním nových väčších priemyselných podnikov a priemyselných parkov (okolie Kremnice je značne členité, uzavreté a pre nákladnú dopravu ťažko prístupné). To, čo je prekážkou pre rozvoj priemyselných podnikov, je príležitosťou pre rozvoj turizmu, podporu malého a stredného podnikania, ako aj vysokého komfortu života obyvateľov (nádherná a nezdevastovaná príroda podhorského charakteru, termálny prameň, neznečistené životné prostredie, kultúrne pamiatky a tradície). Vďaka týmto danostiam môže byť Kremnica mimoriadne príťažlivá nielen ako turistická destinácia, ale aj ako miesto bývania pre pokoj hľadajúcich obyvateľov

Slovenska. Naplnením poslania má Kremnica šancu dosiahnuť zvýšenie kvality prostredia na úroveň spĺňajúcu medzinárodné kritériá v oblasti ekologickej, urbanisticko-architektonickej a vybavenostnej. Vysoká kvalita prostredia je následne príležitosťou zvýšenia životnej úrovne obyvateľstva na úroveň priemyselne vyspelých oblastí Slovenska.

4.7.1 Oblasti pre podporu regionálneho rozvoja

- rozvoj ľudských zdrojov s cieľom dosahovať rovnováhu vo vývoji dopytu a ponuky na regionálnom trhu práce a vytvárať rovnosť pracovných príležitostí pre mužov a ženy,
- rozvoj cestovného ruchu,
- podpora malého a stredného podnikania, vytváranie nových a stabilizácia existujúcich pracovných miest,
- zlepšenie sociálnej infraštruktúry mesta a regiónu,
- zlepšenie technickej infraštruktúry mesta a regiónu,
- rozvoj kultúry, kultúrnych činností a služieb,
- rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v meste a v regióne,
- opatrenia na ochranu a tvorbu životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie,
- podpora efektívneho využívania prírodných zdrojov regiónu.

Ochranou kultúrneho dedičstva a rozvojom kultúrnych aktivít a služieb – živá kultúra sa následne zvýši počet a rôznorodosť ponuky jedinečných atrakcií, animácií motivujúcich k cestovaniu, čím sa následne predĺži pobyt návštevníkov. Týmto sa dosiahne zvýšenie zamestnanosti prostredníctvom rozvoja podnikania. V uvedenom príklade je predĺženie pobytu návštevníkov a zvýšenie zamestnanosti len následkom splnenia úloh v neoddeliteľných oblastiach – kultúra a cestovný ruch.

Dôležité je nájsť spoločnú reč so súkromným sektorom pri podpore turizmu, ako aj poskytnúť návštevníkom čo najucelenejšie buď elektronické alebo tlačené informácie o možnostiach ubytovania, stravovania a miestnych zaujímavostiach.

Pozitívom Mesta Kremnica je nadviazanie spolupráce s mestami v Strednej Európe, ku ktorým patria Herbolzheim (Nemecko), Fidenza (Taliansko), Várpalota (Maďarsko), Kutná Hora a Nový Jičín (Česká republika), ako aj slovenské mesto Šurany. Spolupráca s partnerskými mestami je prínosom hlavne pre oblasť cestovného ruchu, čím sa výrazne podieľa na rozvoji mesta, mikroregiónu i celého regiónu.

Oblasť rozvoja cestovného ruchu a uspokojovania potrieb obyvateľov mesta

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none">- vybudované meno Kremnica (pojem)- existencia informačného systému- účasť mesta v regionálnych a nadregionálnych združeniach- prírodné podmienky- historické a kultúrne dedičstvo- dostupnosť (cesta, železnica)- existujúci priemysel (strojársky, drevospracujúci, banský)- existujúca zákl. infraštruktúra pre CR- ponuka CR (leto, zima)- dostatok pracovnej sily	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none">- výrazná členitosť terénu (nedostatok voľných rovných plôch)- nedobudovaná technická infraštruktúra- nedostatok bytov- nedostatok doplnkových služieb pre turistov- zlý technický stav histor. pamiatok- nevhodná profesná štruktúra prac. sily- chýba ponuka CR (jar, jeseň)- nevyužitú technické a historické pamiatky
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none">- dobudovanie cestnej siete- rozšírenie propagácie- využitie technických pamiatok pre CR (banské diela, mincovňa)- rozvoj remeselnej výroby- existujúce granty pre rozvoj CR- rekvalifikácia pracovnej sily- spolupráca s tretím sektorom- zlepšenie spolupráce medzi jednotlivými subjektmi- vytvorenie podmienok pre vrcholový šport	<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none">- nedostatok kapitálu- neochota spolupráce medzi podnikateľmi a samosprávou- legislatíva- možnosť zmeny politickej klímy- úzka špecializácia priemyslu- aktivity znečisťujúce životné prostredie

4.7.2 Priority mesta Kremnica

- 1) Rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov mesta
 - a. Infraštruktúra vzdelávania
 - b. Infraštruktúra kultúrneho potenciálu mesta
 - c. Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately
 - d. Bývanie, revitalizácia sídiel
- 2) Cestovný ruch
- 3) Životné prostredie
- 4) Informatizácia spoločnosti
- 5) Horizontálne priority
 - a. Marginalizované komunity
 - b. Rovnosť príležitostí
 - c. Trvalo udržateľný rozvoj

4.7.3 Základné problémy – zdroje dlhodobých problémov mesta

- Medzi subjektmi mesta (oddelenia MÚ, jednotliví poslanci, podnikatelia v CR, neziskové organizácie, školy) je nedostatočná úroveň komunikácie a spolupráce.
- V meste je nedostatok možností na každodenné využitie voľného času „neorganizovaných“.
- Slabá kúpyschopnosť obyvateľstva.
- Pracovníci MÚ a zastupiteľstva dlhodobo nie sú vzdelávaní v manažérskych technikách (projektový manažment, nástroje rozhodovania, manažérska ekonomika).

Tieto základné problémy majú, alebo môžu mať v budúcnosti nežiaduce následky na rozvoj mesta Kremnica.

Oblasť komunikácie

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none">- komunikačná stratégia – systém- Kremnické noviny do domácností- publikácia o samospráve- dobrovoľní občianski poradcovia- existencia Informačného centra a kancelárie prvého kontaktu- informačný systém- web stránka mesta- spracovaná vízia a projekt trvaloudržateľného rozvoja- smernica o infozákone- ochota ľudí	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none">- nízky, nedostatočný rozpočet na realizáciu komunikačnej stratégie (rozhlas, miestna TV, tabule ...)- nedostatočná vzájomná vnútorná komunikácia- nízka ochota prezentovať svoju činnosť- nedostatočný kontakt s regionálnymi a celoslovenskými médiami- nedostatočná priama komunikácia s MVO, organizáciami, spoločenstvami
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none">- možnosť zapojenia obyvateľov a organizácií do procesu napĺňania vízie a strategických zámerov- možnosť získania grantov- projekt SCEI a VIPA (vznik komunikačných a internetových centier)- existencia mimovládnych organizácií- prechod kompetencií, možnosť priamo ovplyvniť veci a možnosť priameho zapojenia obyvateľov do spravovania vecí verejných – „dôležitý názor občana“	<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none">- nízky záujem ľudí- nové kompetencie- chaos pre občana – demotivácia- neisté finančné zdroje- neisté ľudské zdroje na komunikáciu- „zneužívanie“ zákona o informáciách

4.7.4 Nežiaduce javy

- 1) Úbytok obyvateľstva - z dlhodobého hľadiska znamená zníženie počtu produktívnych obyvateľov, ich starnutie, zníženie príjmov pre mesto zo strany štátu

a tým aj nedostatok zdrojov pre udržiavanie historických budov. Mesto sa takto môže stať nezaujímavou destináciou pre návštevníkov a môže prichádzať o príjmy z cestovného ruchu. Kremnica svojou uzavretosťou v horách nie je predurčená na výstavbu priemyselného parku, ktorý by vytváral nové pracovné príležitosti. Zníženie počtu obyvateľov je hrozbou aj pre zamestnávateľov malých a stredných podnikateľských subjektov mesta, pretože trendy znižovania miery nezamestnanosti spôsobujú nedostatok pracovnej sily. Menej obyvateľov znamená aj menej kupujúcich, čoho prirodzeným následkom je menší počet a užší sortiment obchodov a služby poskytujúcich subjektov.

- 2) V meste nie sú dostatočne zabezpečené služby týkajúce sa hlavne obchodnej siete (absencia obchodného centra). Pre zabezpečenie nevyhnutných potrieb domácností, musia obyvatelia cestovať niekedy až 15 – 30 km mimo svojho miesta bydliska. Kremnica organizuje množstvo akcií s veľmi vysokým počtom návštevníkov, ktoré na jednej strane zviditeľňujú mesto, avšak na druhej strane kladú vysoké nároky na organizáciu a zdroje mesta. Poskytovatelia služieb nie sú schopní pokryť požiadavky na ubytovanie pri nárazových hromadných akciách. Tieto akcie odčerpávajú zdroje mesta, ale na druhej strane neposkytnú také rovnomerné príležitosti, aby sa oplátilo poskytovateľom služieb vybudovať kvalitné zázemie pre pravidelných turistov a obyvateľov mesta (ubytovanie, reštaurácie, obchody so širším sortimentom a s predĺženým otváracím časom, doplnkové relaxačno-športové služby). Je dôležité spomenúť, že so zvýšeným pracovným zaťažením súčasných mladých ľudí rastú aj ich nároky na zabezpečenie každodenných potrieb voči minulosti. Príkladom môže byť iný režim otváracích hodín v obchode a službách, iný spôsob využívania voľného času.
- 3) Nedostatočná angažovanosť ako aj neúspešnosť v čerpaní finančných prostriedkov z fondov EÚ a vzhľadom k tomu absencia kumulovaného balíka financií na väčšie investície znamená, že nebude možné zlepšiť „Prostredie mesta Kremnica“. Následne nebude možné zlepšiť a dokonca ani udržať vzhľad mesta, keďže akýkoľvek zásah do historických budov podlieha náročnému schvaľovaciemu procesu a súčasne je finančne náročný. Dôsledkom bude strata atraktivity mesta pre obyvateľov aj návštevníkov, ďalšie znižovanie počtu obyvateľov a návštevníkov, nižšie finančné príjmy mesta atď.

5 Návrh na využitie výsledkov

5.1 Odporúčania pre rozvoj a zdokonalenie spolupráce samosprávy s podnikateľským a neziskovým sektorom pri podpore regionálneho rozvoja

5.1.1 Samospráva

- zvýšiť angažovanosť verejného sektora a jeho flexibilitu vo vzťahu k neziskovému sektoru a definovaniu verejnej politiky, najmä v oblasti verejného financovania,
- presadiť do nového rozvojového plánu princíp legitimacy poskytovateľa služieb, založenej na kvalite poskytovaných služieb,
- posilňovať medzirezortné programy s cieľom prekonať „rezortné videnie“,
- zahájiť a rozvíjať tímovú spoluprácu (zabezpečenie efektívnejšej komunikácie a informovanosti),
- vytvoriť podmienky v rámci samosprávy pre efektívnu komunikáciu medzi samosprávou a organizáciami,
- aktivizovať spoločné projekty, programy,
- vytvárať priaznivé podmienky pre vznik a pôsobenie organizácií podnikateľského a neziskového sektora,
- vytvoriť priestor pre organizácie prezentovať seba a svoju činnosť prostredníctvom informačných kanálov, ktorými disponuje samospráva mesta (Kremnické noviny, internetová stránka mesta, podujatia v meste, zapojenie do rôznych projektov),
- v rámci spolupráce zabezpečiť kvalitnejšiu propagáciu zriadeného Informačného centra mesta Kremnica, ktoré by malo byť prvou zastávkou turistov a návštevníkov mesta.

5.1.2 Podnikateľské subjekty

- spolupodieľať sa so samosprávou na tímovej práci, čím sa prispeje k efektívnejšej komunikácii a informovanosti, k spoločnému riešeniu problémov, návrhov na zlepšenie,
- aktívne zúčastňovanie sa manažmentu podnikateľských subjektov pri príprave spoločných projektov, programov, plánov a cieľov rozvoja mesta a okolia,
- podpora neziskových organizácií pôsobiacich v analyzovanom území.

5.1.3 Subjekty neziskového sektora

- podieľať sa na tímovej práci so samosprávou i podnikateľským sektorom v meste, čím sa prispeje k efektívnejšej komunikácii a informovanosti,
- aktívna účasť zástupcov neziskových subjektov pri riešení spoločných problémov, návrhov na riešenie, ako aj pri spoločných projektoch, programoch s cieľom prispieť k rozvoju daného územia,
- svojou činnosťou prispievať k vytvoreniu kvalitných podmienok pre voľno-časové aktivity detí, mládeže a rodín s deťmi, ktoré nie sú v súčasnosti dostatočne zabezpečené,
- vzájomnou spoluprácou manažmentu neziskových subjektov odstrániť ich rozdrobenosť, spojením rovnorodých činností a aktivít zefektívniť prínos činností a zámerov týchto subjektov pre spoločnosť.

5.2 Spolupráca na zmluvnom základe

5.2.1 Zmluvné vzťahy Mesta Kremnica s podnikateľským a neziskovým sektorom

Zmluva je vo svojej podstate konsenzus, t. j. zhodný dvojstranný, prípadne viacstranný právny úkon, ktorým si zmluvné strany medzi sebou zakladajú právny vzťah, a tým aj vzájomné práva a povinnosti.

Právny úkon je v zmysle ustanovenia § 34 Občianskeho zákonníka prejav vôle, smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. Právny úkon vzniká neformálnym, alebo, ak tak stanoví zákon, formálnym (napr. písomným) prejavom vôle, ktorý má náležitosti vôle a náležitosti prejavu.

Základnými náležitosťami vôle sú jej sloboda a jej vážnosť. Slobodný prejav vôle znamená, že účastník právneho úkonu nekonal pod nátlakom násilia, psychického donútenia, bezprávnej vyhrážky, t. j. bez akéhokoľvek donútenia k prejavu. Vážny prejav vôle znamená, že účastník právneho úkonu chcel vyvolať právne účinky s tým spojené, o vážny prejav vôle nejde počas vyučovania, hry alebo úkonu urobeného žartom.

Základnými náležitosťami prejavu vôle je jeho zrozumiteľnosť a určitosť. Právny úkon je nezrozumiteľný v prípade, ak je vyjadrený takým spôsobom, že nie je možné

identifikovať jeho obsah. Neurčitý právny úkon je taký, ktorého obsah, aj keď je zrozumiteľný, nie je možné jednoznačne interpretovať tak, aby nepripúšťal rôzny výklad.

V prípade, že nebudú splnené vyššie uvedené náležitosti vôle a náležitosti prejavu vôle právneho úkonu, pôjde o neplatný právny úkon. Plnením na základe neplatného právneho úkonu vzniká bezdôvodné obohatenie a každý, kto prijal plnenie na základe napr. neplatnej darovacej zmluvy, musí toto plnenie vrátiť späť tomu, kto ho daroval.

Pri uzatváraní zmlúv sa uplatňuje tzv. autonómia vôle zmluvných strán. S tým súvisí aj skutočnosť, že tak občianske, ako aj obchodné právo poznajú inštitút nepomenovaných zmlúv - inominátne zmluvy (§ 51 Občianskeho zákonníka a § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka). To znamená, že Občiansky a Obchodný zákonník špecificky upravujú niektoré typické zmluvy, ako sú napr. kúpna zmluva, nájomná zmluva, pôžička, výpožička, zmluva o dielo atď., avšak ponechávajú možnosť účastníkom zmluvy, aby uzavreli aj inú, atypickú zmluvu.

Ak zmluvné strany uzavru napr. kúpnu zmluvu, špecifikujú medzi sebou všeobecné ustanovenia zákona o kúpnej zmluve. Ak však uzavru nepomenovanú zmluvu, zásadne nešpecifikujú žiadne všeobecné ustanovenia zákona a platí medzi nimi len tzv. zmluvné právo. Vo všeobecnosti však platí to, že úprava daná zmluvou, a to už pomenovanou alebo nepomenovanou, nesmie odporovať kogentným právnym normám, môže sa však odchýliť od právnych noriem dispozitívnych. Ak sa od nich odchýlia, teda zmluvné strany si svoj právny vzťah upravia inak, ako stanovuje dispozitívna právna norma, platí potom to, čo bolo dohodnuté a nie to, čo stanovuje zákon vo svojej dispozitívnej právnej norme.

Podľa ustanovenia § 43 Občianskeho zákonníka sú účastníci zmluvy povinní dbať na to, aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov. Toto je základná premisa, ktorú musia mať účastníci zmluvy stále na mysli, keď zamýšľajú uzavrieť zmluvu. Toto ustanovenie Občianskeho zákonníka má prevenčnú povahu a vyjadruje starú rímsku zásadu „clarapacta, boniamici“ (jasné zmluvy robia dobrých priateľov).

(Michalčík, 2004)

Mesto Kremnica ako samosprávny subjekt praktizuje medzisektorovú spoluprácu – spoluprácu s podnikateľským a neziskovým sektorom aj uzatváraním zmluvných vzťahov medzi danými subjektmi. Ide však predovšetkým o zmluvy týkajúce sa

sponzorských príspevkov, respektíve zabezpečenia niektorých činností spojených s organizovaním programov, podujatí, aktivít. Formou sponzorstva sa na vzájomnej spolupráci podieľajú hlavne podnikateľské subjekty pôsobiace v meste, a tým sa zviditeľňujú, propagujú i svoje podnikateľské činnosti. Z najznámejších podporovaných podujatí môžeme spomenúť Bielu stopu SNP, Veľkonočné vajce na Skalke, Kremnické gagy, Dobýjanie Kremnického hradu, Hudbu pod diamantovou klenbou, Kremnický hradný organ, Bellove slávnosti a ďalšie. Zmluvy o uvedenej spolupráci sa každoročne obnovujú.

5.2.2 Využitie majetku mesta na podporu podnikania

Mesto Kremnica by v rámci zmluvných vzťahov malo viac využívať uzatváranie nájomných zmlúv za účelom podpory podnikania, rozvoja mesta a zároveň efektívneho využívania dočasne prebytočného majetku. Obec má právo majetok, ktorý dočasne nepotrebuje alebo nevyužíva, prenechať do nájmu iným fyzickým alebo právnickým osobám a to do krátkodobého alebo dlhodobého prenájmu. Z toho plynú niekoľko výhod:

- majetok obce sa využije na podnikateľské účely a prináša efekt v podobe nájomného,
- rozšíri alebo doplní sa škála služieb resp. výrob, prípadne sa rozšíri konkurencieschopnosť, ktorá by mala následne znamenať zvýšenie kvality týchto činností v lokalite,
- vzniká konkrétna zodpovednosť nájomcu voči obci za danú činnosť,
- možnosť zmeny nájomcu v prípade nekvality, resp. nedodržania zmluvných podmienok,
- obnova a udržiavanie majetku z prostriedkov nájomcu.

5.2.3 Medzisektorová spolupráca formou tímovej práce

Zdokonalenie, rozvoj a skvalitnenie spolupráce samosprávy Mesta Kremnica s podnikateľským a neziskovým sektorom vidíme v realizácii tímovej práce. Vytvorením trojsektorového tímu bude možné realizovať spoluprácu smerujúcu k podpore rozvoja samosprávy i príslušného regiónu. Tím by mal byť zložený zo zástupcov samosprávy, podnikateľskej sféry a subjektov neziskového sektora. Na

pravidelných zasadnutiach by sa naplňali hlavné ciele a úlohy medzisektorovej spolupráce smerované k regionálnemu rozvoju.

Tímová práca je spôsob organizácie práce založená na spoločnom zapojení, vzájomnej spolupráci a zodpovednosti všetkých členov tímu pri plnení stanovených úloh a dosiahnutí vytýčených cieľov. Kľúčovým faktorom úspechu sú medziľudské vzťahy, vyváženosť rolí tímu a motivácia jednotlivcov riešiť problém. Podporovanie otvorenej diskusie a spätnej väzby, komunikácia, odhaľovanie skutočných príčin, brainstorming (kreatívna metóda riešenia problémov založená na skupinovom riešení), konštruktívna kritika sú len niektoré z mnohých pozitív tímovej práce.

K prínosom tímovej práce patrí efektívne plnenie úloh; členovia tímu majú rozdielne vedomosti a informácie, rôzne schopnosti a skúsenosti pri plnení úloh; v tíme sa rozdeľujú problémy, ktoré je potrebné riešiť medzi všetkých členov, čím je možné lepšie a rýchlejšie vyriešiť daný problém; mnohotvárnosť názorov v tíme môže hrať dôležitú úlohu pri rozhodovaní; v tíme je lepšia komunikácia a efektívna informovanosť.

Záver

Skvalitnenie spolupráce medzi samosprávou, podnikateľmi a neziskovým sektorom je z pohľadu rozvoja a prosperity mesta Kremnica veľmi dôležité. Významným artiklom je vytvorenie vhodných podmienok bývania, zamestnanosti, vzdelanosti, čím by sa zamedzilo odchodu obyvateľstva z mesta. Rovnako je dôležitá ochrana a zveľaďovanie životného prostredia, jedinečného prírodného bohatstva, ktorým Kremnica a jej okolie disponuje, rozvíjanie cestovného ruchu ako aj neustále získavanie ďalších a ďalších návštevníkov jedinečného historického mesta ležiaceho v nádhernom prírodnom prostredí. Pre rozvoj mesta a jeho okolia je potrebné podporiť ďalší rozvoj cestovného ruchu – zlepšenie propagácie, efektívnejšie využívanie prírodného, historického a ďalšieho bohatého potenciálu Kremnice a okolia, zameranie na dobudovanie chodníkov, rekonštrukciu historických budov, vybudovanie ďalších zón oddychu a športu. Nezanedbateľnou oblasťou, ktorú môže medzisektorová spolupráca výrazne podporiť, je vytvorenie podmienok pre každodenné využitie voľného času, pre aktívne trávenie času rodín s deťmi, sociálna oblasť (podpora sociálne slabých, zdravotne postihnutých). V cieľoch ďalšieho smerovania rozvoja mesta by nemalo absentovať vytvorenie vhodných podmienok pre podnikateľské prostredie, ako aj podpora významných činností neziskového sektora pôsobiaceho v dotknutom území.

Prostredníctvom analýzy ako aj hodnotenia medzisektorovej spolupráce dotknutými subjektmi sme dospeli k záveru, že k hlavným nedostatkom, faktorom, ktoré ovplyvňujú spoluprácu medzi samosprávou, podnikateľským a neziskovým sektorom negatívne, patrí nedostatočná vzájomná informovanosť a komunikácia. Vzhľadom k tomu by strategickými zámermi rozvoja mesta Kremnica v oblasti komunikácie mali byť:

- zlepšenie vzájomnej vnútornej komunikácie medzi mestským úradom, mestskými podnikmi a organizáciami, poslancami mestského zastupiteľstva a komisiami mestského zastupiteľstva,
- zlepšenie vonkajšej komunikácie samosprávy mesta Kremnica s verejnosťou a subjektmi pôsobiacimi na území mesta dôslednou realizáciou Komunikačnej stratégie mesta,
- vytvorenie podmienok pre efektívnu komunikáciu medzi samosprávou a organizáciami,
- prostredníctvom jednotlivých pracovných skupín tvorby strategického rozvoja plánu mesta zapojiť organizácie do tvorby a realizácie tohto dokumentu podľa

jednotlivých oblastí (vytvoriť priestor pre organizácie prezentovať seba a svoju činnosť prostredníctvom informačných kanálov, ktorými disponuje samospráva mesta (Kremnické noviny, internetová stránka mesta, podujatia v meste, zapojenie do rôznych projektov), písomne osloviť jednotlivé organizácie s ponukou prezentovať sa v Kremnických novinách, na web stránke mesta, s ponukou na zapojenie sa do projektu v rámci riešenia zelene v meste).

Cieľom spolupráce mesta Kremnica s podnikateľmi ako aj so subjektmi neziskového sektora by malo byť okrem iných aktivít i naplnenie strategických úloh, ktoré pozitívne prispievajú k rozvoju mesta a okolia. K strategickým úlohám môžeme zahrnúť vytvorenie prierezovej skupiny, zostavenej z relevantných subjektov mesta Kremnice (MÚ, poslanci, podnikatelia, neziskové organizácie, školy) na rozvoj aktivít v súlade s poslaním Kremnice; oboznámenie malých a stredných podnikov so stratégiou mesta; príprava a realizácia vzdelávacieho programu samosprávy a MÚ v manažérskych technikách; získanie finančných prostriedkov z grantových projektov; vytvorenie kumulovaného balíka financií na zlepšenie infraštruktúry CR, prostredia mesta Kremnica, podnikateľských aktivít MÚ v CR; realizácia prác na zlepšenie infraštruktúry cestovného ruchu a prostredia mesta Kremnica; vzdelávanie obyvateľstva (Kremnické noviny, diskusia s občanmi a podnikateľmi, webová stránka mesta) so zameraním na rozvoj turizmu a úslužný prístup k návštevníkom Kremnice; definitívne ukončenie ťažby nerastných surovín ako činnosti nezlučiteľnej s rozvojom CR a trvalo udržateľným rozvojom; vytvorenie materského centra a denného stacionáru; prispôsobenie služieb poskytovaných MÚ zamestnaným mladým ľuďom.

Prostredníctvom podnikateľských a neziskových subjektov sa medzisektorovej spolupráce zúčastňujú i samotní obyvatelia mesta, ktorých sa bytostne rozvoj mesta dotýka. Samospráva ako hlavný aktér by mala realizovať medzisektorovú spoluprácu otvorenou komunikáciou, tímovou prácou, efektívnou informovanosťou. Zapojením samotných obyvateľov, podnikateľských subjektov i subjektov neziskového sektora do diania v meste Kremnica, zabezpečí samospráva efektívny a udržateľný rozvoj samotného mesta, mikroregiónu i celého regiónu.

Každý má možnosť i keď len nepatrne budúcnosť svoju, planéty, vlasti svojim myslením ovplyvniť a tým ju spoluvytvárať.

Zoznam použitej literatúry

Ami Design s.r.o. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.amidesign.sk/>>.

BALÁŽOVÁ, Z. 2008. Primátorka mesta: „Nemáme na čo čakať“. In *Kremnické noviny*, rok 2008, č. 2, s. 5.

BALÁŽOVÁ, E. - PAPCUNOVÁ, V. 2008. *Manažment samospráv I.* Žilina : Municipatia, 2008. 134 s. ISBN 978-80-552-0045-3.

BAŠOVSKÝ, O. - LAUKO, V. 1990. *Úvod do regionálnej geografie.* Bratislava : SPN. 86 s.

BELAJOVÁ, A. 2009. *Partnerská spolupráca* [online]. B. m. : b. v., 2009 [cit. 2009-10-09]. Dostupné na: <<http://www.fesrr.uniag.sk/sites/default/files/Partnerska%20spolupraca.doc>>.

BELAJOVÁ, A. - BALÁŽOVÁ, E. 2004. *Ekonomika a Manažment územnej samosprávy.* Nitra : SPU, 2004. 183 s. ISBN 80-8069-458-3.

BELAJOVÁ, A. - FÁZIKOVÁ, M. 2005. *Regionálna ekonomika.* Nitra : SPU, 2005. 247 s. ISBN 80-8069-513-X.

BERČÍK, P. - KRÁLIK, J. 2007. *Základy verejnej správy.* Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2007. 190 s. ISBN 978-80-8054-400-3.

BEZÁKOVÁ, L. a i. 2004. *Základy práva.* Nitra : SPU, 2004. 154 s. ISBN 80-8069-454-0.

BRIK s.r.o. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.brik.sk/ofirme/>>.

BRYCE, H. 2000. *Financial and Strategic Management for Noxprofit Organizations.* San Francisco : Jossey-Bass, 2000.

Bulletín ŠÚ SR č. 12/2008. [online] [cit. 2009-09-14]. Dostupné na: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=16450>>.

ČIHOVSKÁ, V. a i. 1999. *Marketing neziskových organizácií.* Bratislava : Eurounion, 1999. 200 s. ISBN 80-88984-04-1.

DEMEK, J. 1987. *Úvod do štúdia teoretickej geografie.* Bratislava, 1987. 242 s.

Ekonomía a ekonomika (analýza). [online] [cit. 2009-09-25]. Dostupné na: <<http://sk.wikipedia.org/wiki/swot>>.

Elba a.s. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.elba.sk/index.php/historia.html>>.

Golden Park Kremnica – Zámer podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. 2009. Martin, 2009. [online] [cit. 2010-02-02]. Dostupné na: <<http://eia.enviroportal.sk/en/detail/aparmanovy-komplex-golden-park-kremnica>>.

GOZORA, V. a i. 2007. *Ekonomický a sociálny rozvoj, krízový a projektový manažment obce*. Bratislava : Merkur, 2007. 218 s. ISBN 978-80-89143-52-8.

GRUŇ, L. - PAULIČKOVÁ, A. - VYDROVÁ, V. 2005. *Samospráva ako súčasť verejnej správy*. Bratislava : Eurounion, 2005. 122 s. ISBN 80-88984-82-3.

HAJASOVÁ, K. 2000. *Vybrané názory na pojem región a regionálny rozvoj*. Nitra : UKF, 2000. 97 s.

HLAVČÁKOVÁ, S. 2009. *Metodiky žurnalistiky I*. Bratislava : UK – Filozofická fakulta, 2009. [online] [cit. 2009-09-11]. Dostupné na: <<http://www.fphil.uniba.sk/index.php?id=4391>>.

HOOVER, E. M. 1963. *The Location of Economic Activity*. New York : McGRAW – Hill Book Company, INC. 1963. 310 s.

HORNÍKOVÁ, Z. – GÁKOVÁ, Z. 2004. Samospráva objavuje manažment. In *Etrend*. [online] [cit. 2009-10-04]. Dostupné na: <<http://ekonomika.etrend.sk/ekonomika/slovensko/samosprava-objavuje-manazment.html>>.

Hotelový Dom Floren s.r.o. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.wmafloren.sk/>>.

ILKOVÁ, Z. 1994. Územná správa a podnikanie. In *Rozvoj vidieka – zborník príspevkov z vedeckej konferencie*. Nitra : Vysoká škola poľnohospodárska, 1994. 252 s. *Informačné centrum Kremnica*. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.kremnica.sk/index.php?option=com-content&task=view&id=33&Itemid=54>>.

JACZ, Ľ. a i. 1982. *Malá encyklopédia žurnalistiky*. Bratislava : Obzor, 1982. 576 s.

KAČÍRKOVÁ, M. 2007. *Partnerstvá a spolupráca medzi sektormi*. Bratislava : Ekonomický ústav SAV, 2007. 40 s. ISBN 1337-5598.

KELLEY, E. – KOSTOLANSKÁ, V. 2004. *Poznávanie tretieho sektora na Slovensku*. Bratislava : S.P.A.C.E., 2004. 172 s. ISBN 80-88991-26-9.

-
- KLINDA, J. 2000. *Svetové kultúrne a prírodné dedičstvo*. Vyd. MŽP SR, 2000. 460 s. ISBN 80-888-33-23-X.
- KOSORÍN, F. 1999. *Teória a prax verejnej správy*. Bratislava : Ekonóm, 1999. 239 s. ISBN 80-225-1114-5.
- KOSORÍN, F. 2003. *Verejná správa (konceptia, reformy, organizácia)*. Bratislava : Ekonóm, 2003. 167 s. ISBN 80-225-1696-1.
- Kremnica 1328*. 2007. Kremnica : Informačné centrum Kremnica, 2007.
- Kremnická Banská Spoločnosť s.r.o.* Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.kb-s.sk/sk/o-spolocnosti>>.
- Kremnické noviny 2/2008*. Kremnica : Mesto Kremnica, 2008. XVII. Ročník. 16 s. [online] [cit. 2009-09-25]. Dostupné na: <<http://www.kremnica.sk/dokumenty/kn0208.pdf>>.
- Legislatíva*. 2009 [online] [cit. 2009-10-18]. Dostupné na: <http://www.partnerstva.sk/buxus/generate_page.php?page_id=94>.
- Lions Club Kremnica*. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <<http://www.lionsclub-kremnica.sk>>.
- Ludská komunikácia*. [online] [cit. 2009-10-04]. Dostupné na: <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Rozhovor>>.
- MAIER, G. - TÖDTLING, F. 1998. *Regionálna a urbanistická ekonomika 2 : Regionálny rozvoj a regionálna politika*. Bratislava : Elita, 1998. 320 s. ISBN 80-8044-049-2.
- MARČEK, E. 2003. *Medzisektorová spolupráca v komunitách na Slovensku*. Bratislava: PANET, 2003. 209 s. ISBN 80-968920-0-2.
- MARIŠOVÁ, E. a i. 2002. *Správne právo hmotné a procesné*. Nitra : SPU, 2002. 155 s. ISBN 80-8069-124-4.
- Mestská polícia Kremnica*. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <<http://www.kremnica.sk/index.php?option=com-content&task=view&id=102&Itemid=81>>.
- Mestské lesy Kremnica s.r.o.* Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.mslkca.sk/historia.htm>>.
-

Mestský bytový podnik Kremnica s.r.o. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <<http://www.kremnica.sk/index.php?option=com-content&task=view&id=53&Itemid=55>>.

Mestský klub lyžiarov Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <http://www.mklkremnica.sk/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=9&Itemid=65>.

MICHALČÍK, M. 2004. Teória zmluvných vzťahov v praxi. In *Efekt*, rok 2004, č. 6, s. 9.

Mincovňa š.p. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.mint.sk/onas.php>>.

NIŽŇANSKÝ, V. 1999. *Stratégia reformy verejnej správy*. Bratislava : Úrad vlády SR, 1999. 31 s.

Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a predpisov.

Obchodný register SR. 2010 [online] [cit. 2009-12-08]. Dostupné na: <<http://www.orsr.sk/>>.

Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a predpisov.

OZ Kremnica nad zlato Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <<http://www.zlatnik.sk/article.php?id=303>>.

OZ Múzeum gýča Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <<http://www.gyc.sk/vseobecne-informacie.html>>.

OZ Objektivita Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <http://www.objektivita.sk/?page_id=18>.

OZ 11: 15 Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <http://1115.sk/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=16&Itemid=28>.

PLAI, L. 1994. *Európsky priestor – geopolitické vymedzenie a regióny*. Bratislava : UK Právnická fakulta, Katedra medzinárodného práva a politiky, 1994. s. 19.

Podnikateľský sektor. 2009 [online] [cit. 2009-10-18]. Dostupné na: <http://www.partnerstva.sk/buxus/generate_page.php?page_id=198>.

Program na podporu a rozvoj firemnej filantropie. *Slovník pojmov.* 2009 [online] [cit. 2009-08-20]. Dostupné na: <http://www.donorsforum.sk/nove_SK/projektrozvoja_slovník.html>.

-
- Program rozvoja medzisektorovej spolupráce na Slovensku*. 2009 [online] [cit. 2009-10-30]. Dostupné na: <http://www.partnerstva.sk/buxus/generate_page.php?page_id=93>.
- RAJČÁK, M. – RAJČÁKOVÁ, E. 1999. *Regionálny rozvoj a regionálna politika pre geografov*. Bratislava : UK, 1999.
- Register neziskových organizácií SR*. 2010 [online] [cit. 2009-12-08]. Dostupné na: <<http://portal.ives.sk/registre/startarno.doc>>.
- SACHS, W. 1989. *Zur Archäologie der Entwicklungsidie, epd-Entwicklungspolitik*. Heft 10.
- Slovníček*. 2009 [online] [cit. 2009-10-18]. Dostupné na: <http://www.partnerstva.sk/buxus/generate_page.php?page_id=95>.
- Spoločenstvo Otcov Dom* Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-16]. Dostupné na: <<http://www.otcovdom.sk>>.
- STAROŇOVÁ, K. - SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E. 2006. *Verejná politika a miestna samospráva: štyri princípy spravovania*. Prešov : ADIN, 2006. 234 s. ISBN 80-89244-13-0.
- ŠEDIVÝ, M. - MEDLÍKOVÁ, O. 2009. *Úspešná nezisková organizace*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 160 s. ISBN 978-80-247-2707-3.
- ŠKULTÉTY, P. 2008. *Verejná správa a správne právo*. Bratislava : Veda, 2008. 204 s. ISBN 978-80-224-1023-6.
- ŠTEFKOVÁ, N. 2009. *Manažment*. Trenčín : Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity A. Dubčeka, 2009. [online] [cit. 2009-10-04]. Dostupné na: <<http://www.civil.gov.sk/archiv/casopis/2004/4/0418zc.htm>>.
- ŠVEC, Š. 1998. *Vyučovacie metódy*. Bratislava : SPN, 1998. 2. vyd. NBN: 80-85697-69-6.
- Teória zmluvných vzťahov v praxi*. 2004. In Efekt, 6/2004. [online] [cit. 2009-10-04]. Dostupné na: <http://www.niton.sk/documents/46-88-228-2004_6_str.9.pdf>.
- TVRDOŇ, J. - HAMALOVÁ, M. - ŽÁRSKA, E. 1995. *Regionálny rozvoj*. Bratislava : Ekonóm, 1995. 174 s. ISBN 80-225-0671-0.
- Vinotéka Biely Bocian s.r.o.* Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <http://www.vinotekabielybocian.sk/sk/vinoteka_sk.html>.
- Vitajte v Kremnici. 2007 [online] [cit. 2007-11-05]. Dostupné na: <[://www.kremnica.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=58](http://www.kremnica.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=58)>.
-

Vitajte v regióne – Stredné Pohronie. Bratislava : Dajama, 16s.

Vymedzenie a právne zaradenie pojmov verejný, podnikateľský, neziskový sektor. 2009 [online] [cit. 2009-10-30]. Dostupné na: <http://www.partnerstva.sk/buxus/generate_page.php?page_id=457>.

WOKOUN, R. a i. 2008. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování.* Praha : Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších zmien a predpisov.

Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách v znení neskorších zmien a predpisov.

Zákon č. 147/1997 Z.z. o neinvestičných fondoch v znení neskorších zmien a predpisov.

Zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách v znení neskorších zmien a predpisov.

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a predpisov.

Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších zmien a predpisov.

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších zmien a predpisov.

ZAL s.r.o. Kremnica. 2009 [online] [cit. 2009-12-14]. Dostupné na: <<http://www.zal.sk/>>.

ZÁVADSKÝ, J. 2004. *Procesný manažment v praxi manažéra.* Trnava, 2004. 238 s. ISBN 80-968734-8-2.

ŽÁRSKA, E. a i. 2007. *Komunálna ekonomika a politika.* Bratislava : Ekonóm, 2007. 194 s.

Živnostenský register SR. 2010 [online] [cit. 2009-12-08]. Dostupné na: <<http://www.zrsr.sk/>>.

Prílohy

Príloha č. 1 - Kompetencie obce pri výkone samosprávy

Príloha č. 2 - Kde sa stretávajú záujmy verejného, podnikateľského a neziskového sektora pre vzájomnú spoluprácu? Model medzisektorovej spolupráce pri riešení spoločenských problémov.

Príloha č. 3 - Dotazník (pre podnikateľský subjekt)

Príloha č. 4 - Dotazník (pre organizácie neziskového sektora)

Príloha č. 5 - Otázky použité v riadenom rozhovore so zástupcom samosprávy

Príloha č. 6 - Mikroregión Kremnica a okolie

Príloha č. 7 - CD médium – diplomová práca v elektronickej podobe, prílohy v elektronickej podobe

Kompetencie obce pri výkone samosprávy

Obec spravuje svoje vnútorné veci vo vlastnom okruhu pôsobnosti a prenesenom okruhu pôsobnosti. Obec spravuje svoje vnútorné veci v nasledovných oblastiach:

- vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce,
- zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,
- rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu,
- usmerňuje ekonomickú činnosť v obci, a ak tak ustanovuje osobitný predpis, vydáva súhlas, záväzné stanovisko, stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce,
- zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce,
- zabezpečuje verejno-prospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump a miestnu verejnú dopravu,
- utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú a umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport,
- plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa a utvára podmienky na zásobovanie obce, pritom určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská,
- obstaráva a schvaľuje územno-plánovacia dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania a spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie v obci,

-
- vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
 - zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia,
 - organizuje hlasovanie obyvateľov obce o dôležitých otázkach života a rozvoja obce,
 - zabezpečuje verejný poriadok v obci, pritom nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo miesto,
 - zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov a dbá o zachovanie prírodných hodnôt,
 - plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu,
 - vykonáva osvedčovanie listín a podpisov na listinách,
 - vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

S postupujúcim procesom reformy verejnej správy zákonom č. 416/2001 Z. z. od roku 2002 prechádzali na obec ďalšie kompetencie, a to tak vo vlastnej ako aj prenesenej pôsobnosti. Pôsobnosti prechádzajúce na obce v rokoch 2002 – 2004:

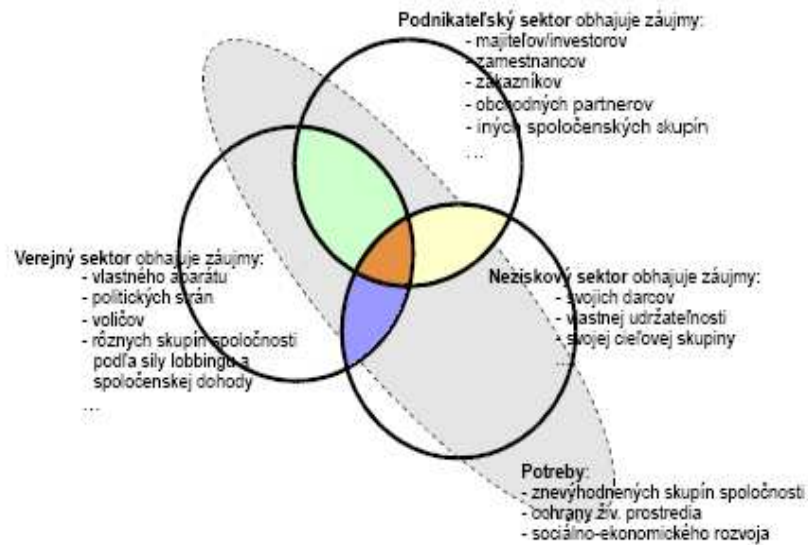
- pôsobnosť stavebného úradu v prvom stupni výkonu štátnej správy,
- zdravotná starostlivosť (polikliniky, nemocnice I. typu, nemocnice s poliklinikami I. typu),
- základné školy (zriaďovanie a zrušenie škôl, školských zariadení a umeleckých škôl),
- sociálne služby (zriaďovanie rôznych typov sociálnych zariadení),
- divadelná činnosť (profesionálne divadelné subjekty),
- telesná kultúra (vytvárať podmienky pre rozvoj športu),
- správa vodného hospodárstva (kanalizačné poriadky, prípojky a i.),
- pozemné komunikácie (od 1.1.2004 zabezpečenie stavebno-technického vybavenia ciest a miestnych komunikácií).

Z uvedených oprávnení vyplýva, že pri výkone samosprávy obce koordinujú, ale priamo ovplyvňujú všestranný rozvoj svojho územia, ktoré je prirodzenou súčasťou určitého regiónu. Preto sú obce priamymi účastníkmi i regionálneho rozvoja a regionálnej politiky.

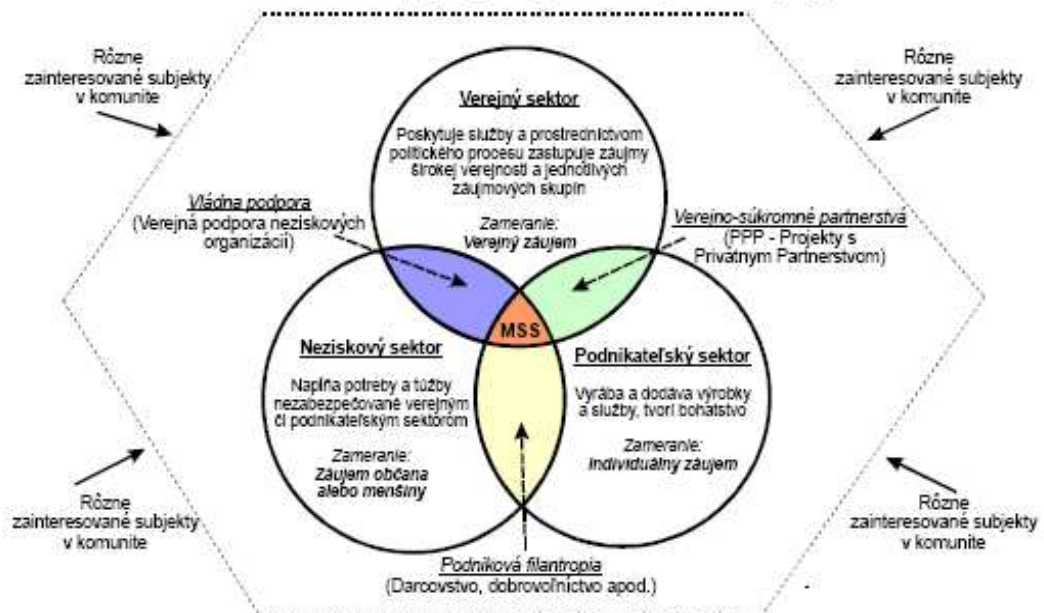
(Belajová – Balážová, 2004)

Príloha č. 2

Kde sa stretávajú záujmy verejného, podnikateľského a neziskového sektora pre vzájomnú spoluprácu?

Model medzisektorovej spolupráce pri riešení spoločenských problémov¹

DOTAZNÍK (pre podnikateľský subjekt)

Vážený respondent,

dovoľte, aby som Vás požiadala o vyplnenie nasledovného dotazníka, ktorého výsledky budú prezentované v diplomovej práci. Odpovede zvýraznite, prípadne doplňte.

1) Zaradenie organizácie:

a. štátny podnik	d. živnostník
b. akciová spoločnosť	e. organizácia zriadená mestom
c. spoločnosť s ručením obmedzeným	f. iné _____

2) Počet zamestnancov:

a. 0 – 9	c. 20 – 49	e. 100 - 249
b. 10 – 19	d. 50 – 99	f. viac ako 250

3) Odvetvie:

- a. poľnohospodárstvo, lesníctvo, poľovníctvo
- b. ťažba nerastných surovín
- c. priemyselná výroba
- d. služby
- e. veľkoobchod, maloobchod
- f. iné _____

4) Podmienky pre podnikanie vytvára Mesto Kremnica:

a. priaznivé	b. nepriaznivé

5) Spolupracujete s Mestom Kremnica ako miestnou samosprávou?

a. áno	b. nie

6) Ako vnímate spoluprácu s miestnou samosprávou?

a. pozitívne	b. negatívne

Slovný komentár:

7) S Mestom Kremnica spolupracujeme v oblasti:

- a. dodávateľsko-odberateľských vzťahov
- b. príprava, spoluorganizácia programov, podujatí (kultúrnych, športových ...)
- c. cestovného ruchu
- d. inej _____

8) Problémy v spolupráci so samosprávou vidíme:

(môžete zakrúžkovať aj viac odpovedí)

- a. v neefektívnej komunikácii
- b. v nedostatočnej informovanosti
- c. v nezájme o spoluprácu zo strany samosprávy
- d. iné _____

9) Uved'te konkrétne návrhy na zlepšenie spolupráce:

V čom by mala podľa vás spočívať podpora zo strany verejnej správy a samosprávy pre podnikateľské subjekty v oblasti regionálneho rozvoja?

(môžete zakrúžkovať aj viac odpovedí)

- a. vzdelávacie aktivity
- b. vytváranie miestnych (regionálnych) fondov na financovanie inovácií
- c. aktívna propagácia mesta, regiónu a podnikateľských subjektov
- d. realizácia spoločných projektov
- e. iné _____

10) Čo by vám najviac pomohlo pri podpore vášho podnikania?

Vyplnený dotazník Vás žiadam zaslať na e-mail: maca80@post.sk

Ďakujem za Váš čas venovaný vyplneniu dotazníka.

DOTAZNÍK (pre organizácie neziskového sektora)

Vážený respondent,

dovoľte, aby som Vás požiadala o vyplnenie nasledovného dotazníka, ktorého výsledky budú prezentované v diplomovej práci. Odpovede zvýraznite, prípadne doplňte.

1) Zaradenie organizácie:

a) občianske združenie	d. organizácia s medzinárodným prvkom
b) neinvestičný fond	e. združenie právnických osôb
c) nadácia	f. nezisková org. poskytujúca všeobecne prospešné služby

2) Počet zamestnancov:

a) 0	c. 10 – 19	e. 100 - 199
b) 1 – 9	d. 20 – 99	f. viac ako 200

3) Oblasť pôsobenia:

- a) výchova, vzdelávanie, práca s mládežou
- b) sociálne služby
- c) zdravotníctvo
- d) šport
- e) kultúra
- f) iné

4) Podmienky pre vznik a pôsobenie neziskových organizácií vytvára Mesto Kremnica:

- a) priaznivé
- b. nepriaznivé

5) Spolupracujete s Mestom Kremnica ako miestnou samosprávou?

- a. áno
- b. nie

6) Ako vnímate spoluprácu s miestnou samosprávou?

- a) pozitívne
- b. negatívne

Slovný komentár:

7) S Mestom Kremnica spolupracujeme v oblasti:

- a) príprava, spoluorganizácia programov, podujatí (kultúrnych, športových atď.)
- b) prezentácia mesta, mikroregiónu

-
- c) zabezpečovanie všeobecne prospešných služieb
 - d) inej

8) Problémy v spolupráci so samosprávou vidíme:

(môžete zakrúžkovať aj viac odpovedí)

- a) v neefektívnej komunikácii
- b) v nedostatočnej informovanosti
- c) v nezájme o spoluprácu zo strany samosprávy
- d) iné

9) Uved'te konkrétne návrhy na zlepšenie spolupráce:

10) V čom by mala podľa vás spočívať podpora zo strany verejnej správy a samosprávy pre neziskové organizácie v oblasti regionálneho rozvoja?

(môžete zakrúžkovať aj viac odpovedí)

- a) vzdelávacie aktivity
- b) efektívna komunikácia
- c) aktívna propagácia mesta, regiónu a neziskových organizácií
- d) realizácia spoločných projektov
- e) iné

11) Čo by vám najviac pomohlo pri podpore vašej činnosti?

Vyplnený dotazník Vás žiadam zaslať na e-mail: maca80@post.sk

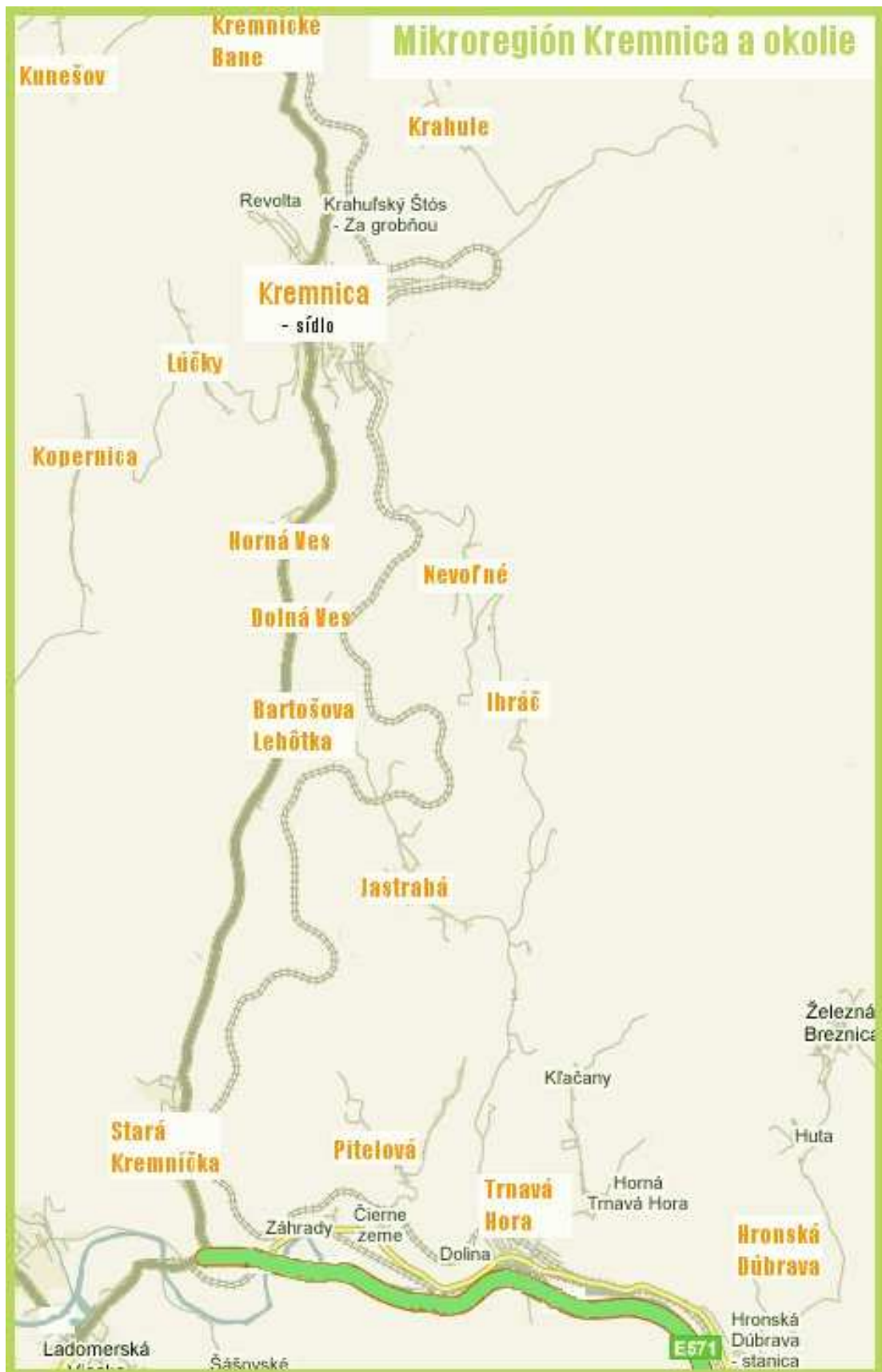
Ďakujem za Váš čas venovaný vyplneniu dotazníka.

Otázky použité v riadenom rozhovore so zástupcom samosprávy

- Spolupracovala samospráva s ostatnými organizáciami mesta pri vypracovávaní „Programu sociálneho, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja mesta Kremnica do roku 2013“? Ak áno, v čom spočívala spolupráca?
- Ako hodnotí samospráva spoluprácu s podnikateľským a neziskovým sektorom v súčasnom období?
- V čom vidíte pozitíva, prínos spolupráce medzi sektormi?
- V čom vidíte negatíva, resp. ohrozenia spolupráce, nedostatky? (ak nejaké existujú)
- V čom by sa mohla zlepšiť spolupráca?
- V ktorých oblastiach je spolupráca prínosom a zároveň tak prispieva k regionálnemu rozvoju mesta a okolia?
- Bol spracovaný prieskum potrieb na kvalifikovanú pracovnú silu medzi podnikateľmi na území mesta?
- Je vypracovaný strategický zámer rozvoja cestovného ruchu v meste Kremnica?
- Existuje spracovaná publikácia o samospráve mesta Kremnica?
- Má mesto k dispozícii evidenciu týkajúcu sa počtu obyvateľov (z toho ekonomicky aktívni, dôchodcovia, ženy, muži ...)?
- Má mesto evidovaný počet podnikateľov so sídlom v meste a zároveň zloženie (akciové spoločnosti, s.r.o., živnostníci atď.) a evidenciu neziskových organizácií?

Mikroregión Kremnica a okolie

**CD médium – diplomová práca v elektronickej podobe,
prílohy v elektronickej podobe**